

České **VĚZEŇSTVÍ**

ročník 14 • číslo 1/2006

Z obsahu

čísla 1/2006

Foto na obálce: Zimní služba
ve Stráži pod Ralskem
Autor: PaedDr. Lubomír Bajcura

Bezpečnost věznic není v rozporu s humánním pojetím výkonu trestu

Přinášíme rozhovor s náměstkem generálního ředitele VS ČR pro bezpečnost a výkon služby plk. Mgr. Milanem Václavkem. str. 6

Ústav pro výkon zabezpečovací detence

Hlavním cílem a účelem zabezpečovací detence je především ochrana společnosti. A to zvláště před pachateli závažné trestné činnosti, kteří jsou vysoce společensky nebezpeční a jejichž duševní stav zapříčinil, že se této trestné činnosti dopouštějí... *Přednáška MUDr. Petra Stožického na loňské mezinárodní soudněpsychiatrické konferenci ve Znojmě.* str. 8

Opavské ozvěny

Nejseverněji položená věznice na Moravě, Věznice Opava, patří dlouhodobě k nejlepším vězeňským zařízením v České republice. O receptu, jak toho dosáhnout, jsme si jedno chladné zimní odpoledne povídali s jejím ředitelem plk. Mgr. Petrem Praskem a pak se na vlastní oči přesvědčili, jak se jeho „medicína“ osvědčuje v praxi. str. 16

Příběhy psané zločinem

Snad každý dnes zná loupežníka Babinského, přestože původně nepatřil mezi zločineckou elitu 19. století. Oproti jiným, ve své době známějším lupičům, byl souzen „jen“ za šest zločinů. str. 22

Judo je pro mne sport číslo jedna

říká mistr republiky v judu ve váhové kategorii nad 100 kg, sedmadvacetiletý příslušník VS ČR Vazební věznice Brno pprap. Robert Vojkůvka, kterému za vynikající reprezentaci vězeňské služby nedávno udělil generální ředitel VS ČR vysoké vyznamenání. str. 40

Zprávy

Zpravodajství z GŘ VS ČR a organizačních jednotek vězeňské služby. str. 2–5, 33–37, 42

Vážení čtenáři,

máte v rukou první letošní číslo Českého vězeňství a jistě Vám neunikla změna jeho grafické podoby. Moc bychom si přáli, aby se Vám líbila, protože jsme ji připravili především pro Vás. Zavázali jsme se k tomu na loňské celorepublikové poradě tiskových mluvčích, když jsme projednávali náměty, které přispějí k dobré propagaci práce Vězeňské služby ČR.

Poslání časopisu se však nemění. I nadále chceme jeho prostřednictvím podávat veřejnosti nezkrácený obraz o dění v zamřížovaném světě, pravdivě informovat o tom, jak je zajištěna bezpečnost našich věznic a vazebních věznic a jak vězeňská služba naplňuje výkon trestu odnětí svobody nebo vazby.

Na titulní straně obálky časopisu postupně představíme jednotlivé profese a typické činnosti zaměstnanců vězeňské služby. Chceme tím vyzdvihnout veřejnosti ještě stále opomíjenou skutečnost, že práce příslušníků vězeňské služby je nesmírně náročná, společensky významná, nebezpečná a vyžaduje velkou odbornou erudici, fyzickou i psychickou připravenost i vysokou morální vyspělost.

Moderní vězeňství klade stále větší důraz na komplexní péči o vězněné osoby a humánní přístup k vězeňské klientele. Ta se však na rozdíl od podmínek ve vězení nelepší, je stále stejná, ne-li horší, nebezpečnější a cyničtější. Příslušník nebo občanský zaměstnanec vězeňské služby, který s vězni přichází do styku, musí být proto profesionál v každém ohledu. A také týmový hráč, jak nedávno poznamenal dozorce z všehrdské věznice, který jen díky svému kolegovi nepřišel k vážnému úrazu. Ukažte mi nějaké jiné povolání, které v sobě zahrnuje takovou škálu téměř protikladně působících povinností! Proto se velmi rádi s Vámi – příslušníky i občanskými zaměstnanci VS ČR – podělíme o ty Vaše zkušenosti a poznatky, které mohou přispět k dalšímu rozvoji českého vězeňství.

Časopis má kromě svého stěžejního poslání ještě jednu důležitou rovinu. Je to prezentace odborné tematiky. V této rubrice Vás i v letošním roce budeme informovat o hlavních směrech, kterými se penitenciární věda ubírá, a zprostředkovávat Vám výměnu zkušeností z denní praxe. Pozornost budeme i nadále věnovat teoretickým a praktickým poznatkům z oboru penologie a aktuálním úkolům Vězeňské služby ČR.

S novou grafickou podobou Vám nabízíme i některé nové, především kontaktní rubriky, abyste se i Vy mohli zapojit do odborné diskuse. Dáme prostor právníkovi, s nímž se budete moci poradit při řešení vašich problémů, a zcela určitě budete mít novou příležitost zeptat se generálního ředitele Vězeňské služby ČR na to, co vás zajímá. Chybět nebudou ani informace od tiskových mluvčích věznic a vazebních věznic, které v loňském roce i letech předcházejících tvořily páteř našeho zpravodajství, či zprávy z porad vrcholového managementu vězeňské služby. Zahálet nebude ani objektiv našeho fotoaparátu. Fotoreportážemi z míst, kam se většina lidí z civilního života nedostane, zprostředkujeme čtenářům Českého vězeňství pohled na život za ostnatým drátem. Na stránkách našeho časopisu se stejně jako dosud dočtete o tom, kdo se jak činil na sportovním poli, jaké možnosti vzdělávání, rekreace nebo kulturního využití se pro zaměstnance VS ČR otevírají, co se v našich věznicích odehrálo v dobách dávno minulých, získáte přehled o práci Vězeňské duchovenské služby, statistických údajích a mnoho dalších informací.

Při jejich čtení Vám přejeme hodně pohody.

Mgr. Eva Montgomeryová,
vedoucí redaktorka Českého vězeňství

Ministr spravedlnosti ve Věznici Horní Slavkov

HORNÍ SLAVKOV • Místopředseda vlády a ministr spravedlnosti České republiky JUDr. Pavel Němec navštívil v polovině listopadu 2005 Věznici Horní Slavkov.

Její ředitel plk. Václav Hrabák společně se svým 1. zástupcem pplk. Bc. Pavlem Žiačkem ho provedli objektem vězeňského zařízení, které od roku 1958 slouží k výkonu trestu odnětí svobody a dnes funguje jako věznice typu s ostrahou o kapacitě více než 700 osob. Pavel Němec se nejprve zajímal o pracoviště, kde jsou zaměstnány odsouzené osoby, poté si prohlédl ubytovny odsouzených včetně ubytovny se zesíleným stavebně-technickým zabezpečením pro zvlášť nebezpečné vězně a vývařovny pro odsouzené. Na závěr své návštěvy se seznámil s aktuálními úkoly věznice.

(LB)

Mírovský nábytek, značka kvality

MÍROV • Jedním z pracovišť v mírovské věznici je dřevovýroba, zejména výroba nábytku, jehož kvalita dosahuje vysoké kvality. Dvě desítky odsouzených pracují na zakázkách zejména pro státní orgány a organizace, a je-li to časové možné, i na zakázkách pro fyzické osoby. Za nejvýznamnější zakázku v roce 2005 z hlediska objemu výroby je považováno vybavení OS Svitavy. K původní budově soudu byla provedena dostavba a věznice zajišťovala vybavení všech kanceláří v celkové hodnotě 4 085 560 korun. Celá akce probíhala ve dvou etapách od 1. 8. 2004 do 31. 8. 2005. Při předávání zakázky pro OS Karviná v závěru roku 2005 byl kromě představitelů věznice přítomen i ministr spravedlnosti JUDr. Pavel Němec.

Bc. Magda Petříková

Ministr spravedlnosti ČR JUDr. Pavel Němec společně s ředitelem věznice plk. Mgr. Vladimírem Langem při otevření OS Karviná.

Ocenění zásluh

Generální ředitel Vězeňské služby ČR
plk. Mgr. Luděk Kula udělil

MEDAILI VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY II. STUPNĚ

kpt. Lubomíru NĚMCOVI, strážnému I. třídy-doprovodnému řidiči, GŘ VS ČR, za dlouholeté příkladné plnění služebních povinností (3. 1. 2006),

MEDAILI VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY III. STUPNĚ

kpt. Pavlu POCHMANOVI z Věznice Oráčov za dlouhodobou a úspěšnou reprezentaci VS ČR v oblasti kynologie na mezinárodních soutěžích (16. 11. 2005),

příslušníkům z VV Brno (na snímku) za příkladné plnění služebních a pracovních povinností:

mjr. Mgr. Rudolfa SOUDKOVI, vedoucímu oddělení výkonu vazby a výkonu trestu, u příležitosti jeho významného životního jubilea (4. 11. 2005),

pplk. Mgr. Josefa BALÁŽOVI, 1. zástupci ředitele,

nprap. Bedřichu FRANZKIMU, ISS-psovodu,

kpt. Jiřímu GAVENDOVI, vedoucímu referátu dopravy,

mjr. Bc. Josefu HANUSOVI, zástupci ved. odd. VaJS,

mjr. Mgr. Josefu KALÁBOVI, zástupci ved. odd. VaJS,

prap. Janu JELÍNKOVI, dozorci 2. tř.,

nprap. Aleši KOTOULKOVI, strážnému 2. tř.-řidiči,

npor. Jiřímu KUBÁNKOVI, strážnému 1. tř.,

kpt. Ludovítu VARGOVI, ISS,

nprap. Josefu VOJTKOVI, strážnému 1. tř.,

nprap. Miroslavě VOJTKOVÉ, dozorkyni 2. tř.,

prap. Jiřímu ZLATKOVSKÉMU, strážnému 1. tř.,

prap. Robertu VOJKŮVKOVI, ISS pro eskortní službu, mistru ČR v judu,

příslušníkům z VV Ostrava za dlouholeté vzorné plnění pracovních povinností ve VS ČR u příležitosti jejich odchodu do důchodu:

mjr. Bc. Jiřímu BACÍKOVI, **mjr. Vítězslavu NEUBAUEROVI**, **nprap. Vratislavu CHOVANCOVI**,

PLAKETU VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY I. STUPNĚ

JUDr. Jiřímu ŠEBKOVI za dlouholetou pedagogickou činnost v Institutu vzdělávání VS ČR (16. 11. 2005),

PLAKETU VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY II. STUPNĚ

zaměstnancům VV Brno:

MUDr. Janě DOLEŽALOVÉ, ředitelce vězeňské nemocnice, za dlouholeté iniciativní pracovní úsilí (4. 11. 2005),

Mgr. Petru KOLOUCHOVI, zástupci ředitele,

Miroslavu CAHOVI, referentu majetkové správy,

Františku PATOČKOVI, vychovateli,

Jaromíru PUČÁLKOVI, vedoucímu hospodářského referátu za příkladné plnění pracovních povinností (28. 12. 2005).

O bezpečnosti věznic jednal management VS ČR

PRACOV • Především současným stavem bezpečnosti vazebních věznic a věznic v České republice se zabývala celorepubliková porada ředitelů organizačních jednotek VS ČR, kteří se sešli ve dnech 7.–8. 12. 2005 v Pracově u Tábora.

Náměstek generálního ředitele VS ČR pro bezpečnost a výkon služby plk. Mgr. Milan Václavěk v této souvislosti uvedl, že současná kvalita bezpečnosti našich vězeňských zařízení vychází především z jejich architektonického řešení, technického stavu objektů, stavebně-technických, spojovacích a signálnébezpečovacích prostředků. „Stejně důležitým prvkem bezpečnosti,“ řekl, „je úroveň a kvalita lidského faktoru, to znamená každodenní výkon příslušníků strážní, eskortní a dozorcí služby. Na jejich odpovědnosti, odborných znalostech a profesionalitě záleží, jak se bude dařit naplňovat úkoly obsažené v Konceptu bezpečnosti Vězeňské služby ČR do roku 2015, která se opírá o základní tezi, že *pouze v bezpečných věznicích je možné realizovat kvalitní programy zacházení s vězněnými osobami*. Ve svém vystoupení se blíže zabýval současným stavem rekonstrukce a modernizace bezpečnostních zařízení v konkrétních věznicích a vazebních věznicích a podotkl, že do konce příštího roku budou vybaveny rentgeny a detekčními rámy také ty věznice, které tato zařízení doposud nemají. Zároveň připomněl, že přínosem ke zvýšení bezpečnosti v letošním roce bylo zajištění protiúderových kompletů pro služební zákrok pod jednotným velením a speciální vystrojení příslušníků zabezpečujících eskorty s nebezpečnými vězni. Celkem se jedná o 290 příslušníků pro zákrok pod jednotným velením a 206 příslušníků zajišťujících eskorty.

Plk. Mgr. Milan Václavěk dále konstatoval, že od jara letošního roku byla přijata celá řada opatření k minimalizaci průniku nedovolených předmětů včetně mobilních telefonů do vazebních věznic a věznic. Díky tomu se k 5. 12. 2005 podařilo nalézt 411 kusů mobilních telefonů. V závěru poukázal na některé přetrvávající nedostatky ovlivňující úroveň bezpečnosti našich vězeňských zařízení. Podtrhl, že nemůžeme být spokojeni s úrovní kontrolní činnosti ve věznicích, v nichž ještě často převládá formálnost, dále se systémem prohlídek vězněných osob a s prováděním Komisionálních prověrek bezpečnosti.

Hlavní úkoly Vězeňské služby ČR v roce 2006 prezentoval její generální ředitel plk. Mgr. Luděk Kula. Řekl, že směřují české vězeňství k evropským standardům a k vytvoření takových podmínek výkonu trestu a vazby, které odpovídají hlediskům zákonnosti a humanity. Při hodnocení výsledků letošního roku ocenil mj. dokončení prací na Konceptu rozvoje českého vězeňství do roku 2015, přijetí opatření, která vedla ke zvýšení nároků na kázeň, pořádek a bezpečnost ve věznicích,

i kroků zaměřených na řešení ubytovacích kapacit. Zároveň však zdůraznil, že je nutné zvýšit zejména vnější bezpečnost českých věznic i kvalitu obsahu výchovných, kulturních, terapeutických a vzdělávacích programů pro odsouzené a obviněné. Vyzval přítomné, aby se nesmiřovali s nedůsledností, povrchností a rutinou.

Účastníci porady se seznámili s rozpočtem VS ČR na rok 2006 a s postupem prací při zavádění Vězeňského informačního systému, který letos vstupuje do fáze zkušebního provozu.

(lek)

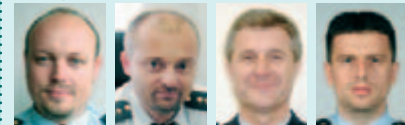
Čtyři noví ředitelé

K 1. února 2006 byli na základě výsledků výběrového řízení generálním ředitelem Vězeňské služby České republiky plk. Mgr. Luděk Kula ustanoveni:

- **plk. Mgr. Milan Hospodka** do funkce ředitele odboru výkonu vazby a trestu generálního ředitelství Vězeňské služby ČR,
- **plk. Mgr. Karel Schmeidler** do funkce ředitele Vazební věznice Brno,
- **plk. Ivan Horák** do funkce ředitele Vazební věznice Praha-Ruzyně a
- **plk. Mgr. Pavel Ondrášek** do funkce ředitele Věznice Všehrady.

(red)

M. Hospodka K. Schmeidler I. Horák P. Ondrášek

Václav Klaus v Památníku na Pankráci

PRAHA • Prezident ČR Václav Klaus s chotí zavítal v pondělí 6. února do Památníku, který se nachází v areálu pankrácké vazební věznice. Položením kytice na gilotinu v sekyrárně uctil památku nacisty popravených českých vlastenců a kyticí na pietním místě obětí nezákonných procesů z padesátých let 20. století vzpomněl na Miladu Horákovou. Prezidentský pár provázeli generální ředitel Vězeňské služby ČR plk. Mgr. Luděk Kula, jeho první náměstek plk. PaedDr. Bohuslav Burdziej a ředitel Vazební věznice Praha-Pankrác plk. JUDr. Jaroslav Gruber. Po prohlídce Památníku Václav Klaus poděkoval vedoucímu Kabinetu historie a dokumentace VS ČR PhDr. Aleši Kýrovi za velmi zasvěcený odborný výklad. Na adresu vězeňské služby a jejích zaměstnanců prezident řekl: „Úkolem vězeňské služby je věznit na straně jedné a myslit, že obrovským úkolem je zajišťovat takové podmínky věznění, které by odpovídaly naší humanistické době. A já vím, že to zaměstnanci vězeňské služby dělají.“

(mon)

Jednání poradních sborů

HEŘMANICE • Stěžejním tématem jednání poradního sboru ředitele heřmanické věznice, který se sešel loni v listopadu, byla problematika etnických skupin v podmínkách výkonu trestu, a to především Romů. Setkání se zúčastnili nejen stálí členové poradního sboru, mezi něž patří náměstek primátora Ing. Zbyněk Pražák, předseda okresního soudu JUDr. Vít Veselý, ředitel městského ředitelství PČR plk. Ing. Rostislav Pavliska, Mgr. Kateřina Paludová z Probační a mediační služby, vedoucí oddělení sociální prevence Mgr. Iva Nesetová, doc. PhDr. Julius Sekera, CSc., z Ostravské univerzity, místostarostka městského obvodu Slezská Os-

trava MVDr. Barbora Jelonková, ale i hosté z tzv. „první linie“ – romská poradkyně Bc. Lýdie Poláčková a terénní sociální pracovnice Miroslava Majovská.

Závěry, které z jednání vyplynuly, přispějí ke zkvalitnění vzájemné spolupráce jak v oblasti vzdělávání romských odsouzených, tak v oblasti vzdělávání výchovných pracovníků věznice, kteří s Romy každodenně pracují.

Milou tečkou za setkáním byla prezentace rukodělných výrobků odsouzených Romů a vystoupení romské skupiny Rytmus, která je známá vysokou kvalitou své hudební produkce.

Mjr. Mgr. Květoslav Jordán

Z jednání poradního sboru ředitele Věznice Heřmanice.

V oráčovské věznici.

ORÁČOV • Poradní sbor ředitele Věznice Oráčov se sešel koncem listopadu 2005. Jeho členy jsou kromě zaměstnanců věznice i význační představitelé státních orgánů a občanských organizací: starosta města Rakovník ing. Nejdll, ředitel Policie ČR Rakovník pplk. Mgr. Zeman, ředitel rakovnické nemocnice Ing. Stehlík, zástupce Probační a mediační služby Bc. Zelenka, sociální kurátorka města Rakovník Mgr. Kučerová, ředitel Okresní hygienické stanice MUDr. Kasal, CSc., za okresní státní zastupitelství JUDr. Vrbová a advokátka poskytující právní služby věznici Oráčov JUDr. Chvojanová.

Ředitel Věznice Oráčov zhodnotil dosavadní spolupráci poradního sboru a seznámil jeho členy se současným stavem věznice, změnách, k nimž došlo, a plánech vedení do budoucna, především pokud jde o opravy, údržbu a investice na rozvoj věznice. Diskutovalo se o možnostech zaměstnávání odsouzených, ubytovacích kapacitách, programech zacházení s odsouzenými a zdravotní péči ve věznicích.

(pg)

OSTRAVA • Členové poradního sboru ředitele ostravské vazební věznice se na jednání v prosinci loňského roku seznámili s Konceptí rozvoje českého vězeňství do roku 2015 a úkoly, které z ní vyplývají, a aktuální situaci ve Vězeňské službě ČR a Vazební věznici Ostrava. Přizvaní speciální pedagogové vazební věznice podali informace o zacházení a aktivitách s vězněnými osobami, především s mladistvými a ženami, a upozornili na rozdíl v zacházení mezi obviněnými a odsouzenými.

Mgr. Zapletal, vedoucí oddělení sociální pedagogiky katedry pedagogiky Pedagogické fakulty Ostravské univerzity, tlumočil zájem univerzity o přednášky specialistů vazební věznice a o možnost praxe studentů speciální pedagogiky v tomto vězeňském zařízení. Mgr. Němynář, ředitel výchovného ústavu pro zdravotně handicapovanou mládež, nabídl besedy s vězni, které by si vzala na starost společnost RENARKOM.

(mb)

BRNO • Koncem prosince 2005 se ve VV Brno uskutečnilo jednání poradního sboru ředitele vazební věznice, kterého se kromě zaměstnanců VV Brno zúčastnil JUDr. Harvánek a JUDr. Sedláček z Právnické fakulty MU Brno a Mgr. Petřík a PhDr. Peiger z Magistrátu města Brna. Hovo-

řilo se o tom, jaký byl rok 2005 ve VV Brno a jaké pracovní úkoly přinese rok 2006, který bude ve znamení stavebních úprav objektu Rapotice a adaptace oddělení vězeňské nemocnice na oddělení pro výkon zabezpečovací detence.

(sh)

KARVINÁ • Problematiku zacházení s mentálně retardovanými odsouzenými projednal a další možnosti práce a vzdělávání zaměstnanců participujících na zacházení s touto skupinou klientů navrhl poradní sbor ředitele Věznice Karviná, který se sešel v polovině ledna 2006.

Jednání se zúčastnili jeho stálí členové Mgr. Petr Poloček, Mgr. Radka Příbylová, Mgr. Jana Kožušníková a Radim Zapletal. Jako hosté pozvání přijali Mgr. Lenka Krhutová (tajemnice Katedry sociální práce Zdravotně-sociální fakulty Ostravské Univerzity), PaedDr. Jiřina Frejková (ředitelka ÚSP Hlučín) a PhDr. Zorka Příbylová (psycholožka Věznice Heřmanice). Za věznici byli na jednání přítomni ředitel věznice plk. JUDr. Ján Lazár, jeho služební zástupkyně pplk. PhDr. Radoмира Dlouhá a další pracovníci.

(lk)

Mimořádná porada

PRAHA • Ředitel všech vazebních věznic a Věznice Plzeň se ve čtvrtek 19. ledna sešli v Praze na mimořádné poradě, kterou svolal generální ředitel Vězeňské služby ČR plk. Mgr. Luděk Kula. Porady byli rovněž přítomni 1. náměstek GR plk. PaedDr. B. Burkiewicz, náměstek GR pro bezpečnost a výkon služby plk. Mgr. M. Václavěk, někteří ředitelé a další pracovníci generálního ředitelství VS ČR.

Účastníci porady se shodli, že k 1. březnu letošního roku budou ve vazebních věznicích převedeni zpět pod vězeňskou a justiční stráž ti dozorci, kteří provádějí předvádění a zajišťují vycházkovou činnost. Dále přijali závěr, že ke stejnému termínu budou vazební věznice mít své jednotky justiční stráže pouze u těch soudů, které spadají do jejich kompetence.

Posoudili rovněž široký okruh aktuálních otázek výkonu vazby a úkolů souvisejících s letošní návštěvou zástupců výboru CPT v České republice. Generální ředitel VS ČR informoval přítomné o ustanovení nových regionálních ředitelů, kteří se ujmou své funkce 1. února 2006. Jedná se o plk. Mgr. Jiřího Třasáka (1. region), plk. JUDr. Stanislava Johu (2. region), plk. JUDr. Jaroslava Grubera (3. region) a plk. Mgr. Petra Praska (4. region).

(lek)

Projekt Šance

Vězeňská služba České republiky je partnerem (spolu s dalšími subjekty) programu iniciativy Společenství EQUAL, PROJEKTU ŠANCE, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Jeho tématem je zlepšení přístupu na pracovní trh pro osoby těžce integrovatelné.

Projekt se zabývá problematikou návratu osob propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody (VTOS) na trh práce. Bližší informace lze získat na webových stránkách projektu www.equal.spj.cz.

(LB)

**Potřebujete
právní radu?**

Využijte možnosti obrátit se prostřednictvím našeho resortního časopisu na právníka VS ČR. V nové rubrice Právní poradna vám již od příštího čísla bude odpovídat JUDr. L. Šimek. Stručně formulované dotazy posílejte na adresu redakce Českého vězeňství.

Otázka pro

GENERÁLNÍHO ŘEDITELE
VS ČR PLK. MGR. LUĐKA KULU

Jak chce vězeňská služba postupovat, aby se nemohl opakovat případ, kdy ve Věznici Všechny dva odsouzení nastražili na nočního dozorce elektrický proud?

Těch způsobů, jak předejít podobným pokusům o ublížení na zdraví, je celá řada. Stačí na kliky nasadit obyčejnou gumu, podobně jako u řídicího kola, nebo natáhnout nulák, což zajistí, že když na něj dá někdo elektrické vedení, vypadnou pojistky. Dalším jednoduchým a finančně nenáročným opatřením je odizolování chytových prvků, k čemuž není potřeba ani změn v legislativě. Návrh, který se objevil v tisku, aby všude na celách bylo zavedeno 24voltové napětí, není reálný. O tom vůbec neuvažujeme. Bylo by to finančně velmi nákladné. Vyjádření odborníka, který údajně umí přebudovat elektrické napětí za 75 tisíc korun, nelze brát jinak než s úsměvem. Kromě toho vězeňská služba musí respektovat, že vězni mají ze zákona právo používat televizní přijímač či elektrický vařič vody. A to už vůbec nemluví o tom, jak bychom podle tohoto návrhu měli postupovat na pracovištích, kde toto nebezpečí také hrozí. To máme všechny šroubováky a kovové důlčiky vyměnit za gumové? A jak budeme reagovat, dojde-li k napadení příslušníka třeba kovovou stoličkou? To hned koupíme papírové? A když proti nám vězeň použije stěp z okenního skla, tak dáme do oken sídu? Určitě ne. Z všehrdského případu se poučíme, ale zmatečné a unáhlené kroky rozhodně dělat nebudeme. A také se nenecháme v médiích neoprávněně napadat z toho, že jsme málem zavinili smrt zaměstnance, protože jsme údajně nesplnili závěry státního zástupce v souvislosti s přechodem na elektro okruhy s napětím 24 voltů. To si příslušníci a zaměstnanci VS ČR při své náročné, odpovědné a nebezpečné práci nezaslouží. Nejednalo se totiž o nařizující, ale pouze doporučující závěry, aby v celách doživotně odsouzených nebo zvláště nebezpečných vězňů bylo ze zásuvkových okruhů odpojeno napětí 220 voltů, což vězeňská služba učinila. Systém vypínání proudu před vstupem do zmíněných cel již funguje.

Samozřejmě že děláme vše pro to, aby naše věznice byly bezpečné, ale chtěl bych zdůraznit, že jedním z neúčinnějších opatření je důsledné plnění povinností těch, kteří mají vnější i vnitřní bezpečnost věznic na starosti. Žádné technické opatření nenahradí práci člověka.

Luděk Kula

Bezpečnost věznic *ne* *s humánní*

Přinášíme rozhovor s náměstkem
generálního ředitele VS ČR
pro bezpečnost a výkon služby
plk. Mgr. Milanem Václavkem

Po osmiletém působení ve funkci ředitele Věznice Znojmo jste se v závěru minulého roku stal náměstkem generálního ředitele Vězeňské služby ČR pro bezpečnost a výkon služby. Co se tím změnilo ve vašem osobním i profesním životě?

Především se mi změnil zaběhnutý styl rodinného života. Teď se s rodinou vidím jen o volných dnech, když přijedu domů. Z profesního hlediska byla nabídka velkou výzvou zapojit se do práce vrcholového managementu vězeňské služby. Na druhé straně však znamenala více úkolů a větší odpovědnost.

Předpokládám, že ve své nové funkci budete chtít využít i dlouholeté zkušenosti z práce ve vězeňské službě, kde pracujete od roku 1980. Jaký byl váš profesní růst?

Nastoupil jsem na pozici strážný a rychle poznal, jak těžká je tahle služba. Najednou jste součástí systému, na němž závisí bezpečnost věznic, a uvědomíte si,

jak velké břemeno odpovědnosti to je. Postupem času jsem mimo jiné zastával funkci referenta režimu, dnes bychom řekli vrchního dozorce, dále inspektora strážní služby-opérátora, zástupce a poté i velitele směny, zástupce ředitele věznice pro objekt Znojmo a od 1. ledna 1998 ředitele Věznice Znojmo. Každou práci, kterou jsem dělal, jsem se snažil dělat tak, jak nejlépe jsem uměl. Díky tomu jsem získal cenné praktické poznatky a zkušenosti, které věřím, že nyní využiji.

Ve vězeňské službě odpovídáte za bezpečnost. Jak byste stručně zhodnotil její současnou úroveň?

Tuto problematiku je třeba vidět v několika rovinách. Kvalita a úroveň bezpečnosti totiž vychází z celkového architektonického řešení věznic, z technického stavu jejich objektů a z úrovně stavebně-technických, spojovacích a signálnézabezpečovacích prostředků. Ty teprve ve svém souhrnu ukazují na dosažený stupeň vnější i vnitřní bezpečnosti věznic, na který jsou poté aplikována všechna specifika jednotlivých věznic a skladby vězňů. Mám-li se stručně vyjádřit k celkové bezpečnostní situaci v našich vězeňských zařízeních, a to se zřetelem k tomu, co jsem úvodem k této otázce řekl, mohu konstatovat, že v devadesátých letech i po roce 2000 došlo k výraznému zvýšení její úrovně. To ale neznamená, že není co zlepšovat. Bezpečnost není jen technika, ale v prvé řadě lidé. A lidský faktor se stále ještě objevuje jako hlavní příčina selhání či vzniku mimořádných událostí.

K lidskému faktoru se ještě vrátíme. Teď bych se vás chtěl zeptat na změny, k nimž v souvislosti s bezpečností českých věznic už došlo.

ní v rozporu m pojetím výkonu trestu

Nejprve bych rád řekl, že základním prvkem bezpečnosti je úroveň vnější bezpečnosti věznic, to znamená úroveň jejich technických a stavebně-technických prostředků. V současné době už můžeme říci, že naše věznice a vazební věznice lze podle jejich skutečného stavu zajištění rozdělit do tří skupin.

První méně početnou skupinu tvoří objekty, kde proběhla celková rekonstrukce a výstavba nových oplocení a střežících zařízení. Jedná se například o věznice Karviná, Znojmo, Břeclav, Jiřice, Oráčov, Kynšperk, Světlá nad Sázavou a vazební věznice Teplice a Brno. Ve druhé skupině jsou objekty, kde došlo k modernizaci jen některých prvků vnější bezpečnosti, jako je třeba navýšení oplocení, výměna kamerových systémů nebo výměna střežících zařízení. Do této skupiny řadíme věznice Nové Sedlo, Rýnovice, Bělúšice, Mírov, Odolov, Opava, Příbram a Drahonice. Do třetí skupiny jsme začlenili objekty, které čekají na kompletní rekonstrukci, jak z hlediska vnější bezpečnosti, tak z pohledu modernizace operačních středisek. Mezi tyto objekty patří věznice Ostrov, Stráž pod Ralskem, Heřmanice, Horní Slavkov, Kuřim, Plzeň a Věhrdy, a vazební věznice Praha-Pankrác a Praha-Ruzyně.

Je skutečností, že například za poslední tři roky byly realizovány mnohé požadavky, které souvisí s bezpečností vězeňských objektů. Mám na mysli instalaci detekčních rámp, rentgenů nebo zařízení na vyhledávání mobilních telefonů, zejména ve vazebních věznicích. Přínosem ke zvýšení bezpečnosti bylo zajištění protiúderových kompletů pro služební zákrok pod jednotným velením a vystrojení příslušníků zabezpečujících eskorty s nebezpečnými vězni speciální výstrojí. Do konce roku 2005 bylo vystrojeno a vyzbrojeno 290 příslušníků pro zákrok pod jednotným velením a více než 200 příslušníků provádějících nebezpečné eskorty. Z pohledu bezpečnosti mohu konstatovat, že dnes využíváme moderní bezpečnostní systémy 4. generace, ale po pravdě řečeno, v provozu máme ještě i systémy 1. generace. Přesto bych rád zdůraznil, že z hlediska zvýšení bezpečnosti našich věznic bylo po roce 1989 vykonáno mnohé a nemalé byly i vynaložené finanční prostředky.

Jedním z důvodů, který vede vězeňskou službu ke zvyšování bezpečnosti českých věznic, jsou změny ve vězeňské populaci, které přinášejí nárůst počtu vězňů odsouzených za závažné

trestné delikty. Přesto by zvyšování bezpečnosti nemělo mít negativní dopad na humánní pojetí výkonu trestu, které přinesla transformace českého vězeňství po roce 1989.

V tom s vámi naprosto souhlasím. Zvyšování bezpečnosti našich věznic se rozhodně neděje v rozporu s tímto požadavkem. Naopak, je respektován v plné šíři. Jenže podle toho, co občas vidím v televizi nebo slyším v rozhlasu, řada lidí u nás stále ještě neví, co to humanizace výkonu trestu odnětí svobody vlastně znamená. Rád bych proto využil našeho rozhovoru k tomu, abych znovu připomněl to, co už přede mnou řekli jiní. Humanizace trestu je jednoduše řečeno úplné dodržování zákonů a norem na jedné straně a respektování vězně jako člověka na straně druhé.

Pane náměstků, teď bych se vás rád zeptal na problémy, které v souvislosti s otázkou bezpečnosti dnes řeší naše vězeňství.

V poslední době se zabýváme nedostatkem příslušníků pro výkon strážní, eskortní a dozorní služby. Až na výjimku několika málo věznic lze tento deficit nazvat obecným problémem vězeňské služby. S tím souvisí vzrůstající únava z přesčasové práce, která se pochopitelně odráží v kvalitě výkonu služby. Na druhé straně nábor nových uchazečů ukazuje, že v něm převažují nevyzrálí mladí muži bez základní vojenské služby, což klade zvýšené požadavky na jejich výcvik. Z důvodu nezbytného plnění úkolů strážní a eskortní služby si pak některé věznice situaci ulehčují formálním přístupem ke služební a profesní přípravě. To je stav, s nímž se rozhodně nechceme a nemůžeme smířit.

Přetrvávajícím problémem zůstává také průnik nepovolených předmětů do vězeňských objektů. Po nástupu nového generálního ředitele se sice podařilo tento jev výrazně minimalizovat, jenže úkol, který nám uložil, jsme ještě zcela nesplnili. Přijali jsme četná opatření a další připravujeme, ale jak jsem už v tomto rozhovoru jednou řekl, sebe-modernější technika není nic platná, pokud selže lidský faktor.

Lidský faktor byl, je a bude rozhodující v práci vězeňské služby. Jeho selhání je velmi často hlavní příčinou vzniklého problému. Co se tím dá dělat?

Každý vedoucí pracovník by měl usilovat o to, aby v jeho týmu byli lidé, kterým může plně důvěřovat, kteří se ztotožňují s danými úkoly a kteří jsou připraveni pro jejich splnění

vydat ze sebe i něco navíc. Proto když někoho přijímáme do VS, je důležité, aby ten člověk věděl, do čeho jde, co ho čeká, a měl chuť se s tím také ztotožnit. Střední a vyšší management pak musí umět zmobilizovat lidi a získat je pro věc. K tomu však nestačí přijít do práce, zavít se v kanceláři a po skončení pracovní doby jít domů. Je třeba s lidmi mluvit, zajímat se o jejich problémy a pomáhat jim je řešit. Jako řediteli věznice mě k jednání se spolupracovníky nikdy nestačily jen pracovní porady. Alespoň jednou denně jsem prošel věznicí, abych se s lidmi mohl setkat a promluvit s nimi o práci i osobních věcech.

Jaké jsou vaše plány pro tento rok a nejbližší budoucnost?

V souvislosti s tím, co jsem právě řekl, se chci více zaměřit na kontrolní činnost, což je podle mne nejdůležitější faktor ovlivňující úroveň bezpečnosti věznic. S touto činností zatím rozhodně nemůžeme být spokojeni. Převládá v ní formálnost a špatné plánování, čímž kontroly neplní svůj účel a nechají se vysledovat především ze strany odsouzených osob. Nijak zvlášť nemůžeme být spokojeni ani se systémem prohlídek u vězněných osob. Zakoupením detekčních rámp se v některých věznicích přistou pilo k tomu, že preventivní prohlídky vězňů spočívají jen v průchodu detekčním rámem a příslušník VS již neprovádí další nezbytné úkoly k naplnění účelu prohlídky, jak se například stalo v plzeňské věznici, kde koncem minulého roku došlo k útěku dvou nebezpečných vězňů.

Důležitým úkolem při zajišťování bezpečnosti je také zpracování „Zásad vnitřní bezpečnosti“, která budou eliminovat možná bezpečnostní rizika. Tento dokument nebude neměnný, jak by se někdo mohl domnívat, ale naopak bude muset pružně a v co nejkratším čase reagovat na vzniklé nové skutečnosti.

Závěrem bych rád podotkl, že více než dosud musí ke zvyšování bezpečnosti věznic sloužit kvalitní provádění Komisionální prověrky bezpečnosti. Zatím se tento důležitý nástroj mnohdy stává pouhou formalitou, a to je stav naprosto nežádoucí. Osobně budu generálnímu řediteli garantovat nápravu zjištěných nedostatků, jako je nedůsledné plnění přijatých patření, včetně stanovených termínů a závěrů.

*Děkuji za rozhovor.
Ing. Miroslav Jílek*

Ústav pro výkon zabezpečovací detence

Okruh osob vhodných k umístění

ZABEZPEČOVACÍ DETENCE

Institut zabezpečovací detence je novým ochranným opatřením podle návrhu novely trestního zákona. Měl by být příslibem řešení problémů při výkonu ústavního ochranného léčení u některých skupin zvláště nebezpečných osob. Hlavním cílem a účelem zabezpečovací detence je ochrana společnosti. A to především před pachateli závažné trestné činnosti, kteří jsou vysoce společensky nebezpeční a jejichž duševní stav zapříčinil, že se této trestné činnosti dopouštějí. Zároveň je předpoklad vzhledem k jejich duševnímu stavu, že se i v budoucnu budou této závažné trestné činnosti dopouštět. Jde o osoby, u nichž je velmi malá pravděpodobnost účinnosti typického ochranného léčení a naopak vysoká pravděpodobnost recidivy. Zabezpečovací detence sleduje poněkud jiné cíle než ochranné léčení či trest, avšak ani zde nelze rezignovat na léčbu a resocializační aktivitu.

ZÁKLADNÍ PRINCIPY A KRITÉRIA

Při ukládání zabezpečovací detence by měl být základní podmínkou princip subsidiarity k ochrannému léčení. To znamená, že zabezpečovací detenci lze uložit jen tehdy, pokud nelze očekávat, že by ochranné léčení plnilo svůj účel, tj. vedlo k dostatečné ochraně společnosti. Existuje tedy podložený předpoklad neúčinnosti/neúčelnosti ochranného léčení zejména vzhledem k povaze duševní poruchy, možnostem působení na pachatele a eventuálně již projevenému postoji pachatele k ochrannému léčení. Dalším kritériem vymezujícím okruh osob pro detenci je nebezpečnost pachatele a jeho pobytu na svobodě. Spáchaná trestná činnost je charakteru zločinů a zvláště závažných zločinů (*zde upozorňuji na novou klasifikaci trestných činů: přečin / zločin/ zvláště závažný zločin*) a pobyt pachatele na svobodě je nebezpečný vzhledem k vysoké pravděpodobnosti recidivy.

Okruhy osob vhodných pro detenci lze rozdělit do tří skupin:

- I. První skupinu tvoří osoby, které spáchaly vysoce nebezpečný čin pro společnost, avšak které není možno trestně stíhat pro jejich nepřičetnost.
- II. Do druhé skupiny patří pachatelé, kteří se v době spáchání trestného činu nacházeli ve stavu zmenšené přičetnosti nebo ve stavu vyvolaném duševní poruchou.
- III. Třetí skupinu tvoří pachatelé, kteří se oddávají zneužívání návykové látky a kteří pod jejím vlivem nebo v souvislosti s jejím zneužíváním opakovaně spáchali závažnou trestnou činnost.

I. Nepřičetní (trestně neodpovědní) pachatelé

Nepřičetností se rozumí stav, ve kterém někdo pro duševní poruchu, která je zde v době spáchání trestného činu, nemůže buď rozpoznat, že jeho jednání je protiprávní, nebo nemůže své jednání ovládat. Postačí nedostatek jedné z těchto schopností. Podle návrhu novely se duševní poruchou rozumí mimo duševní poruchy vyplývající z duševní nemoci i hluboká

porucha vědomí, mentální retardace nebo jiná těžká duševní nebo sexuální odchylka.

Soud uloží zabezpečovací detenci (obligatorně) pachateli, který není pro nepřičetnost trestně odpovědný, pokud jsou splněny zároveň další tři podmínky: a) pachatel se dopustil činu jinak trestného, který by naplňoval znaky zvláště závažného zločinu; b) pobyt pachatele na svobodě je nebezpečný a c) nelze očekávat, že by uložené ochranné léčení s přihlédnutím k povaze duševní poruchy a možnostem působení na pachatele vedlo k dostatečné ochraně společnosti.

II. Pachatelé zmenšené přičetnosti nebo jednající ve stavu vyvolaném duševní poruchou

Obligatorně uloží soud zabezpečovací detenci pachateli, který spáchal zločin ve stavu zmenšené přičetnosti nebo ve stavu vyvolaném duševní poruchou, pokud současně upustí od potrestání. Zmenšenou přičetností se rozumí podle připravované právní úpravy stav, ve kterém byla v důsledku duševní poruchy v době spáchání trestného činu podstatně snížena schopnost pachatele rozpoznat protiprávnost tohoto činu nebo ovládat své jednání. Okolností, že je trestný čin spáchán ve stavu zmenšené přičetnosti, nevylučuje trestní odpovědnost. Otázka zmenšené přičetnosti je otázkou právní – zde se soud neobejde bez znaleckého posudku. Jindy může soud (fakultativně) uložit zabezpečovací detenci pachateli, který spáchal zločin ve stavu vyvolaném duševní poruchou, jehož pobyt na svobodě je nebezpečný a nelze-li očekávat, že by ochranné léčení splnilo svůj účel. Soud bude vycházet z dalších okolností týkajících se osoby pachatele, jeho dosavadního života a poměrů. Takovému pachateli však soud zároveň uloží trest.

III. Pachatelé oddávající se trvale zneužívání návykové látky

Soud může uložit (fakultativně) zabezpečovací detenci pachateli, který se trvale oddává zneužívání návykové látky při splnění dalších

MUDr. Petr Stožický

zákonem předepsaných podmínek. Trestné činy musí být spáchány pachatelem pod vlivem návykové látky nebo v příčinné souvislosti s jejím zneužíváním. Stav pachatele způsobený návykovou látkou nemusí dosahovat stupně nepřičetnosti ani zmenšené přičetnosti, postačí ovlivnění i menší intenzity. Zvláštní podmínkou je předchozí trestná činnost pachatele (recidivisté, kteří páchají trestnou činnost v rámci zneužívání návykové látky a kteří spáchali v minulosti alespoň dva zvlášť závažné zločiny a byli za ně již dvakrát odsouzeni k nepodmíněnému trestu odnětí svobody nejmeně na jeden rok). Většinou půjde o osoby, kterým již v minulosti bylo uloženo ochranné léčení, jež se ukázalo neúspěšným a nedostatečným opatřením, zejména z hlediska postoje těchto pachatelů k ochrannému léčení. Také těmto pachatelům soud uloží zabezpečovací detenci vedle trestu.

DALŠÍ ASPEKTY

Byla diskutována také otázka tzv. preventivní detence, která by se teoreticky mohla týkat osob, které se dopustily trestné činnosti bagatelního charakteru, avšak zároveň je u nich predikováno páchání závažné trestné činnosti. Ani v tomto případě však není podle expertů vhodné uvažovat o možném uložení zabezpečovací detence, a to zejména vzhledem k obecné zásadě přiměřenosti.

Postup při nařizování výkonu zabezpečovací detence by měl odpovídat postupu při nařizování výkonu trestu odnětí svobody. Návrh novely trestního zákoníku stanoví, že osoba, na níž se vykonává zabezpečovací detence, má stejné postavení, práva a povinnosti jako osoba vykonávající ochranné léčení. V ČR však (zatím) neexistuje zákon upravující komplexně práva a povinnosti osob vykonávajících ochranné léčení! Od výkonu zabezpečovací detence bude moci soud upustit, pominou-li před jejím započatím okolnosti, pro které byla uložena. Návrh trestního zákoníku připouští i souběh zabezpečovací detence s trestem odnětí svobody, respektive uložení detence i vedle trestu.

POSUZOVÁNÍ DUŠEVNÍHO STAVU PACHATELE

Zvýšené nároky budou jistě kladeny na znalecký posudek o duševním stavu pachatele a rozlišení případů, kdy bude vhodné uložit ochranné léčení, kdy by ochranné léčení nevedlo k dostatečné ochraně společnosti a kdy je namísto uložít zboru psychiatrie (případně a optimálně znalci dva). Též bude využívána i možnost vyšetření duševního stavu pozorováním ve zdravotnickém ústavu či na zvláštním oddělení vězeňského zařízení. Znalecký posudek by měl zodpovědět i otázky prognostického charakteru – zda je po by pachatele na svobodě v důsledku jeho duševního stavu nebezpečný a zda by k dostatečné ochraně společnosti vedlo uložení ochranného léčení. Přičemž by bylo vhodné, aby jako znalec byla přibírána osoba s praktickými zkušenostmi s výkonem ochranného léčení.

TRVÁNÍ A ZMĚNA VÝKONU ZABEZPEČOVACÍ DETENCE

Návrh předpokládá, že zabezpečovací detence potrvá, dokud to bude vyžadovat ochrana společnosti. Místně příslušný okresní soud nej-

méně jednou za dva roky přezkoumá, zda ještě trvají důvody pro pokračování detence. Průběh výkonu bude sledovat na podkladě vyžádaných zpráv. Kromě toho návrh na rozhodnutí o dalším trvání zabezpečovací detence či o propuštění z ní budou moci podat: ústav pro výkon zabezpečovací detence, státní zástupce nebo osoba, na níž se detence vykonává (případně její zákonný zástupce).

Návrh trestního zákoníku umožňuje soudu, aby zabezpečovací detenci změnil dodatečně na ústavní ochranné léčení a naopak. Je tedy zajištěna vzájemná propustnost těchto ochranných opatření. O změně výkonu zabezpečovací detence na ochranné léčení má rozhodovat též okresní soud, v jehož obvodu je příslušný detenční ústav.

Objekt Vídnava.

PRAKTICKÉ OTAZNÍKY

Praktické zřizování a vlastní provoz ústavu pro výkon zabezpečovací detence přinese jistě ještě celou řadu otázek. Jedním z nich je vlastní výkon zabezpečovací detence, režimová opatření a zejména přesné vymezení práv a povinností osob ve výkonu detence, personálu a třetích osob vstupujících do ústavu. Je nezbytné podrobněji upravit rozsah a způsob omezení svobody a občanských práv u osob ve výkonu detence. Všechny tyto otázky by měl řešit zákon o výkonu zabezpečovací detence, jehož návrh je v současné době již připraven.

Dalším aspektem jsou otázky vnitřního členění jednotlivých skupin osob ve výkonu zabezpečovací detence a možnosti propojení či rozdílnosti vhodných aktivit pro jednotlivé skupiny. Žádoucí by bylo rozčlenění podle fáze vývoje na pomyslné škále od započetí výkonu detence až po jeho eventuální ukončení (vertikální). A zároveň do skupin podle diagnostických okruhů (horizontální). Ve skupinách by byli v ideálním případě zvlášť mentálně retardovaní, sexuální agresori, toxikomani, duševně nemocní (nepřičetní, trestně neodpovědní) a dále nebezpeční pachatelé násilných činů s poruchou osobnosti. Tak by bylo možno zohlednit potřebu odlišného přístupu k jednotlivým skupinám a zároveň se vyvarovat možných nežádoucích interakcí mezi nimi.

Nabízejí se také otázky finančního zajištění a možnosti odměňování chovanců za vykonávané práce. Rovněž například možnost ústavu produkovat zisk z pracovní činnosti chovanců. Vymezení postavení zadržovaných osob v systému zdravotního a sociálního zabezpečení a charakter režimu poskytované zdravotní péče (ambulantní služby x hospitalizace). Opatření při zajištění nezbytné zdravotnické péče mimo areál ústavu. A další a další, které se vynoří v průběhu přípravy a zahájení provozu ústavu.

Velkou neznámou je především kvalifikovaný odhad potřebné kapacity tohoto zařízení. Podle výše uvedených kritérií pro ukládání zabezpečovací detence dle návrhu novely trestního zákoníku se zdá, že by se toto opatření mohlo týkat

poměrně značného počtu osob, který by mohl převyšovat kapacitu vybudovaného ústavu. Rovněž zůstává otázkou osud osob, které v současném systému již vykonávají nařízené ochranné léčení (dlouhodobě, roky) a jsou takzvané nepropustitelné vzhledem k charakteru postižení a nebezpečnosti. A to zejména vzhledem k návrhu novely trestního zákona, která omezuje maximální délku trvání ochranného léčení na 2 roky.

Zásadními otázkami zůstávají však především – kdy a v jaké podobě bude platný nový trestní zákoník a jaký ústav pro výkon zabezpečovací detence a v jakém stavu bude k dispozici bezprostředně po nabytí účinnosti novely.

ZÁVĚREČNÉ SHRUTÍ

Závěrem lze konstatovat, že zavedení institutu zabezpečovací detence je bezesporu potřebným a dlouho očekávaným pozitivním krokem zejména s ohledem na prioritní zájem ochrany společnosti. Vystává však ještě řada aspektů, které bude nutné neprodleně a operativně řešit a ošetřit (legislativně, prakticky).

*MUDr. Petr Stožický
primář psychiatrického oddělení
vězeňské nemocnice VV Brno*

Příspěvek byl přednesen autorem na XXVIII. československé (13. mezinárodní) soudněpsychiatrické konferenci, která se uskutečnila ve dnech 6.–8. 10. 2005 ve Znojmě.

Statistické údaje o mladistvých odsouzených ve Věznici Opava

Vzhledem k faktu, že v České republice jsou pouze dvě věznice určené pro mladistvé odsouzené, většina zaměstnanců VS ČR má pouze orientační povědomí o údajích, týkajících se dané kategorie vězňů. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli nabídnout případným zájemcům informace, které mohou posloužit pro zpřesnění jejich vědomostí. Jako zdroj dat posloužily statistické údaje sebrané ve Věznici Opava ke dni 21. 10. 2005. Sbírání dat v obdobném rozsahu provádíme každé dva až tři roky a v textu můžete občas najít odkazy na údaje z let 2002 či 2000.

VĚKOVÉ ROZLOŽENÍ MLADISTVÝCH

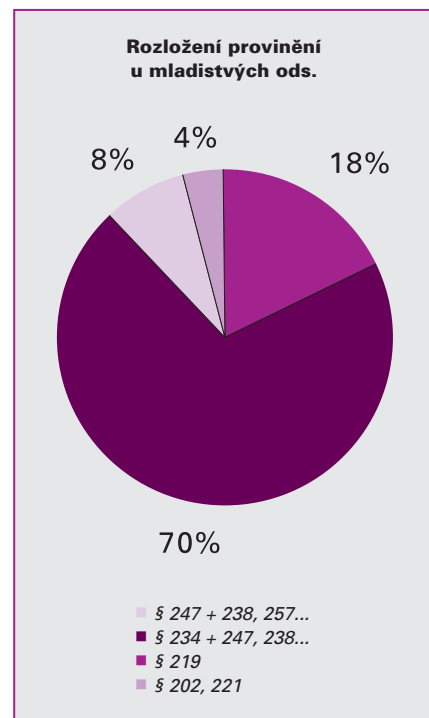
V letošním roce byl k dispozici vzorek 50 mladistvých, jejichž věkové rozložení bylo od 15 do 20 let. Z tohoto počtu je 8 mladistvých (16 %) mladších 17 let, v roce 2002 šlo o 3 osoby (12 %), rozdíl tedy není příliš výrazný.

Věkové rozložení mladistvých		
15 let	1 ml.	2 %
16 let	7 ml.	14 %
17 let	12 ml.	24 %
18 let	26 ml.	52 %
19 let	3 ml.	6 %
20 let	1 ml.	2 %
celkem	50 ml.	100 %

CHARAKTERISTIKA TRESTNÉ ČINNOSTI

Co se týče skladby provinění podle paragrafů, jednoznačně převládá tzv. násilná trestná činnost, která v našich statistikách již více než pět let dominuje. Jedná se většinou o provinění dle § 234 (loupežné přepadení), zpravidla v kombinaci s jinými paragrafy, především § 247 (krádež), ale i §§ 235, 238 a 221 (vydírání, porušování domovní svobody, ublížení na zdraví). Takováto provinění spáchalo 35 mladistvých, což jsou téměř tři čtvrtiny ze zkoumaného vzorku. Postupně se zvyšuje také počet mladistvých s § 219 (vražda) – momentálně jde o 4 osoby. Pokud osoby sečteme, jde o 78 % mladistvých odsouzených za násilná provinění. Nadále tedy pokračuje nárůst trestné činnosti spojené s násilím, v r. 2000 to v opavské věznici bylo 61 % a v roce 2002 již 67 % mladistvých. U „lehčích“ provinění převládá § 247 (krádež) v kombinaci s §§ 238 a 257 (porušování domovní svobody, poškození cizí věci). Za ublížení na zdraví (§ 221) a výtržnictví (§ 202)

byli odsouzeni dva mladiství. Přesné rozložení trestné činnosti je uvedeno v grafu:

DÉLKA TRESTU

Délka trestu u mladistvých je samozřejmě odlišná od dospělých odsouzených, což je dáno faktem, že za stejné trestné činy je podstatně nižší trestní sazba. Nejkratší udělený trest mladistvého je 4 měsíce, nejdelší 102 měsíců. Průměrná délka trestu je 23 měsíců (v roce 2002 šlo o 19,5 měsíce).

délka trestu	do 1 roku	1–2 roky	2–3 roky	nad 3 roky
počet mladistvých	18	18	7	7
poměrné zastoupení	36 %	36 %	14 %	14 %

ČETNOST POBYTU VE VÝKONU TRESTNÍHO OPATŘENÍ

Naprostá většina mladistvých je ve výkonu trestního opatření poprvé, jde o 41 mladistvých, tj. 82 % (v roce 2002 šlo o 96 %). Čistě prvotrestaných je však pouze 14, zbývajících 27 je také ve výkonu trestu poprvé, ale soudně již byli projednáváni i dříve. Podruhé je ve výkonu trestu 8 mladistvých, 1 mladistvý dokonce již potřetí.

	ve výkonu tr. opatření			soudně projednávání				
	poprvé	podruhé	potřetí	poprvé	podruhé	potřetí	počtvrté	popáté
počet mladistvých	41	8	1	14	19	11	5	1
poměrné zastoupení	82 %	16 %	2 %	28 %	38 %	22 %	10 %	2 %

VÝCHOVNÉ PROSTŘEDÍ

Z celkového počtu zkoumaného vzorku bylo 16 mladistvých (32 %) vychovááno pouze ve vlastní rodině. Osm mladistvých (16 %) v rodině úplné, nerozvedené a stejný počet v rodině rozvedené, vychovávaní matkou nebo matkou s druhem. Zbývajících 34, tj. 68 % mladistvých (v roce 2002 šlo o 54 %) prošlo také ústavní výchovou.

Většina mladistvých hodnotí své rodinné zázemí kladně, mohou se spolehnout alespoň na jednoho z rodičů, případně od nich očekávat pomoc při zapojení se do civilního života.

POČET SOUROZENCŮ

Naprostá většina mladistvých má sourozence, pouze dva z nich jsou jedináčci. Nejvíce jich má 2 sourozence, přesné rozložení viz. následující tabulka:

počet sourozenců	počet ml.	procenta
bez sourozenců	2	4 %
1 sourozenec	7	14 %
2 sourozenci	16	32 %
3 sourozenci	11	22 %
4 sourozenci	9	18 %
5 a více sourozenců	5	10 %
celkem	50	100 %

VÝKON TRESTRU U RODINNÝCH PŘÍSLUŠNÍKŮ

Jednadvacet mladistvých uvádí, že v minulosti nebo v současnosti někdo z rodiny byl nebo je ve výkonu trestu odnětí svobody, což činí 42 % ze zkoumaného vzorku. Nejčastěji byl ve výkonu trestu otec (16x), pak bratr (5x) a matka (4x).

STUPEŇ VZDĚLÁNÍ

Celkem 31 mladistvých (62 %) absolvovalo s větším či menším úspěchem základní školu, z toho jeden mladistvý úplné základní vzdělání nedokončil a vyšel již z nižší třídy. Zvláštní školu pak absolvovalo 19 mladistvých (38 %) zkoumaného vzorku, dva z nich úplné základní vzdělání nedokončili. Prospěch v základní škole uvádějí většinou jako průměrný až podprůměrný, s chováním měla problémy více než polovina z nich. Příčinou bylo převážně nevhodné chování vůči spolužákům či vyučujícím, záškoláctví, v některých případech agrese, zneužívání drog, krádeže aj.

Po ukončení základního vzdělání se dále vůbec nevzdělávalo 11 mladistvých, což je 24 % ze zkoumaného vzorku. Třicet devět

Vzdělání	ZŠ	ZVLŠ	SOU		neučil se
			nedokončil	dokončil	
počet mladistvých	31	19	37	2	11
poměrné zastoupení	62 %	38 %	74 %	4,0 %	22 %

pak nastoupilo k dalšímu vzdělávání, pouze dva z nich před nástupem do VTOOS (výkonu trestního opatření odnětí svobody) ukončili učební obor a získali výuční list. Zbývajících 37 mladistvých (74 %) se z různých důvodů nedoučilo, byli z učení vyloučeni, zejména pro špatné chování, četné neomluvené absence, pro páchaní trestné činnosti, aj. Nejčastějšími učebními obory byly zedník, kuchař-číšník, truhlář, zámečnick. Zhruba tři čtvrtiny z těchto odsouzených uvádí, že po ukončení VTOOS chtějí ve vzdělávání pokračovat.

Převážná většina mladistvých zatím nikde nepracovala, a pokud ano, pak pouze brigádne.

RODINNÝ STAV, DĚTI

Všichni mladiství jsou svobodní, řada z nich však již uvádí, že má družku, popř. vážnější známost s dívkou. Osm mladistvých již má dítě, jeden dvě děti. Jen část z nich má v úmyslu se o své děti v budoucnu starat. Ostatní mladiství jsou bezdětní.

UŽÍVÁNÍ ALKOHOLU, KÁVY, CIGARET A DROG

Sedm mladistvých ze zkoumaného vzorku uvádí, že nemá žádné zkušenosti s konzumací alkoholických nápojů, zbývajících 43 mladistvých (86 %) alkohol v menší či větší míře užívalo. Z tohoto počtu 35 připouští konzumaci alkoholu buď příležitostně, nebo o víkendech. Dalších 8 pilo alkohol v dosti velké míře, téměř denně. Nejužívanějším alkoholickým nápojem je u nich pivo, zpravidla uvádějí i několik denně, dosti často však pijí i destiláty (s oblibou si vybírají spíše kvalitní), nejméně časté je užívání vína.

Nejvíce rozšířeným zlovykem odsouzených je kouření. Pouze tři mladiství jsou nekuřáci. Šest mladistvých kouří zhruba 5 cigaret denně, nejpočetnější skupina 38 mladistvých vykouří denně 10–20 cigaret, zbylí jich vykouří 25 a více za den.

Zkušenost s drogou přiznává 34 mladistvých (68 %). V roce 1998 to bylo 27 %, v r. 1999 již 48 %, v r. 2000 počet dále narůstal na 59 % a v r. 2002 to bylo 58 %. Nejvíce užívanou drogou je i nadále marihuana, poměrně časté je také zneužívání pervitinu a poslední dobou přibývá i konzumentů heroinu. Klesá počet „čičačů“ toluenu. Mezi občasné užívanými drogami u zkoumaného vzorku nacházíme lysohlávký, LSD, extázi aj. Roste procento mladistvých, kteří užívají drogy dlouhodobě. V současné době jsou všichni bez návyku, což je však dáno také nedostupností drog ve věznici. Zneužívání klasických drog ve Věznici Opava nebylo zjištěno, ojediněle se objevují pokusy zneužití různých léků. Žádnou zkušenost s drogou uvádí 16 mladistvých (32 %).

PSYCHIATRICKÁ PROBLEMATIKA

Patnáct mladistvých prošlo psychiatrickou léčbou, pouze v jednom případě šlo jen o léčbu ambulantní. Nejčastějším důvodem bylo zneužívání drog a poruchy chování. Tři mladiství se během svého života pokusili o sebevraždu, šlo však spíše o demonstrativní jednání.

RIZIKOVÉ FAKTORY

Na závěr uvádíme tabulku znázorňující výskyt faktorů, které lze vnímat jako rizikové vzhledem k možnému problémovému chování v průběhu VTOS. Jednotlivé faktory jsou uvedeny tak, aby byl zřejmý jejich výskyt u jednotlivých odsouzených. Nebyl zjištěn žádný mladistvý, který by byl bez rizikových faktorů, s jedním takovým faktorem byli tři mladiství. Pro doplnění jsou na konci tabulky uvedeni ti, kteří byli vytypováni jako „možní pachatelé násilí“ či „možné objekty napadení“.

rizikové faktory	zastoupení
rozvedená a neúplná rodina	46 %
pobyt v DD nebo VÚM	68 %
další člen rodiny ve VT	42 %
pobyt v PL	28 %
nízká úroveň inteligence	42 %
užívání drog	68 %
násilný trestný čin	78 %
mladistvý pouze s 1 riz. fakt.	6 %
vytypován jako MPN	24 %
vytypován jako MON	10 %

Doufáme, že tento článek alespoň částečně splnil svůj účel. Případné dotazy související s uveřejněnými daty rádi zodpovíme, můžete je zaslat na adresu bchodura@vez.opa.justice.cz. Rovněž rádi uvítáme náměty na další možné údaje vhodné pro dlouhodobější sledování u mladistvých odsouzených.

Mgr. Bohdan Chodura,
psycholog Věznice Opava

Odehrálo se to asi před 30 lety v jedné z nejmenovaných věznic. Mému kolegovi pedagogovi, který sloužil ve vězeňství stejně krátce jako tehdy já, přijel na tematickou kontrolu mjr. PaedDr. Josef Kapr z tehdejší vězeňské správy, velký zastánce a propagátor Jana Ámose Komenského. Mladý pedagog před ním široce rozvinul své teorie, jakými bude v praxi působit na odsouzené a čeho všeho se chystá dosáhnout. V podstatě to vypadalo na revoluci ve vězeňství. Po jeho vášnivém projevu se kontrolní orgán zamyslel a pak tiše pravil: „Milý kolego, více čti a méně vynalézej ...“

Přestože je to opravdu dávno, stále více se mi tato historka vynořuje z paměti. Proč? Do naší služby nastupuje čím dál tím více mladých lidí, kteří o historii vězeňství a řadě analogií vědí velice málo a znovu se snaží vymýšlet jakoby nové věci, až poté se zjistí, že podstata je třeba 70 let stejná, jen je jinak pojmenována či formulována. Ale vynález je na světě a s velkou vervou je rozpracováván do různých pokynů, nařízení a podobně. Ačkoli byl třeba zpracován již dříve a možná jednodušším způsobem, bez návalu zbytečné byrokracie.

LVÍ JÁMA

První ukázka nás přivádí do pařížské věznice La Force někdy kolem roku 1830. Pro dobrou ilustraci uvádím citaci v krásné češtině z konce 19. století:

„Jeden z oddílů věznice La Force, uzavírající zločince nejprohnanější a nejnebezpečnější, zve se galérou Svatého Leonarda. V rázovité mluvě své přezvali trestanci oddíl ten Lví Jamou a to nepochybně s ohledem na vlastní své zuby, jimiž zahryzují se mnohdy v závoře a někdy i ve strážce. Věznice to ve věznici, stěny její jsou s dvojnásobné šíře stěn ostatních. Ten či onen z dozorců co den pečlivě ohledává masivní mřížoví a z olbřímsky složitě jeho postavy a z chladně bystrého jeho pohledu seznat lze, kterak druhu toho zřizenci zvlášť vybrání byli. Aby s obezřelostí a zdatností zvládali pustou kriminální chasu.

V galéře nachází se i zvláštní hovorňa: obdélňá to místnost, ve dví rozdělená dvojím mřížovaným pažením, navzájem od sebe vzdáleným tři stopy, tak, že návštěvník není s to ani stisknout vězni ruku, aniž mu cosi podstrčit. Přes veškerou svoji děsivost je ona prostora rájem, kde ve styk ještě s kýženou veřejností přicházejí lidé oni, jichž dny jsou sečteny, neboť stihl se stává, aby kdo ze Lví Jámy jinam stihl nežli za barieru Saint-Jacques, kdež v podzemních hlubinách sta temně sklenuto podél okružních štol.

Po vycházkách na čerstvém vzduchu se trestanci navracejí do svých cel. Dozorci otevřel dvoje uzávorované dveře. Cela byla prostě vybílena vápnem, jakž v obyčejí u věznicích. Kamna, postel, židle a stůl tvořily veškerou její úpravu.“

Po 175 letech vidíme prvky související úzce s vnitřní bezpečností. A jaká pozornost byla věnována místnosti pro návštěvy! Už jsou prováděny vycházky na čerstvém vzduchu a cely jsou bezpečně jištěny. Podle dalších zdrojů docházel do věznice též pravidelně kněz. Tím se v podstatě vyčerpávalo zacházení s vězni a působení na ně.

PROGRAM ZACHÁZENÍ A DIFERENCIACE V ROCE 1930

Přesuňme se nyní z Francie do Čech, píše se rok 1930. O rok později vyjdou tiskem (mimořádně péčí tiskárny Krajského soudu trestního v Praze 14, dnes se jmenuje jinak, ale stále ji máme na Pan-kráci) Vězeňské předpisy a později i Domácí řád pro mužské trestnice. Do studia těchto materiálů jsem se doslova s obrovskou chutí ponořil. Proč? Po několika vybraných řádcích jistě bude čtenář jasně, co jsem mínil výběrem názvu tohoto článku.

Sto let po Lví jámě se ukazuje výrazný pokrok ve výchovné práci s vězni. Na ochranu společnosti před vězni oprávněně nadále existovaly důmyslné způsoby jejich střežení, eskortování k soudům, na pracoviště apod. Odborníci na oblast bezpečnosti věznic si v předpisu z roku 1930 také najdou své. Co se však dělo s vězňem například po jeho nástupu do věznice?

Více čti a méně vynalézej

§ 20 Přijetí vězně.

Až do konečného rozhodnutí o umístění ředitel, učitel, duchovní, lékař a správce mají jej střídavě denně navštěvovati. Nabyše studiem osobních spisů, představy o jeho osobnosti a dosavadním životě, předtím se snažiti pozorováním vězně a hovorem s ním svůj obraz doplniti a uceliti, aby bylo možno rozhodnouti o jeho konečném umístění a o volbě jeho nejvhodnějšího zaměstnání a nejúčinnějších prostředků výchovy. Vězeň buď v tomto období lékařsky a psychotechnicky vyšetřen. Zároveň buďtež vězni přečteny předpisy o výkonu trestu, pokud se ho týkají, všechny jeho povinnosti a práva buďtež mu náležitě vysvětleny. Po dobu prázdné buď zaměstnán vhodnou prací a četbou a buď mu uloženo, aby vylíčil písemně svůj dosavadní život a čin.

Nejbližší úřednická konference po uplynutí osmi dnů od přijetí vězně rozhodne o konečném zařazení vězně do kázeňských tříd a o způsobu jeho ubytování a zaměstnání. Důvody tohoto rozhodnutí a výsledek dosavadního pozorování buďtež zapsány v osobním spisu vězně.

Nepřipomínají vám tato ustanovení současné přijímací a zařazovací komise nebo pobyt vězně na přijímacím či nástupním oddělení? Co děláme jinak ve výkonu trestu dnes? Nahlédneme-li do § 21 o zařazování do kázeňské třídy, dozvíme se, že vězňové byli zařazováni do tří kázeňských tříd. Každý nový vězeň zpravidla zpočátku do II. kázeňské třídy. Ze zařazení do kázeňských tříd plynuly určité výhody, ale i nevýhody. Tyto třídy byly pochopitelně vzájemně propustné. Hodnocení probíhalo v úřednické konferenci jednou měsíčně. Podrobnosti byly uvedeny v příslušné tabulce. Nyní máme specializovaná oddělení a hovoříme o detenčním ústavu, předpis z roku 1930 dokládá, že ani tento problém není nový:

§ 26 Vězňové úchylní.

Vězňové, kteří pro duševní nebo tělesné vady či nemoci nemohou být podrobeni kázní zavedené v ústavě, buďtež podle potřeby a možnosti ubytováni odděleně od ostatních vězňů.

Výkon trestu buďž přizpůsoben jejich úchylnému stavu. Tito vězňové nejsou zařazováni do

Předpis o kázeňských třídách (rok 1930)

Předmět	Věznové III. třídy	Věznové II. třídy	Věznové I. třídy
Strava (§ 30)	Vezeňská	Vězeňská, v neděli místo obvyklé snídaně 1/4l mléka nebo bílé kávy	Vězeňská, denně místo obvyklé snídaně 1/4l mléka nebo bílé kávy, v neděli ¼ kg ovoce
Přilepšení na stravě (§ 31)	Žádné	Žádné	Jednou za 14 dnů, vždy ve výši ¼ pracovní odměny a odměny za pilnost za minulý měsíc.
Zásilky potravin (§ 31)	Žádné	K vánocům do 2kg	K vánocům a k svátku nebo narozeninám do 5kg
Odznak (§ 33)	Žádný	Jeden červený prýmek na pravém rukávě	Dva červené prýmky na pravém rukávě
Úprava vlasů a vousů (§ 33)	Vlasy i vousy oholeny	Volná úprava vlasů a vousů	Jako třída II.
Potřeby (§ 36)	Ústavní	Právo užívati vlastních potřeb	Právo užívati vlastních potřeb a vlastního holičského přístroje
Ložnice (§ 37)	Bez ozdob, ale obrázky nebo fotografie rodičů	Rodinné, popřípadě i jiné obrázky a fotografie	Jako třída II., akvarium, ptáče v kleci, květiny, hudební nástroj, ozdobné předměty vlastní výroby
Jídelna a příbory (§ 37)	Bez ozdob, nepokryté stoly, plechové misky a poháry, lžice	Obrazy, stoly pokryté voskovým plátnem, hnědé kameninové talíře a hrnečky na pití, lžice, vidlička a nůž	Obrazy a květiny, ubrusy, bílé talíře a sklenice, lžice, vidlička a nůž
Pobyt na vzduchu (§ 38)	Procházka 2 hodiny denně	Volný pohyb 2 hodiny denně, ve dny, kde se nepracuje celé odpoledne	Jako třída II., v létě podle možností koupání
Zábava a hry (§ 38, 46)	Žádné; přítomnost při produkcích a rozhovorech pořádaných vzdělávacím kroužkem	Účast na pěveckém a hudebním sboru, na hrách, členství ve vzdělávacím kroužku	Jako II. třída, sportovní nářadí, vedení vzdělávacího kroužku
Četba (§ 46)	Určuje ústavní činitel	Svobodná volba pod kontrolou učitele a obrázkový ústavní časopis	Jako II. třída. Právo odebírat nezávadný vlastní časopis
Práce (§ 48, 51)	Hrubší a těžší	Předepsaná, propůjčená záhonků	Jako II. třída.
Odměny (§ 49)	Žádné	Stanovená pracovní odměna	Jako II. třída, stanovená odměna za pilnost
Dopisy (§ 52)	Jednou za šest neděl	Jednou za měsíc	Jednou za 14 dnů
Návštěvy (§ 52)	Žádné	Jednou za šest neděl po dobu půl hodiny	Jednou za měsíc po dobu jedné hodiny

klasifikačních tříd, ale je s nimi pracováno individuálně.

Dále následují ustanovení o stravě, kouření, oděvu a prádle, čistotě těla, úpravě vlasů a vousů, potřebách hygienických, vybavení cel, tělocviku a pobytu na čerstvém vzduchu, co se dělo při nemoci (marodka, vězeňská nemocnice či veřejná nemocnice), zmiňovány jsou zdravotní prohlídky a přednášky, školní vyučování, přednášky, bohoslužby a náboženská cvičení, zpěv a hudba, sebevzdělání. A dostáváme se k dalším třem velmi zajímavým paragrafům:

§ 47 Individuální výchovné působení.

Zvláštní péči třeba věnovati úsilovnému a soustavnému individuálnímu působení na vězně všemi orgány vykonávajícími trest. Všichni úředníci ústavu mají proto vězně co nejčastěji v jejich místnostech vyhledávat a hovorem s nimi soustavně působiti na jejich mravní výchovu. Věznové samovazby budtež navštěvování aspoň dvakrát denně. Na chování a styky vězňů ve společných místnostech, při společné práci, pobytu na volném vzduchu atd. třeba stále dozíráti.

§ 48 Pracovní povinnost. Volba práce.

Všichni věznové jsou povinni, kromě neděl, svátků a památných dnů republiky Československé (zák. č. 65/1925 Sb. Z. a n.) osm hodin denně pracovati. Do pracovní doby se může včítati doba školního vyučování. Dbáti toho, aby věznové byli zaměstnání užitečně, hledíc na jejich budoucí povolání. Vězeň nemá práva voliti si sám svoje zaměstnání, nýbrž je povinen konati práci, která mu bude přikázána. O způsobu zaměstnání rozhodne úřednická konference přihlížející k dosavadnímu zaměstnání vězně, k přání jeho rodičů neb zákonného zástupce, k zálibě vězně pro určité povolání, hlavně pak k výsledku psychotechnického vyšetření.

§ 49 Pracovní odměna.

Trestanec nemá nárok na mzdu za práci, mzda za práci trestanců případně státu.

Avšak aby povzbuzována byla píle a spříživost trestanců, poskytuje se jim dobropisem po uplynutí doby učební pracovní odměna podle sazby stanovené ministerstvem spravedlnosti.

Toto expoé do minulosti se pokouší naznačit, že vždy byla nutná ochrana, ostraha či stráž

k ochraně společnosti, ale současně i nezbytné působení na vězně v průběhu výkonu trestu. Myslím si, že pohyb vězeňského kyvadla by měl být velmi uvážlivý a vyvážený, neboť vězeňství je oblast nejpomaleji podléhající společenským změnám, stejně jako trestná činnost, což všichni jistě víme ze své praxe. Určitým vodítkem nám jsou Evropská vězeňská pravidla, kde jsou sumarizovány zkušenosti z vězeňství celé Evropy, ale přiznejme si, kdo s nimi pracujeme, kolikrát jsme se nad nimi napřemýšleli, jak uvedená doporučení uvádět do praxe v našich podmínkách. Anebo kolikrát se stačí ohlédnout do historie, co bylo uplatňováno v našem vězeňství již ve třicátých či šedesátých letech minulého století. Dnes na tom nemusíme ani moc měnit. Vždyť i o nakládání s trestanci se říká ve vězeňských předpisech roku 1930:

„S trestanci nakládati jest s důslednou přísností, vždy však též vlídně, klidně, spravedlivě a se stálým humánním zřetelem k polepšovacím účelům výkonu trestu“.

Tento výrok nepotřebuje dalšího komentáře, pokud se s ním dokážeme jako profesionálně ztotožnit.

PhDr. Jiří Mastej,
Vazební věznice České Budějovice

Ohlédnutí za loňským rokem

TEPLICE • Na sklonku starého roku většina lidí bilancuje a hodnotí své osobní a pracovní úspěchy. Na něco je člověk pyšný, něco by raději přešel. Rovněž výchovní pracovníci výkonu vazby a trestu Vazební věznice Teplice zmapovali své úspěchy a prohry.

Radost jim udělalo uznání organizace UNICEF – Dětský fond OSN v ČR, která vazební věznici zaslala Certifikát za výraznou pomoc ve prospěch dětí. K získání tohoto ocenění přispěly především obviněné ženy, které pod vedením speciální pedagožky vyrobily na dvacet textilních panenek do projektu „Adoptuj panenku a zachrániš dítě“, které UNICEF prodává. Získané peníze zasílá na očkovací programy. Naše panenky byly nadací distribuovány prostřednictvím základní školy v ul. Buzulucká v Teplicích, jejíž žáci je zároveň od nadace zakoupili. Za metodickou pomoc při této akci patří dík rovněž zaměstnancům školy.

Činnost vyvíjená nadací je vhodným motivačním faktorem pro vazební věznice a jim podobná zařízení. Pro zaměstnance byla vítanou inspirací a obvinění v těchto aktivitách viděli smysluplnou a přínosnou práci. Pracovní terapie přispěla k získání pracovních návyků, ke zlepšení vzájemné komunikace, k získání smyslu pro spolupráci, zmírnění negativního dopadu izolace a k podpoře prosociální životní cesty obviněných.

Nyní začíná nový rok a každý si stanoví své plány a priority. Jako členka kolektivu výchovných pracovníků mohu říci, že v tomto ohledu máme jasno. Přejeme si pokračovat v započaté práci, smysluplně působit na naše klienty a poskytnout jim možnost se realizovat a nezištně vytvářet hodnoty pro potřebné spoluobčany. Pedagogický optimismus bude proto i nadále hnací silou při vedení takových aktivit.

*Mgr. Olga Vaňková,
speciální pedagog*

ARTETERAPIE

Úvodní definice arteterapie: jedná se o terapii, která využívá výtvarného projevu jako hlavního prostředku poznání a ovlivnění lidské psychiky a mezilidských vztahů. Trvalost výtvorů (artefaktů) umožňuje přehledné sledování vývojových změn a skýtá diagnostický podklad.

ZÁSADY ARTETERAPIE JAKO PREVENTIVNĚVÝCHOVNÉ AKTIVITY

KOMPLEXNOST

Arteterapeutické působení je zaměřeno nejen na klienty vykazující osobnostní patologické jevy (poruchy chování, potíže v komunikaci, potíže se sociálním začleněním, abúzus nelegálních drog, agresivita a potíže s ovládáním emocí, napětím a tenzí, potíže se sebehodnocením apod.), ale i na „zdravé“ jedince. Arteterapie napomáhá rozvoji sociálních dovedností.

KONTINUITA

Důraz je kladen na kontinuální využití tří základních složek arteterapie:

- Činnostní – slouží k uvolnění a namotivování k výtvarné činnosti vůbec. Vyzívají se především techniky malování (pastel, tuš, vodové barvy, tempery ...), koláží, ambaláží, modelování s hlínou, moduritem, práce s papírem a různými materiály. Činnostní arteterapie slouží k překročení zábran klientů. Získané artefakty mají již pro terapeuta výpovědní hodnotu.
- Diagnostická – nejedná se o stanovení diagnózy tak, jak je úkolem psychologa. Jedná se o diferenciaci témat k analýze prostřednictvím výtvarného symptomu v artefaktu. K tomuto slouží účelově vybrané techniky, témata a projekční testy.
- Arteterapeutická intervence – cílené zadávání témat a práce s nimi za účelem změny nebo posunu v diagnostikovaném výtvarném symptomu. Součástí je využití dynamiky skupiny a odborný terapeutický rozhovor.

PRÁCE S KLIENTY

Arteterapie je především realizována skupinovou formou. Skupina má maximálně 10 osob. Vyžaduje-li to aktuální situace, probíhá práce s klientem individuální formou.

INTERAKTIVITA

- klient ↔ artefakt
- klient ↔ skupina
- arteterapeut ↔ klient ↔ skupina

FLEXIBILITA

Arteterapii lze využít jak pro klienty ve VTOS, tak i klienty ve vazbě. Lze ji flexibilně přizpůsobit jejich potřebám.

CÍLENOST

Dílečtí aktivity a zvolené arteterapeutické metody jsou přizpůsobeny klientovi i skupině a jejich specifickým potřebám. Arteterapeutický proces působí na integraci osobnosti jedince. Spojení jednotky biologické, psychologické, sociální a spirituální do jednoho vyššího celku je základem duševního a tělesného zdraví. Při integraci osobnosti výtvarnou činností má jedinec příležitost emocionálně, intelektuálně, fyzicky, perceptivně, esteticky, sociálně a kreativně růst a rozvíjet se. Sociálních cílů lze nejlépe dosáhnout v rámci skupinové práce. Práce ve skupině podporuje vnímání a přijetí druhých lidí a další sociální dovednosti.

TEORETICKÁ A PRAKTICKÁ PŘIPRAVENOST TERAPEUTA

Pracovník realizující arteterapii by měl mít dostatečné teoretické i praktické znalosti v oblasti arteterapie nejlépe formou akreditovaného výcviku. Dále dostatečné znalosti z oboru psychologie a prevence sociálně patologických jevů. Zároveň by měl mít praktické dovednosti v práci s danou skupinou klientů.

NÁVAZNOST NA DALŠÍ ODBORNÍKY

V souvislosti s dostatečnými odbornými i praktickými znalostmi, by měl být terapeut schopen rozlišit vhodnost intervence dalších profesí v rámci VS jako např. psychologa, speciálního pedagoga, sociálního pracovníka, vychovatele atd.

V případě, že klient spolupracuje na přípravných podkladech pro podmíněné propuštění s dohledem s probačním pracovníkem (viz dohoda mezi PMS ČR a GR VS ČR), měl by být probační pracovník stručně informován o tom, v čem by měl klienta po propuštění posilovat a nadále motivovat, aby arteterapeutická intervence měla přesah i do obtížné klientovy zkoušky začlenit se znovu do společnosti. Pro případ běžného propuštění je vhodné klienta informovat o konkrétních možnostech využití specializovaných pracovišť v civilním sektoru.

*Bc. Vladimír Horváth,
vychovatel-terapeut
Vazební věznice České Budějovice*

Člověku svědčí práce a pohyb

NOVÉ SEDLO • Vláda ČR schválila usnesením č. 393 ze dne 28. dubna 2004 „Strategii prevence kriminality na rok 2004–2007“. Z toho vyplynul úkol pro Věznici Nové Sedlo přeměnit bezdrogovou zónu na specializované oddělení pro výkon trestu odsouzených s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním psychotropních látek. Počátek byl složitý a velmi náročný, začalo se pozvolna se změnami na ubytovnách, které byly určeny pro specializované oddělení. Bezdrogová zóna měla velký náskok, ta je v provozu již pět let. Se všemi počátečními problémy jsme se vyrovnali a celé specializované oddělení zahájilo činnost v červnu 2005.

Má kapacitu 68 míst a jsou v něm zařazeni odsouzení, kteří přišli do styku s drogou jako uživatelé. Věk odsouzených na tomto oddělení se pohybuje v rozmezí 19–26 let, což vyžaduje od zaměstnanců, kteří zde pracují, trpělivost a stále zvýšenou pozornost. Tým pracovníků oddělení tvoří převážně mladí zaměstnanci, kteří spíše chápou myšlení těchto lidí. Většina odsouzených nemá vyšší vzdělání ani pracovní návyky, protože v době přípravy na budoucí povolání přišla do kontaktu s drogou a dostala se do uzavřeného kruhu. S ohledem na danou věkovou kategorii je také týmem zaměstnanců sestavován speciální program zacházení.

Prioritou je pracovní terapie a postupné získávání pracovních návyků. Odsouzení pracují hlavně na zahradě a v dílnách, někteří šijí panenky pro dětské oddělení žatecké nemocnice. V dřevařské dílně vyrobili poličky na pokoje pro celé specializované oddělení, učební pomůcky pro Speciální mateřskou školu v Žatci a průběžně provádějí drobné opravy na ubytovně. V rámci prevence kriminality navštěvují specializované oddělení studenti středních škol.

Sportovní aktivity jsou hlavně zaměřeny na kolektivní sporty – kopaná, nohejbal, florbal. Pod vedením lektorů instruktorů si odsouzení organizují sportovní turnaje sami.

Nejvíce odsouzených lze zapojit při pracovní terapii na zahradě. Brzy na jaře připravovali pod vedením lektorů instruktorů sadbu. Jakmile počasí dovolilo, vyrazili do terénu, postavili fóliovník a začali plochu upravovat, vznikaly záhony, na kterých se brzy objevily různé druhy zeleniny. Celkem sklídili téměř dva tisíce kg zeleniny a více než tisíc kusů hlávkového salátu.

Po sklizni zeleniny nastoupila na zahradu stavební firma. Věznice Nové Sedlo získala finanční prostředky z GR na vybudování zázemí pro pracovní terapii. Na zahradě se už rýsuje zahradní domek, prostory pro zahradní nářadí, zavlažovací systém a příjezdová cesta. Pracovní terapie bude prováděna ve vhodných podmínkách a na vyšší úrovni.

*Kpt. Mgr. Alžběta Nováková,
zástupce vedoucího OVT*

Podniková kultura

aneb Všechno je v lidech

Ředitel opavské věznice plk. Mgr. Petr Prasek.

První čeho si všimnete, když vstoupíte do kanceláře plukovníka Mgr. Petra Praska, ředitele opavské věznice, je jednoduchý, přitom však velmi vkusně zařízený interiér. Působí příjemným a laskavým dojmem, stejně jako šéf nejseverněji položené věznice na Moravě, která patří dlouhodobě k nejlepším vězeňským zařízením v České republice. O receptu, jak toho dosáhnout, jsem si s ním povídal jedno chladné zimní odpoledne.

V KOSTCE O OPAVSKÉ VĚZNICI

Oba objekty opavské věznice, v Krnovské i Olomoucké ulici, pocházejí z 19. století a dnes slouží k výkonu trestu odnětí svobody pro mladistvé i dospělé muže a ženy. Jejich souhrnná kapacita je 450 míst, z toho 247 pro odsouzené ženy a 203 pro odsouzené muže. Od roku 1999 je zde v provozu specializované oddělení pro léčbu odsouzených žen závislých na drogách, alkoholu a patologickém hráčství s kapacitou 26 míst. V červnu 2004 bylo rozšířeno o výkon ochranného léčení protialkoholního a patologického hráčství pro odsouzené muže s kapacitou 30 míst. Počátkem roku 2005 byla v objektu Krnovská zřízena bezdrogová zóna s kapacitou 29 míst pro odsouzené muže s dohledem a dozorem. Ve věznici je také školské vzdělávací středisko s dlouhou tradicí, kde si mohou mladiství odsouzení buď doplnit základní vzdělání, nebo se vyučit v oboru elektrotechnická výroba. Zvýšit kvalifikaci si mohou i odsouzení muži a ženy, např. v kurzech zámečnické práce, výpočetní technika a stravování. Ročně je v průměru využívá 110 mladistvých i dospělých mužů.

Průměrnou celoroční zaměstnaností odsouzených mezi 60–70 % se opavská věznice

trvale řadí mezi nejlepší. Mimo útvary vnitřního provozu, kde je zaměstnáno 60 odsouzených, jsou vězni zaměstnáváni na venkovních, převážně nestřežených pracovištích. Zajímavá spolupráce vznikla s Ústavem sociální péče Marianum, kde odsouzené ženy pomáhají těžce mentálně postiženým osobám.

Programy zacházení s mladistvými a mladými odsouzenými do 26 let obsahují dostatečně široké spektrum činností k naplňování účelu výkonu trestu odnětí svobody, přičemž jednoznačně převažují sportovní hry. Mladiství a mladí odsouzení, kteří nejsou zařazeni do stálé práce ani do vzdělávacích kurzů, absolvují ve svých výchovných kolektivech tzv. výchovněvzdělávací programy, na jejichž vedení se podílejí vychovatelé a specialisté. Dospělí odsouzení nacházejí uplatnění nejvíce v dřevomodelářské dílně. Jejich výrobky zdobí mateřské školky, školy a ústavy. Programy zacházení pro odsouzené ženy všech kategorií jsou zpracovány tak, aby vyhovovaly a odpovídaly úrovni jejich vzdělání, sociálním schopnostem, pracovním návykům, dovednostem a životním zkušenostem. Zapojit se mohou jak do výchovněvzdělávacího programu a speciálněvýchovných postupů, tak i do kolektivních činností. Na specializovaném oddělení je oblíbená práce v keramické dílně, jejíž výsledky jsou vidět na výzdobě společných prostor věznice.

ZÁLEŽÍ NA TOM, JAKÝ MÁTE KREDIT

Věřím, že mi čtenář promine tohle malé odbočení od tématu, ale psát o lidech, jejich práci a výsledcích jejich snažení by bez úvodního představení bylo jaksi neúplné. Zbývá ještě dodat, že v opavské věznici pracuje 281 zaměstnanců, z toho 168 ve služebním a 113 v pracovním poměru. Nikdy se nevyplácí mluvit za všechny, ale o velké většině z nich lze tvrdit, že svou práci dělá ráda a že si jí váží.

„Mezi mými kolegy se povídá, že máme štěstí na zájemce o práci, že jinde musí brát vše, co se namane,“ říká Petr Prasek, který usedl do ředi-

telského křesla v polovině února 1990. „Je sice pravda, že když potřebujeme obsadit pracovní pozici, můžeme si vybírat někdy ze čtyř jindy z pěti i více lidí, ale podle mne to není otázka štěstí, nýbrž kreditu naší věznice, který si získala u veřejnosti. Občas mi někdo z kolegů také namítne, že zájem o práci v naší věznici lze přičíst na vrub vysoké nezaměstnanosti ve zdejších krajích, ale já mu odpovím, že s nezaměstnaností se potýkají i jinde v republice...“

„Takže to přece jenom bude tím kreditem,“ podotýkám a ředitel Prasek pokyvuje souhlasně hlavou.

„Určitě. To se přece pozná, když vás lidé berou v pozitivním slova smyslu. Materiální nebo platové podmínky v opavské věznici se příliš neliší od těch v jiných věznicích či vazebních věznicích. Důvod musíme hledat především v systému a metodách řídicí práce. Například už přivítání a krátký rozhovor s novým pracovníkem není jen věcí personalisty, ale i ředitele. Hlásí se k nám lidé z nejrůznějších oborů, jako vychovatel u nás pracuje například bývalý zástupce ředitele školy, takže bychom si měli uvědomit, že už dávno minula doba, kdy se na zaměstnance věznic pohlíželo skrz prsty. Mezi našimi zaměstnanci převažují lidé se středoškolským a vysokoškolským vzděláním a podle toho je také třeba k nim přistupovat. Ale vraťme se ještě k tomu kreditu. I díky němu se naši příslušníci nepřevlékají do uniformy až na pracovišti ani ji neodkládají, když jdou domů. Nestydíme se chodit v uniformě po městě. Jsme hrdí na práci u vězeňské služby a těší nás, že ji veřejnost respektuje.“

JAK SE CHOVAT K LIDEM

O podnikové kultuře se v posledních letech mluví stále častěji. U nás i v zahraničí je častým předmětem odborných konferencí a seminářů, existují specializované firmy aplikující za drahé peníze podnikovou kulturu do nejrůznějších soukromých i státních organizací a institucí. Je charakterizována jako nezbytný předpoklad úspěchu každého podnikání, každé činnosti. Petr Prasek říká: „Kdo podceňuje význam podnikové kultury, nemůže se divit, že se mu práce nedaří tak, jak by chtěl. Je třeba mít trvale na paměti, že finální výstup či prezentace každého subjektu je výsledkem přístupu lidí k plnění vlastních povinností a k práci vůbec. Není uměním zaměstnat nového uchazeče o práci, ale obklopit se a pracovat se slušnými lidmi, kteří něco umí a mají zájem o práci.“

Věznice v Opavě je v rámci celé Vězeňské služby České republiky už několik let hodnocena velmi dobře, ať již z pohledu plnění svých povinností při zacházení s vězni, nebo výsledků hospodaření. To samozřejmě není samo sebou a odpověď hledám u člověka, který se u svých spolupracovníků i kolegů z jiných věznic těší přirozené autoritě a vážnosti.

„Aby lidé byli v zaměstnání spokojeni a měli zájem o co nejlepší výsledky, je povinností každého vedení jim k tomu vytvořit vhodné podmínky. Už při nástupních pohovorech jim vysvětlíme, proč jsme je přijali, čím nás zaujaly a co od nich očekáváme. Dobré vedení se pozná podle toho, že umí komunikovat s lidmi. Například při hodnocení práce nestačí vyplnit hodnotící dotazník a dát ho lidem podepsat. Zaměstnanec má právo vědět, proč a za co je hodnocen kladně nebo záporně, a pokud

Petr Prasek se svou asistentkou a tiskovou mluvčí Dagmar Slanou.

má zájem, musí dostat prostor se k hodnocení vyjádřit. Dobrá komunikace je nutný předpoklad k dosažení vyspělé podnikové kultury a měla by probíhat na vertikální i horizontální úrovni. Jejím prostřednictvím se všichni zaměstnanci také včas dovídají, jaké cíle sleduje jejich vedení a co se od nich očekává pro jejich naplnění.“

„Teorie je jedna věc a praxe druhá,“ říkám a chci po plukovníkovi Praskovi příklad ze života.

„Nečekejte něco, jako že jsme objevili kámen mudrců. Většinou jde o známé věci, jen se je snažíme dělat racionálně a efektivně. Například poradby vedení, jejich systém u nás není jiný než jinde, ale řídíme se několika pravidly. Připomenu jen to nejdůležitější. Mají-li mít nějaký smysl, musí být dobře připraveny. To znamená, že kontrola plnění úkolů je věcná, nové úkoly jsou zadávány přesně a srozumitelně, neopakujeme to, co už je dáno, a neřešíme marginální otázky zabírající dva nebo tři zaměstnance. Od toho jsou jiné instituce. Je-li porada dobře připravena, je věcná a netrvá dlouho. Dlouhé poradby jsou většinou k ničemu, vlastně bych měl říct, akorát tak ke ztrátě času.“

Když už hovoříme o tvorbě podnikové kultury v opavské věznici, tak ke zvyšování její úrovně nám pomáhá i každoročně zpracovávaný vývoj názorů a postojů zaměstnanců, který má formu anonymní ankety. V průměru se ho účastní více než třetina pracovníků, což je podle psychologů dostatečně reprezentativní vzorek. Slouží nám jako zpětná vazba, zdroj nápadů i podnětů k odstraňování nedostatků. S poznatky a závěry, které z toho vyplývají, seznámujeme zaměstnance na pravidelných shromážděních.“

„Z toho, co říkáte, je zřejmé, že úroveň podnikové kultury a pracovní výsledky tvoří spojenou nádobu. Lidský faktor tedy byl, je a bude rozhodujícím v jakémkoli konání. Například i při posilování bezpečnosti českých věznic, která dnes patří k prioritám práce vězeňské služby.“

„Určitě. Na lidech záleží v první řadě, ať už při odhalování například drog, mobilních telefonů či jiných nepovolených předmětů, které se dostávají do věznic. Technika je přitom samozřejmě úžasným pomocníkem, ale hlavně na lidech záleží, zdali sami chtějí pro danou věc něco pořádného udělat, jakou k tomu mezi sebou vytvoří atmosféru, jak se dokáží angažovat a zapálit. Zkrátka jak dobře dokáží dělat svou práci. Nezastupitelnou úlohu zde sehrává i vedení věznice, jehož úkolem je vytvářet motivující pracovní prostředí, využívat moderní a účinné manažerské metody a v neposlední řadě si umět získat důvěru lidí. To se však nedá naordínovat ze dne na den, je to dlouholetá a tvrdá práce, jejíž součástí je sebevzdělávání, poznávání nových metod řízení, zejména však otevřenost k zaměstnancům. Aby lidé věřili svému vedení, musí být přesvědčeni o tom, že ví, co chce, že na vedoucí posty nepřicházejí ti, co káží vodu a sami pijí víno, nebo z protekce, a co je vůbec nejdůležitější, musí se dostavovat výsledky. Podle nich lidé poznají, o co vám jde, a když vám uvěří, dokáží se s vámi ztotožnit.“

VEDOUcí PRACOVNÍK

Plukovník Mgr. Petr Prasek přišel pracovat do vězeňské služby před třiceti lety. Má služební číslo 05555 a člověk by řekl, že je to kombinace čísel, která ho k něčemu předurčuje. On sám se tomu směje, ale jeho pracovní výsledky hovoří o něčem jiném. Vzhledem ke své funkci by mohl chodit s nosem nahoru, ale on vás místo toho ve svém volném čase rád a ochotně provede městem a zasvěceně seznámí s jeho historií. Jako správný pedagog neopomene před rozloučením připomenout: „Tak jak jsem řekl, podniková kultura záleží hlavně na lidech a ještě více na jejich vedení. Nezapomeňte, že atmosféra, která panuje mezi personálem, se odráží v atmosféře mezi vězni. A ještě maličkost, víte, jak se taky pozná dobrý vedoucí? No přece podle toho, že umí nejen kárat, ale hlavně poděkovat za dobrou práci.“

Ing. Miroslav Jílek

Opavské ozvěny

Půvabné starobylé město Opava leží v Poopavské nížině na břehu stejnojmenné řeky v Moravskoslezském kraji. Původně se zde nacházela osada, která stála na obchodní cestě z Moravy do Polska. Jako celní místo je poprvé zmiňována již roku 1195. Tržní a celní privilegia získala v roce 1247. Možná už z té doby se traduje vtip o pašeráku sena*. Ve 13. století zažilo město vpád Tatarů, bylo sídlem řádu německých rytířů a o pár století později, v roce 1742, kdy byla větší část Slezska postoupena Prusku, se stalo hlavním městem tzv. Rakouského Slezska. Sídlem správních úřadů a zemského sněmu bylo až do roku 1928.

** V době, kdy mezi Slezskem a Polskem panoval čilý pašerácký ruch, zastaví celníci sedláka, který má na voze fůru sena. „Co vezete?“ ptají se ho. „Seno,“ zašeptá muž. „Cože?“ „Seno,“ opakuje sedlák potichu. „Mluvíte nahlas, člověče, proč tak šeptáte?“ zlobí se celníci. „No přece aby to neslyšeli koně.“*

Opavané svou historii znají a mají ji v krvi. „Tak tenhle gotický kostel patří k nejcenějším církevním památkám Opavy a tady vidíte Slezské zemské muzeum. Tohle je naše divadlo a všimněte se těch krásných městských domů s renesančními mázhausy ze 16. století...“ Naším průvodcem není historik ani pracovník vlastivědného muzea, jak by se mohlo zdát, ale ředitel opavské věznice plk. Mgr. Petr Prasek. „Je tu krásně,“ komentujeme pohodovou atmosféru města. „Oproti Praze je tu klid a lidé tu raději chodí pěšky, i když tu máme trolejbusy a autobusy,“ směje se náš průvodce. „Ale nemyslete si, když tu ještě před několika lety byla vazební věznice, obyvatelé okolních domů si moc klidu neužili,“ vzpomíná a vypráví příhodu, kdy do oken vazební věznice střelil z obytného domu muž, kterému došla trpělivost, když ho denně v noci budilo pokřikování obviněných, kteří se domlouvali slidmi venku. Opavská věznice je totiž umístěna přímo ve městě. Dnes už její obyvatelé noční klid neruší. Budova byla opláštěna tabulemi z tvrzeného skla, které tlumí hluk, a hlavně nejsou tu už obvinění, jen odsouzení ve výkonu trestu odnětí svobody. Věznicí tvoří dva objekty vzdálené od sebe asi 10 minut chůze. První v ulici Krnovská, kde je ředitelství a výkon trestu odnětí svobody pro odsouzené muže a mladistvé, druhý v ulici Olomoucká. Svůj soudem přesně odměřený čas

zde nyní tráví především odsouzené ženy. Právě sem směřujeme.

OBJEKT OLMOUCKÁ

Vedoucí oddělení výkonu trestu kpt. Mgr. Jiří Vícha úvodem připomíná, že kapacita objektu je 221 míst. V současné době je tu 184 žen v dohledu (kategorie A), dozoru (B), ostraze (C) i ve zvýšené ostraze (D) včetně tří žen na doživotí. Prohlížíme si výstupní oddělení, kde je pět třílůžkových ložnic zařízených novým nábytkem. Jsou tu odsouzené, které mají trest delší než tři roky a jsou půl roku před podmíněným propuštěním nebo před koncem trestu. Výstupní oddělení by je mělo připravit na život venku. Proto je tu i čistounká kuchyňka, kde si mohou připravit pokrmy z potravin, které si koupí v kantýně, a útulná kulturní místnost s televizí a záclonkami v oknech – „takovou nemají ani v některých ženských domovech,“ říká Jiří Vícha a je na něm vidět, že je na toto oddělení pyšný.

Ložnice na oddělení výkonu trestu jsou jiné, některé velké pro 10–12 osob, jiné rozdělené tak, aby v nich byla jen tři lůžka. Pochopitelně odsouzené jsou raději v menších ložnicích, kde mají víc soukromí, a jak se dozvídáme, dokonce ženy z kategorie D, tedy zvýšené ostrahy, nechtějí jít do méně přísné kategorie ostraha, protože by musely bydlet ve velké ložnici. Všude je absolutní pořádek. „Pojďte se podívat k nám,“ volají na nás odsouzené, které sedí na chodbě u stolu. Vcházíme do jedné z velkých ložnic a obdivujeme, jak krásně si uklidily. „Snažíme se je vést k pořádku,“ říká vedoucí oddělení a hned si všimne několika párů bot, které maličko vykukují pod závěsem – „Co je tohle?“ zeptá se a střevíce okamžitě zmizí.

Jak to děláte, že jsou vaše odsouzené tak pořádkumilovné? ptáme se ho. „Většinou jen stačí, že je upozorníme. Ženy nemají rády, když jim

muž vytkne nepořádek," prozrazuje svou očitě vidně účinnou metodu. V opavské věznici se odsouzení kvůli případným krádežím na ložnicích nesmějí navštěvovat. Jedna tento zákaz právě porušila a kpt. Vícha ji okamžitě a velmi nekompromisně posílá na ubytovnu, kde má být. Dveře ložnic jsou otevřené a přes den se mohou odsouzení v dohledu a dozoru pohybovat na chodbě nebo si zajít na upravený vycházkový dvůr a posedět na lavičkách.

Práce s ženami má svá specifika. Jsou hádavější, závistivější, rafinovanější a užalovanější než muži. A i dost nevypočitatelné. Proto je tak důležité, aby dozorcí, vychovatelé a specialisté byli důslední. Je tu jedna odsouzená, která čas od času začne zuřit, rozbije, co jí přijde pod ruku. Zklidní se až na dekompenzační cele. Ta je v době naší návštěvy prázdná stejně jako krizová cela, která se využívá na srovnání psychiky, když má odsouzená nějaký problém a potřebuje být na nějaký čas sama.

PRÁCE DOZORCŮ

Zajímá nás především práce dozorců – jaké to je pracovat celý den v uzavřeném prostoru s odsouzenými.

„Máme tu 31 dozorců, z toho 12 žen, protože prohlídky odsouzených žen nemůže dělat muž. Dříve jsme měli málo dozorkyň a občas nám musela vypomoci žena z jiného pracoviště, třeba z operačního střediska, ale teď už jich máme dost,“ vysvětluje Vícha.

Tak je to i ostatně i s celým personálem. Problémy s náborem zaměstnanců věznice nemá. Může si vybírat. A určitě to není jen tím, že v Moravskoslezském kraji je vysoká nezaměstnanost, ale spíše tím, že opavská věznice má v kraji dobrou pověst. Proto tu také na nejrozličnějších funkcích pracují většinou vysokoškolační.

Jenže vzdělání je jedna věc a povaha člověka druhá. Povolání dozorce nebo vychovatele vyžaduje určité víc než jen diplom nebo maturitní vysvědčení ze školy. Určitě by měl kromě jiného umět jednat s lidmi, a ne každý to dokáže. Jak vycházíte s těmi, které hlídáte? Jaký k nim máte vztah? ptáme se.

„Víte, my se na naše svěřenkyne nedíváme podle toho, co provedly, jestli je to vražedkyně, podvodnice, nebo zlodějka. Bereme to tak, že pracujeme s lidmi. Některé odsouzené jsou problematictější, s jinými to jde lépe, ale vždycky je důležitý lidský přístup. Ten by v naší práci neměl chybět,“ odpovídá Jiří Vícha.

Jeho zástupce por. Mgr. Vladimír Nečas svého nadřízeného doplní: „Součástí přípravy každého dozorce je psychologie, takže všichni na tuto práci jsou i po této stránce vyškoleni. A pokud jde o vychovatele a specialisty, vesměs mají pedagogické vzdělání. Nebo to jsou psychologové.“

I tak se nám zdá, že dokázat se ovládnout za každé situace, musí být dost obtížné. Navíc jsou dozorcí vlastně také omezení v pohybu, a dokonce pracují v prostředí, kde se mohou cítit ohroženi.

„Je pravda, že jsme tu vlastně také zavření,“ ujímá se opět slova Jiří Vícha, „ráno přijdeme a vyjdeme odsud až po pracovní době. V jiných zaměstnáních je pohyb volnější, to ano. Tady je dozorce vázaný na svoje stanoviště a nemůže se vzdálit, kdy chce. A ta skladba lidí tady, myslím odsouzené, to není mateřská školka. Jejich mentalita je různá. Jsou tu šikovné a schopné, slušné ženy, s kterými je domluva možná, ale také

Kpt. Mgr. Jiří Vícha

ženy vztahovačné, zapšklé, které nenávidí celý svět a snaží se dozorce vytočit. Často se stává, že odsouzená dozorcí nevybírávě vynadá. On jí to ale v žádném případě nesmí vrátit. Kdyby to udělal, může si na něho stěžovat. Vězeňský řád jí to umožňuje. Odsouzené to také často využívají a zneužívají. Samozřejmě každá stížnost se musí vyhodnotit, čímž se zaměstná řada lidí, pak se to zase vrací k prošetření, já musím psát vyjádření, prostě je to celý kolotoč. Stěžovatelka z toho má legraci. Když je její stížnost vyhodnocena jako neoprávněná, napíše na jinou instituci. Jen tak, schválně. Některé vychytralé ženy se tím vlastně baví, mají na to čas...“

Hm, těžká je služba příslušníků vězeňské služby.

To potvrzuje i zástupce vedoucího oddělení pro dozorcí službu mjr. Bc. Josef Kozelský: „Na rozdíl od strážní služby, která má na starosti vnější ochranu a eskortuje odsouzené do zdravotnických zařízení a k soudům, dozorcí zajišťují pořádek a bezpečnost uvnitř a podílejí se na zacházení s vězni. Z toho důvodu je jejich služba psychicky náročnější než služba strážných,“ vysvětluje a s lehkým povzdechem dodává: „placení jsou však stejné.“

A jak se jim práce daří?

„Myslím, že dobře,“ chválí své podřízené mjr. Kozelský. „Problémy s průnikem nepovolených předmětů nemáme, i když v době, kdy tu byla vazba, jsme tu mobily měli, to je pravda. Těch kanálů, kudy se sem dostávaly, bylo spousta, ale naštěstí se nám je vždycky podařilo najít. Pro odsouzené mobily nejsou tak důležité. Když si chtějí zatelefonovat, tak mohou z automatu. Ale nedávno jsme tu měli případ ženy s volným pohybem, která si mobil schovála na pracovišti mimo věznici, což je dost nepochopitelné, protože zavolat si mohla odsud.“

Osobní selhání dozorců či vychovatelů v opavské věznici není příliš pravděpodobné, i když vyloučit se samozřejmě nedá. Systém však je nastaven tak, že by se to stát nemělo, a hlavně, všichni příslušníci se snaží odvádět maximálně profesionální výkon. „Vždycky je co

zlepšovat,“ tvrdí Kozelský, „ale my jsme si vědomi toho, že jsme na špičce, a to zavazuje.“

Klíč úspěchu vidí v dobré organizaci práce, v dobrém řízení. Dodržují zákony a předpisy a nařízení plní do puntíku. Nediskutují o nich, prostě je plní. Ovšem ne vše se jim líbí. Výhrady mají především k ustanovení zákona o výkonu trestu odnětí svobody, podle něhož odsouzení mohou odmítnout práci u soukromých firem. Vězni sice mají povinnost pracovat, ale pokud jim státní instituce nejsou schopny práci zajistit a věznice jim nabídne práci pro soukromníka, mohou ji odmítnout. To není dobré. Vždyť práce je pro odsouzené tím nejlepším prostředkem, jak se po propuštění úspěšně začlenit do občanské společnosti, a výdělky, které za ni dostanou, pomohou nejen ke splácení dluhů a nákladů na pobyt ve vězení, ale i rodinám uvězněných. V této souvislosti je dobré připomenout, že z iniciativy vězeňské služby se připravuje novela tohoto zákona.

Když už jsme se zmínili o penězích, ptáme se vychovatele Bc. Petra Krenželoka na oddělení výkonu trestu, jak je spokojen s platem za práci, kterou tady vykonává. „Já se na to dívám z pohledu svých sousedů a známých. Řada z nich bere skoro o polovinu méně než já a taky z toho musí vyjít. Je to sice práce psychicky náročná, člověk nikdy neví, co se během dne semele, a přestože peněz není nikdy dost, nestěžuji si. Moje sestra a švagr pracují u soukromníka a výplatu nedostanou taky třeba dva měsíce, což je hrozné.“

ZPĚT NA KRNOVSKÉ

Loučíme se s našimi průvodci a přemísťujeme se na Krnovskou. „Tak jaké dojmy si odvážíte z Opavy?“ ptá se ředitel věznice Petr Prasek se zájmem. Odpovídáme bez rozmyšlení: pořádek, důslednost, spokojenost, profesionalita a lidskost. A přidáváme ještě jeden postřeh – jste sehraný tým. Ředitelem počínaje a strážným konče. Proto vám to tu tak pěkně klapne.

Mgr. Eva Montgomeryová

Křídla naděje

Držím v ruce keramickou panenku s křídly, které vyrábějí klientky specializovaného oddělení opavské věznice, kde se odsouzení muži i ženy podrobují protialkoholní a protitoxikomanické léčbě. Padlí andělé, napadá mi v první chvíli, ale poté, co se od vedoucí tohoto oddělení npor. Mgr. Magdy Hermanové dozvídám podrobnosti o práci a výsledcích jejího pracovního kolektivu, měním názor.

Specializované oddělení zde funguje již šest let. Vzniklo vlastně z popudu 1. náměstka generálního ředitele plk. PaedDr. Bohuslava Burkiewicze, který nápad postavil na dlouholetých dobrých vztazích vedení věznice s psychiatrickou léčebnou v Opavě. Loni se zde věnovali především ženám. Veškerý personál má vysokoškolské vzdělání a praxi v psychiatrické

léčebně. „Pochopili jsme,“ říká Magda Hermanová, „že léčba ve věznici musí být minimálně taková jako v psychiatrické léčebně, ne-li lepší. A to proto, že v léčebně jsou klienti jen tři měsíce, kdežto u nás rok. Za tu dobu si mohou lépe ukotvit to, co se zde naučí, především změnu životního stylu, a mohou si všechno vyzkoušet. A pokud jde o ekonomickou efektivitu, stačí si jen spočítat, kolik finančních prostředků se vězeňskou léčbou ušetří, když ústavní léčba toxikomanů a alkoholiků přijde denně na 1000 korun.“

Terapeuti s klienty intenzivně pracují 21 hodin týdně a výsledky se dostávají. Zatímco v léčebnách a krizových centrech se úspěšnost léčby pohybuje mezi 3–8 %, ve specializovaném oddělení věznice dosahují v průměru kolem 20 %. „Nejsou to údaje zcela přesné,“ upozorňuje mě zástupce vedoucí mjr. Jaromír Kalus, „spíše odhady podle zpětné vazby. Vždycky před Vánocemi totiž pořádáme setkání s bývalými klienty našeho oddělení – regionální tisk o tom jednou psal pod titulkem Dobrovolně zpět za mříže –, kteří nám otevřeně řeknou, jak se jim daří, jestli pracují a zda znovu berou drogy nebo pijí alkohol. Řada těch, kteří nemohou na setkání přijet, alespoň pošle korespondenční lístek, kde napíše, jak jsou na tom.“

Oba si pochvalují výbornou spolupráci specialistů s dozorci, kteří byli v říjnu 2004 organizace přiřazeni k výkonu trestu odnětí svobody. „Jsme teď smířlivý kolektiv, společně řešíme problémy, dozorci naši klientelu osobně znají, a proto k ní mají také lepší přístup,“ konstatuje

npor. Hermanová a dodává, že pochvaly na práci jejího oddělení z odboru výkonu vazby a trestu GŘ vězeňské služby ji těší, ale chápe, že jinak se pracuje na oddělení s 50 klienty a jinak se 450 jako v některých jiných věznicích. Obavu má spíše z toho, aby se kvůli šetření peněz nezačaly v našich věznicích nakupovat tyto úzce specializované služby zvenčí. „My své klienty známe dokonale, protože s nimi denně pracujeme a víme, čím jsou ti lidé zatíženi. Proto nikdo, kdo nezná zdejší atmosféru, pro ně nemůže udělat víc než my. Bojím se toho, aby mladý personál, který tu dnes je, nebyl v budoucnu nahrazen někým, kdo sem bude jen docházet a jehož hlavní motivací bude výše platu,“ říká a podává mi dopis, který vypovídá vše o úsilí terapeutů i radosti, jež jim kompenzuje těžkou práci. Je od odsouzené, která absolvovala léčbu na specializovaném oddělení opavské věznice a před svým propuštěním ho přečetla na komunitě spoluodsouzeným.

Držím v ruce keramickou panenku s křídly a vybavuje se mi slovo naděje. Mgr. Eva Montgomeryová

Od ledna 2006 je specializované oddělení součástí oddělení výkonu trestu v objektu Olomoucká. Jeho vedoucím je npor. Mgr. M. Hermanová, zástupcem mjr. J. Kalus (na snímku)

Dopis odsouzené

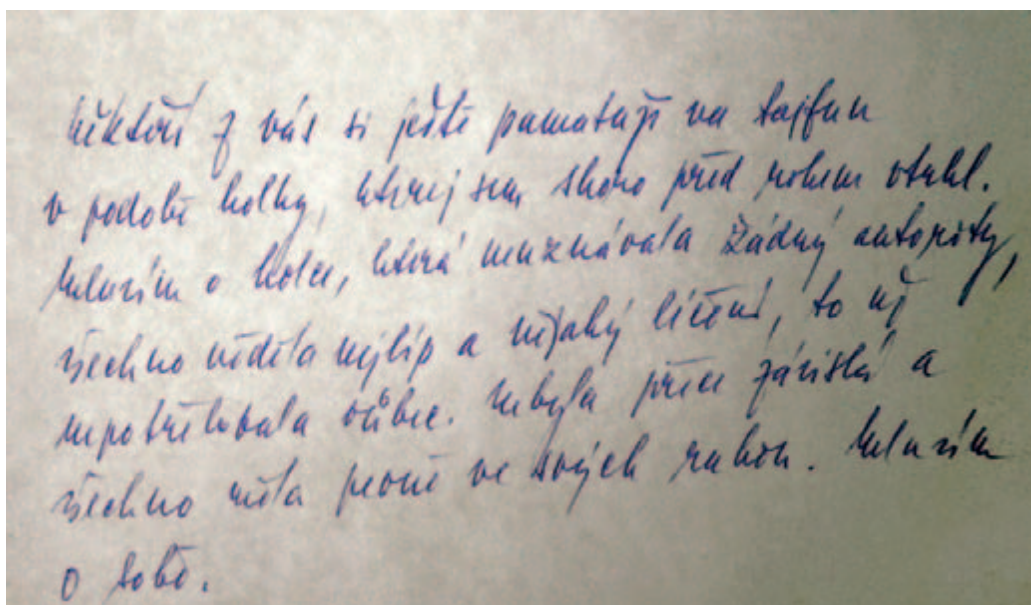
Dokázala jsem to

Byla jsem mistr světa a neustále jsem se snažila dokázat všem, kteří mi chtěli pomoci, že jejich pomoc nepotřebuju, ba naopak můžu pomoci já jim. Dnes to ve mně vyvolává úsměv, protože dnes je tady taky pár takových tajfunů, jako jsem byla já.

Díky svému chování jsem párkrát absolvovala výchovné pohovory a nechybělo mnoho, aby se toto oddělení se mnou rozloučilo a já léčbu absolvovala po výkonu trestu. Pozvolna jsem si začínala přiznávat, že mám problém. Pak nastal stav uvědomění si, že jsem na drogách závislá!!! Jak jinak pojmenovat téměř dvacetileté užívání drog?

Začala jsem nad tím, co mi personál říkal, čím dál víc uvažovat a pozvolna jsem začala spolupracovat. Každý začátek je těžkej a můj nebyl výjimkou. Dnes si troufám hodnotit svůj pobyt ve specializovaném oddělení jako velmi úspěšnej a prospěšnej. A hned vám vysvětlím proč.

V první řadě jsem si úplně přehodnotila priority tak, aby drogy a vše, co k tomu patří, neměly v mém žebříčku hodnot místo. Zvedla jsem si sebevědomí a cíleně jsem pěstovala pevnou vůli. Naučila jsem se uznávat autority, protože dnes už vím, že anarchie do spořádaného života nepatří. Jsem rozhodně trpělivější a snášenlivější. Nejdříve přemýšlím, až pak mluvím a jedním, jsem rozvážnější.

Občas se mi to trochu vymkne z rukou, je to pochopitelné, nejsem robot. Není to tady mnohdy jednoduchý, ale venku to nebude jednoduchý už vůbec. Proto hodně těžím ze zpětných vazeb a kritiky u komunit, přemýšlím o tom a zúčastňuji se pro sebe. Naučila jsem se odpouštět, je ve mně více lásky a pochopení. Dávno už nemyslím na pomstu lidem, kteří mi ublížili, můžu se s nimi klidně setkat a vím, že to zvládnou s hrdostí a bez emocí.

Těm, co léčbu teprve začínají, bych chtěla říct jen tolik. Přestože se vám zdají být komu-

nity, skupiny, terapie, pohovory, ranní rozcvičky a další aktivity mnohdy zbytečný, není tomu tak. Všechno má svůj smysl. Teď to ještě nedokážete zhodnotit a docenit, ale věřím, že k tomu tak jako já časem dospějete.

Moc vám přeju, aby jste se dopracovaly tam, kde jsem dnes já. Chce to silnou motivaci, a tou abstinence určitě je. Chce to jen chtít a tvrdě na sobě pracovat. Přeji vám všem, aby jste našly samy sebe, máte jedinečnou šanci na novější život. Třeba je to šance poslední, tak ji nepromarněte!

Václav Babinský

Snad každý dnes zná loupežníka Babinského, přestože původně nepatřil mezi zločineckou elitu 19. století. Oproti jiným, ve své době známějším lupičům, byl souzen „jen“ za šest zločinů. Jeho popularitu zapříčinily dobrodružné, pokleslé romány vydávané ke konci jeho života. První sešitový román s touto tematikou vyšel roku 1862 v Hradci Králové pod názvem „*Babinský, vůdce loupežníků v Čechách*“. Kvůli velkému zájmu čtenářů začala brzy vycházet další „pravdivá“ vyličení jeho hrdinských skutků. V těchto sešitech si o sobě Babinský mohl přecíst mnoho neuvěřitelných příběhů, které způsobily vznik dodnes známé pověsti o „udatném loupežníkovi“. Na jejich šíření měl velkou zásluhu i sám Babinský, když v pražských hospodách vyprávěl zvědavým posluchačům historky z loupežnického života.

Příběhy zloč

Václav Babinský se narodil 20. srpna 1796 v Litoměřicích, avšak dětství prožil ve vsi Pokratice, dnešním litoměřickém předměstí (příjmení Babinský se vyskytuje v 18. st. v okolí Litoměřic dosti často, vzniklo pravděpodobně podle vsi Babiny nedaleko Litoměřic). O jeho rodičích není mnoho známo, ale otec byl nejspíš pokratickým kovářem. S určitostí lze říci, že ho rodiče zapsali na studia v litoměřickém gymnáziu. Tak si ovšem Babinský svoji budoucnost nepředstavoval a ze školy uprchl. Po útěku vstoupil do armády, ve které sloužil osm let. Jako poslední působiště je uváděn pražský Wellingtonův pěší pluk.

Služba v armádě mu však přestala vyhovovat. Chtěl dosáhnout propuštění za jakoukoliv cenu, proto začal předstírat šílenství. To prováděl velmi zdařile, jelikož v roce 1823 dostal propouštěcí patent. Současně s ním obdržel i poukaz do pražské invalidovny. Život mezi válečnými veterány pro něj nebyl příliš lákavý, takže opět zvolil útěk a začal se toulat v severních Čechách. Od té doby byl několikrát zatčen pro krádeže, ale vždy se mu podařilo buď utéct, nebo musel být propuštěn pro nedostatek důkazů.

Na začátku třicátých let 19. století vytvořil loupežnickou bandu, ve které působila i jeho milénka Apolena Hoffmanová. Po jednom ze zatčení ve vsi Kuřivody 19. ledna 1832 byl převezen do Prahy. Štěstí ho však neopustilo a po čtyřech měsících uprchl po vylámání mříží společně s dalším zločincem Tomášem Láskou. K tomuto útěku se vztahuje i popis obou zločinců z 28. května 1832, jenž je součástí tohoto článku.

K poslednímu zatčení došlo roku 1835. Soudní proces, při kterém byl obviněn z dvanácti trestných činů, se protáhl na několik let a z důvodu nedostatku důkazů musel být u šesti zproštěn viny. Nakonec se případ dostal před apelační soud, ten nakonec 4. května 1841 potvrdil rozsudek Kriminálního soudu, jenž zněl dvacet let těžkého žaláře a úhrada soudních výloh. Apolenu Hoffmanovou odsoudil tentýž soud ke 12 letům těžkého žaláře, ale Babinského milénka zemřela patnáct dní po rozsudku na chrlení krve ve věku 41 let.

Odsouzeného lupiče převezli 10. června 1841 do věznice na Špilberku a stal se tak vězňem číslo 1042. V kmenové knize je při-

Zahrada v řepské věznici, kde Babinský pracoval.

psané iném

psána poznámka „...Zdravý, velmi odvážný, zatvrzelý a z hlediska všeobecné bezpečnosti velmi nebezpečný muž...“. Nicméně za krátkou dobu si získal důvěru dozorců svojí poslušností a zbožností, která byla přinejmenším zpočátku předstíraná, neboť doufal v propuštění. Přestože se ho nedočkal, naklonil si alespoň vězeňského kaplana a později i vedení věznice. Nakonec pracoval jako ošetřovatel vězňů, což mu umožnila i přirozená autorita u ostatních trestanců.

V roce 1855 byla věznice zrušena. Špilberk začal znovu sloužit jako kasárna, v jejichž prostorách už pro vězně nebylo místo. Babinského roku 1857 přemístili do trestnice v Kartouzích (Valdice), kde se díky své zbožnosti stal oblíbencem milosrdných sester kongregace sv. Karla Boromejského. Až do propuštění v roce 1861 se staral o zahradu řádových sester. Ty si ho nakonec oblíbily natolik, že se usadil jako zahradník v nalezinci a od roku 1864 v trestnici pro ženy v Řepích, kam sestry po odchodu z Kartouz přenesly svoje působíště.

Řepy se tak staly domovem pro „slavného“ loupežníka, jenž žil nedaleko trestnice pod jménem Adam Müller (stejně se jmenoval i jeho vyšetřovatel). Zemřel roku 1879 v pozhnaném věku 83 let. Byl pochován na dnes již zrušeném vězeňském hřbitově, kde lze dodnes nalézt jeho hrob.

NEJTĚŽŠÍ ZLOČINY VÁCLAVA BABINSKÉHO

- V noci 24. března 1830 přepadl společně s dalšími lupiči dům mlynáře Antonína Heineho v Mikulášovicích nedaleko Šluknova. Mlynáře a jeho hospodyni Rösslerovou svázali a z pokladny ukradli 500 pruských tolarů. Mlynář Heine zemřel po přepadení na mrtvici způsobenou leknutím.
- V Lysé nad Labem přepadl 1. května 1830 dům Jana Paula. Se sedmičlennou bandou vymáčkli okno a Paulovu manželku omráčili obuškem. V důsledku průvanu zhaslo světlo a Janu Paulovi se podařilo utéct. Lup byl skromný – oblečení v hodnotě patnácti zlatých.
- V Brozanech se 15. ledna 1831 vloupal do domu převozníka. Ukradl 2500 zlatých našetřených na koupi hospody a slosovací listiny za 380 zlatých.
- Dne 19. ledna 1832 se při zatýkaní v Kuřívodch prokázal falešným pasem, pokoušel rychtáře a zranil dva biřice.
- V noci 5. srpna 1833 u Horní Kamenice ubodal osmi ranami nožem pláteníka Jana Blumberga. Ukradl 200 tolarů, několik loktů kartonu a praženou kávu.

Ondřej Hladík

Dobový pramen

Popis Václava Babinského z roku 1832, který je součástí dnešního článku, je uložen ve Státním okresním archivu Hradec Králové v archivním fondu Archiv města Nový Bydžov 1311 – 1945, inv. č. 1852, kart. 60. Jeho součástí je i popis spoluvězně Tomáše Lásky, se kterým v květnu 1832 uprchl z pražského novoměstského vězení. Při přepisu do současného písma byl text ponechán v původním znění bez dalších úprav.

Použité prameny a literatura:

Státní okresní archiv Hradec Králové, popis uprchlých zločinců, fond Archiv města Nový Bydžov 1311 – 1945, inv. č. 1852, kart. 60.

FRANCEK J., *Zločin a trest v českých dějinách*, Praha 1999, s. 315 – 317.

kol., *Kasematy Špilberk*, Brno 1992.

www.spsmvbr.cz/cesky/os_stranky/jedlicka/muzeumzla/babinsky/babinsky.htm

Text popisu uprchlých zločinců z roku 1832

POPSÁNÍ

Václava Babinského i také nazvaného Josefa Šmidta a Tomáše Lásky, vyšetřovanců, kteříž z vězení v zdejším novoměstském domě kriminálního práva v noci mezi 27. a 28. májem 1832 po odsazení železných kamen ve vězeních a po prolámaní železných mříží v okně na ochoz prchli.

A. Venzel Babinský také Josef Šmidt nazvaný

Jest z Pokratic teplického panství v litoměřickém kraji rodem, 40 let star, katolík, svoboden, pasíř a patentní invalid, jest asi pět střevíc 7 palců vysoký, silné postavy, má hnědé vlasy a takové obočí, šedivé oči, pravé oko obyčejně zavřené, nos souměrný, ústa široká, zuby dobré, tři mu však z nich chybí, bradu širokou, obličej zdravé barvy, obdlouhlý, hladký, plný, drobet pozloutlý, hlas silný, chodí zrovna, šnupe tabák a oděvu s sebou vzal: 1 kaput tmavě modrý soukenný, 1 vestu starou bíle a červeně prouhovanou, jedny pantalonky, 1 košili plátěnou, 1 šátek strakatý na krku, jedny boty staré dlouhé a čepici tmavě zelenou se střechou.

B. Tomáš Láška

Jest rodem z Prahy u svatého Petra, 19 let star, katolík, svobodný, bez řemesla, domnělý koč, asi 5 střevíc 3 palce veliký, má hladký obličej, světle hnědé vlasy, pobělavé obočí, bez fousů, šedivé oči, oděvu s sebou vzal: 1 frak tmavě modrý soukenný dobrý i strakatou vestu, spodky světle hnědé, 1 košili, 1 šátek černý hedvábný, boty krátké a čepici tmavou soukennou se střechou.

Tyto oba nebezpeční šibalové mají co nejsnažněji se vypátrati a ku pražskému kriminálu dodání býti.

Od cís. král. městského hejtmanství
V Praze dne 28ho máje 1832

Josef rytíř z Hoch
c. k. gub. rada, městský hejtmán
a direktor policie

František Preininger
c. k. policejní vrchní komisař

Zajímavosti

HI-TECH VĚZENÍ

Holandsko • Nizozemská věznice v Leylstadu se od letošního ledna přeměnila v hi-tech vězení. Vězni dostali speciální náramky, přes které je sledován každý jejich pohyb. Dozorci navíc monitorují celý s použitím softwaru pro rozpoznávání emocí. Údajně jde o vězení budoucnosti. Je levné a efektivní bez toho, aby rozmazlovalo kriminálníky nebo pošlapávalo jejich lidská práva. Vězni jsou umístěni do šestimístních cel. Sami si vaří, perou a organizují svůj denní program prostřednictvím dotykového displeje v nohou svých postelí. Výběr aktivit je omezený, zahrnuje protidrogovou výchovu nebo cvičení. Na noc jsou vězni zamykáni do cel. Kamery snímají pouze veřejná místa. Cely jsou vybaveny mikrofony, které přenášejí zvuk do monitorovacího centra. Zde software analyzuje hlasitost a rytmus zvuku a při počínajícím konfliktu mezi vězni se spustí poplach.

ELEKTRONICKÉ VĚZENÍ

Rakousko • Také Rakousko se rozhodlo bojovat s krizí ve vězeňství pomocí moderních technologií – nesnímatelných elektronických náramků, které mají zajistit, aby odsouzený v domácím vězení neopouštěl stanovené území pobytu. Od ledna se zavedly ve spolkové zemi Horní Rakousy, postupně by se měly přidat také Vídeň a Štýrský Hradec. Náramky se zabudovanou malou vysílačkou budou delikventi (odsouzení za méně závažná provinění s vlastním ubytováním) nosit na noze nad kotníkem. Systém je propojen s mobilním telefonem a satelitem a automaticky upozorní obsluhu, pokud by se dotyčný pokusil elektronických pout zbavit nebo opustil vymezené území pobytu. Denní náklady na fungování elektronických náramků vyjdou čtyřikrát levněji než náklady na věznění lidí. Náramky se používají v řadě dalších zemí, výhledově s tímto opatřením počítá i Slovensko. Česká republika také uvažuje o jejich zavedení.

ŠTĚSTÍ V NEŠTĚSTÍ

Rusko • Štěstí v neštěstí potkalo sedmadvacetiletého ruského vězně. Protože mu v cele chybí rychlovarná konvice, rozhodl se zúčastnit místní loterie, v níž se hrálo i o tento spotřebič. Jaké bylo jeho překvapení, když místo konvice vyhrál luxusní zájezd do Londýna, který zahrnoval sedm noclehů v pětihvězdičkovém hotelu.

Pohádkovou výhru si však Sergej neužije. Do vězení nastoupil nedávno a má před sebou desetiletý trest. „Trestanci mohou káznici opustit jen za výjimečných okolností a ani tak nemohou opustit Rusko,“ řekl mluvčí věznice a dodal, že ani britské zákony neumožní Sergejovi, aby využil výhru, až si trest odsedí, neboť britská ambasáda neuděluje víza Rusům, kteří nemají čistý trestní rejstřík. „Štěstěna se rozhodla, že si se mnou nepěkně zahrála,“ komentoval událost smutný výherce.

DOJMY ze Skotska

Účastníci cesty ve skotském parlamentu.

Poznání praktických forem spolupráce mezi vězeňskou službou a probační službou ve Skotsku bylo v listopadu 2005 cílem služební cesty pracovníků středisek probační a mediační služby a věznic, kteří společně řeší stejnou problematiku v České republice. V Edinburghu navštívili věznici, institut pro mladistvé delikventy, skotský parlament a úřad vlády. V Dundee se seznámili s prací odboru sociálních prací a v Glasgow s činností neziskové organizace SACRO. Prohlédli si také otevřenou věznici v Castle Huntley.

Českou delegaci tvořili pracovníci středisek PMS Mgr. L. Svobodová (Praha-Západ), Mgr. L. Tlachová (Břeclav), Ing. A. Nováková (Ostrava), Bc. P. Zelenka (Rakovník), Mgr. O. Vaculík (Kroměříž), věznice zastupovali E. Romanová (Heřmanice), M. Lhotecká (Příbram),

H. Prokopová (Jiřice), R. Farkaš (Jiřice) a L. Kolomazník (Valdice).

Ve Skotsku je celkem 16 věznic, z toho jedna je určena pouze pro mladistvé obviněné a odsouzené (od 16 do 21 let), jedna je soukromá. Ve výkonu trestu je přibližně 7000 osob, z nichž 90 % má trest kratší než 6 měsíců.

Ve věznici Edinburgh bylo v době návštěvy české delegace 775 vězňů, z toho 166 obviněných. Počet personálu je relativně vysoký, v Edinburghu je celkem 396 zaměstnanců, což umožňuje vedoucím případů (obdobu naší funkce vychovatel) intenzivnější péči o jednotlivé vězně. Na jednoho vedoucího připadá 8–10 odsouzených. Uniformovaní zaměstnanci nenosí u sebe žádné donucovací prostředky.

Velký důraz je ve Skotsku kladen na motivaci odsouzených k lepšímu chování na bázi dobrovolnosti, funguje princip odměňování za dobré chování, plnění cílů programů zacházení apod. Odsouzení usilují o přefazení do oddělení s mírnějším režimem, o kterém rozhoduje ředitel na doporučení odborné komise. Na základě hodnocení rizik a potřeb jsou odsouzení zařazováni do

Hrad Edinburgh

Luděk Kula v Dolním Sasku

Dolní Sasko • Generální ředitel Vězeňské služby ČR plk. Mgr. Luděk Kula, ředitel odboru výkonu vazby a trestu plk. Mgr. Milan Hospodka a ředitel odboru vězeňské a justiční stráže plk. JUDr. Miloslav Mádlé navštívili na pozvání ředitelky dolnosaské vězeňské služby dr. Steinhilper v říjnu 2005 vězeňské zařízení pro výkon vazby a trestu mladistvých a mladých pachatelů s kapacitou 730 míst ve městě Hameln a věznici pro výkon vazby a trestu dospělých mužů v Sehnde.

Česká delegace se setkala také s pracovníky oddělení dolnosaského ministerstva pro vězeňství, aby se vzájemně informovali o vězeňských systémech obou zemí: Jednou z priorit dolnosaského vězeňství, které disponuje 25 věznicemi pro asi 7000 obviněných a odsouzených osob, přičemž počet obyvatel je srovnatelný s Českou republikou, je samostatné ubytování odsouzených. To se daří jednak uplatňováním alternativních trestů, jednak výstavbou nových věznic. Pokud jde o hlavní problémy obou vězeňských systémů, v Dolním Sasku jsou to stoupající počty cizinců ve věznicích (někde až 40 %) a distribuce omamných a psychotropních látek, v České republice nevyhovující kapacity věznic, průnik nepovolených předmětů a neexistence detenčního zařízení. Plk. Kula se v rozhovoru také zmínil o projektu PPP, jehož cílem je ve spolupráci s nestátními subjekty vybudovat v České republice novou věznici.

Na počest představitelů Vězeňské služby České republiky uspořádala dr. Steinhilper večeři, již se zúčastnili i dr. Berckhauer a pan Krone z oddělení ministerstva spravedlnosti pro vězeňství. Z diskuse v přátelské atmosféře vzešlo několik zajímavých podnětů pro další spolupráci obou vězeňských služeb. Jejich nejvyšší představitelé, dr. Steinhilper a Mgr. Kula, vyjádřili potěšení ze stávajících kontaktů a navrhli pokračovat v jejich rozšiřování po vzoru některých českých a německých věznic, které dlouhodobě spolupracují a tvoří tým partnerských věznic, jako například opavská a hamelnská věznice.

(lk)

Vězení třetího věku

Dolní Sasko, SRN • Tak jak stárne populace, zvyšuje se i věk delikventů. V Německu se počet kriminálníků starších 60 let od roku 1995 zvýšil o 28 procent. Koncem roku 2004 zadržela německá policie trojici lupičů ve věku 63, 72 a 74 let. Muži měli za sebou třicetiletou „zločeskou kariéru“ a na svém kontě krádeže za půl druhého milionu eur. V Berlíně policie vyslýchala pětasedmdesátiletou specialistku na vykrádání bankomatů. Jen v Dolním Sasku se v současné době soudy zabývají 8 000 případy, v nichž figurují viníci starší 60 let. Proto tam má být otevřeno první vězení třetího věku. Vězení pro staroušky, jak kázníci překlátil tisk, se údajně bude starat o seniory, které už ani tak nezajímá znovuzatčení do společnosti jako spíš artritida nebo inkontinence.

(LB)

Zajímavosti

PŮVABNÁ ANGOLANKA KRÁLOVNOU KRÁSY BRAZILSKÝCH VĚZNIC

Brazílie • Královnou krásy obyvatel brazilských věznic se koncem listopadu 2005 stala půvabná třiačtyřicetiletá Angelica Mazuaová, původem z Angoly, která k nelibosti Brazilců porazila deset domácích uchazeček o tento titul. Mazuaová byla před čtyřmi měsíci odsouzena na dva roky za pašování kokainu. Odměnou za vítězství jí budou mimořádné vycházky.

Nevšední soutěže krásy, kterou připravily charitativní civilní organizace a vysílala televize, se zúčastnily obyvatelky deseti ženských věznic z nejlidnatějšího brazilského státu Sao Paulo. Finálový večer se konal za mimořádných bezpečnostních opatření. Finanční zisk ze soutěže byl věnován na dobročinné účely. Reakce veřejnosti na soutěž o královnou krásy brazilských věznic byla rozporuplná. Většinový byl ale názor, že podobné akce pomáhají vrátit uvězněným ženám sebeúctu a mohou na ně mít kladný vliv.

PERUÁNKA STRÁVILA MĚSÍC V ARGENTINSKÉ MUŽSKÉ VĚZNICI

Argentina • Peruánka, která byla v Argentině zadržena kvůli krádeži, strávila měsíc v mužském vězení v Buenos Aires, ačkoliv musela nejprve projít přísnou lékařskou prohlídkou. Jak napsal zdejší tisk, její pohlaví vyšlo najevo, až když na ni upozornil nejmenovaný informátor. Žena byla zadržena při pokusu o krádež. A jelikož u sebe neměla žádné doklady totožnosti, prohlásila se za muže jménem Manuel Martín Aquiar. Třikrát se musela podrobit prohlídce – nejprve při zadržení, pak v rámci soudního jednání, kdy byla vyslýchána, a nakonec i v mužském vězení, kam byla umístěna. Peruánka však prošla všemi prohlídkami jako muž a jako takový byla přijata mezi vězně. Teprve více než měsíc po jejím zadržení prozradil její „inkognito“ anonymní telefonát ze stejné věznice. Po nové lékařské prohlídce byla žena odvelena na psychiatrické oddělení jedné buenosaireské nemocnice. Peruánka prohlásila, že se sice narodila s „oběma pohlavími“, ale považuje se za muže.

NIGÉRIE PROPUSTÍ POLOVINU VĚZŇŮ

Nigérie • Nigérijské úřady se chystají kvůli přeplněným věznicím propustit na svobodu zhruba polovinu vězňů. Na svobodu by se podle ministra spravedlnosti Baya Oja mělo dostat až 25 000 lidí, mezi nimiž mají být staří lidé či například někteří vězni s virem HIV. Propuštění mají být i ti, kteří čekají na vynesení rozsudků déle, než je výše trestu, který by mohli dostat, či ti, jejichž složky úřady ztratily. Přibližně 65 procent těch, kteří se nacházejí v nigérijských věznicích, nebylo dosud odsouzeno. Někteří novináři hovoří o tom, že v zemi lidé čekají i deset let ve velmi špatných podmínkách, než se jejich případ dostane k soudu. Ochránci lidských práv také poukazují na velmi vysokou úmrtnost v nigérijských vězeňských zařízeních. V současnosti je v 227 věznicích umístěno více než 40 000 osob.

různých programů a výcviků, popř. připravování na podmíněné propuštění. Intenzivně jsou podporovány kontakty s rodinou, zajištění bydlení a zaměstnání s ohledem na pokračování resocializace po propuštění. Systém postpenitenciární péče je založen na úzké a dlouholeté spolupráci mezi PMS a VS, na níž se podílejí státní i dobrovolnické organizace. Skotsští kolegové se potýkají s velkým počtem odsouzených závislých na drogách nebo alkoholu, a proto pro ně vytvářejí specializované programy. Přesto se odsouzení se ve Skotsku často dopouštějí kázeňských přestupků.

Skotský systém odsouzeným zaručuje jistější perspektivu podmíněného propuštění po vykonání části trestu určeného soudem. Odsouzení s tresty do 4 let jsou propouštěni zpravidla po výkonu poloviny trestu, a to bez dohledu probačního pracovníka. Žádosti o podmíněné propuštění odsouzených s tresty delšími než 4 roky posuzuje ve Skotsku po uplynutí poloviny trestu parolová rada, která každý týden v Edinburghu projednává asi 50 případů. Většinou rozhodne ve prospěch odsouzeného, který však odchází na svobodu s přídatkem povinného dohledu a spolupráce s probačním pracovníkem. V případě negativního rozhodnutí rady po uplynutí poloviny trestu má odsouzený vysokou šanci na propuštění po vykonání dvou třetin svého trestu odnětí svobody. V případě porušení povinnosti dohledu reaguje parolová rada rozhodnutím o návratu odsouzeného zpět do věznice. Parolovou radu tvoří 23 osob, které působí jako právníci, soudci, státní zástupci, sociální pracovníci, psychologové, psychiatři nebo v radě zastupují veřejnost.

Poznatky shromážděné účastníky studijní cesty se stanou inspirací pro lepší spolupráci mezi vězeňskými a probačními pracovníky v České republice.

PaedDr. Lubomír Bajcura

**Třeбенický farář
P. MUDr. Ladislav
Kubíček působil
v posledních čtyřech
letech ve Vazební věznici
Litoměřice v rámci
dobrovolné duchovní
služby. Jeho život i smrt je
mimořádným svědectvím
o pevnosti víry a bohatství
srdce, které si s láskou
uchovávají v paměti všichni
ti, kteří ho znali, a oslovuje
nyní tisíce lidí bez rozdílu
povolání nebo konfese.**

Narodil se 3. 1. 1926 v Rachově na Podkarpatské Rusi, po maturitě na gymnáziu v Brně pokračoval ve studiu medicíny a teologie. Jako lékař promoval navzdory politickým překážkám na Masarykově univerzitě v roce 1950. Vojenskou službu vykonával u PTP na Kladensku. Krátce působil jako lékař, ale v padesátých letech vyměnil bílý plášť za uniformu politického vězně. Po amnestii pracoval v dolech a v Sychotíně u Kunštátu na Moravě se stal kameníkem. Tajně dokončil studium teologie a roku 1967 přijal kněžské svěcení od biskupa Štěpána Trochty. Od roku 1969, kdy získal státní souhlas k duchovní službě, působil v litoměřické diecézi. Své lékařské zkušenosti zúročil po roce 1989 při zakládání hospiců. Zapojoval se také do práce duchovní služby ve vězení. Zůstal skromným venkovským farářem a na své faře v Třebeňicích byl 11. září 2004 zavražděn. Rok poté vydalo Karmelitánské nakladatelství knihu MUDr. Marie Svatošové „Až k prolití krve“, která byla rychle vyprodána. Mezi čtenáři osudů a vzpomínek na třebeňického faráře přibývá také mnoho vězňů hledajících pevné hodnoty a smysl života.

O vzpomínku na Ladislava Kubíčka jsme pro náš časopis požádali jeho kolegyni, která nám poslala následující řádky:

*Milý otče Ladislave,
tak jsem dostala za úkol u příležitosti výročí
Tvého narození napsat o Tobě do Českého vězeň-
ství. Nejprve jsem ochotně souhlasila, už proto,
že jsem nepřispěla ničím ze svých vzpomínek do
té krásné knihy, o kterou se zasloužila především
paní doktorka Svatošová. Ale pak jsem si za-
čala říkat: „Co s tím?“ Myšleno s tím slibem. Po-
tíží je v tom, že se mi slova zdají najednou plytká
a prázdná na to, aby vyjádřila, čím jsi mi jako
kněz a duchovní otec byl. Ale o Tvé laskavosti,
moudrosti a zároveň přísnosti napsali již jiní.
Bylo toho mnoho, co jsme my, kteří jsme Tě znali,
mohli obdivovat, ale to, co mi utkvělo snad nej-
více, byla samozřejmost a prostota, se kterou jsi
dělal velké věci, které se v tu chvíli ani velkými*

Lékař svědomí

P. Ladislav Kubíček na fotografii
pořízené jen několik měsíců před
jeho násilnou smrtí.

*nezdály, ale které nepominuly
dodnes. A nemyslím jen na de-
sítky zruinovaných církevních
objektů, které za minimum
peněz, bez fanfár a proslovů,
bez „velkolepých“ projektů
znovu díky Tobě vyrostly, aby
mohly sloužit. Protože u Tebe
byla na prvním místě lid-
ská duše a její oprava. Když
šlo o bolavé srdce, o moře
trápení, ale i o sdílenou ra-
dost, nikdy jsi nebyl netrpě-
livý a vždy jsi naslouchal tiše
a pozorně. Když někdy slyším dlouhá kázání
nebo nekonečné projevy řečníků, vystane mi
na mysl, že to jsi Ty nikdy nedělal. Jen několik
vět – ale tolik vážily! Byl jsi celým svým životem
protikladem k dnešnímu trendu, který káže jed-
notlivci: Musíš se prosadit, musíš dát o sobě vě-
dět, čím víc budeš hlučet, tím je to lepší.*

*Tvoje cesta lékaře, spisova-
tele a Kristova kněze byla ve-
líká svojí tichostí, která dodnes
křičí tak, že nemůže být zapo-
menuta. Ano, právě to, co je
pokorné a tiché, může překři-
čet tento hlučný svět. Několik
dní před Tvoji násilnou smrtí
mi kdosi řekl: „Toho Ladislava
na té faře jednou někdo za-
bije!“ Měla jsem tehdy nápad,
že Ti zavolám, ať si pořídíš
z útulku pořádného hafana,
ale pak jsem si řekla, že bys mě*

*neposlechl a přijal i smrt z rukou vraha, kdyby
ji boží prozřetelnost dopustila. A tak jsem neza-
volala. Už nikdy. Přesto od Tvého odchodu z to-
hoto světa nemine den, abych si s Tebou nepopo-
víдалa tím bezdrátovým spojením mezi námi.*

*Květoslava Jakubalová,
kaplanka z Rýnovic*

Obráz znázorňující setkání duchovního a kajícího.

Autorem je jeden z odsouzených, které ve VV Litoměřice navštěvoval L. Kubíček.

Arcibiskup ve věznici požehnal Křížové cestě

OLOMOUČ • Dřevořezbu Křížové cesty požehnal metropolita moravský a olomoucký arcibiskup Mons. Jan Graubner na závěr předvánoční mše dne 14. prosince 2005 v kapli vazební věznice. Samotnému aktu žehnání předcházelo přátelské setkání arcibiskupa s ředitelem věznice pplk. Bc. Jiřím Ruprechtem a jeho služebním zástupcem pplk. Mgr. Josefem Chalupou. Pan arcibiskup měl také možnost krátce pozdravit vedoucí jednotlivých oddělení. Poté sloužil mši svatou pro vybrané obviněné a přítomné zástupce sdělovacích prostředků.

„S nápadem vytvořit Křížovou cestu přišli sami kuřimští vězni, s nimiž nás váže osobní přátelství. Spolupráce není ojedinělá. V adventu roku 2004 u nás v kapli požehnal pan arcibiskup nový svatostánek, který také vyrobila pracovní skupina z kuřimské věznice,“ uvedl zástupce hlavního kaplana Mgr. Otto Broch. Jednotlivá zastavení Ježíše s křížem autoři soustředili kolem zobrazení poslední večeře. Křížová cesta sama o sobě přibližuje nejen utrpení Krista, ale i tajemství našeho lidského utrpení.

Velký dík za to, že se toto dílo podařilo zhotovit, patří ředitelce kuřimské věznice plk. PhDr. Zuzaně

Mons. Jan Graubner žehná novou Křížovou cestu.

Kalivodové, vedoucímu rukodělného kroužku Jiřímu Bukalovi a samozřejmě těm, kteří dřevořezbu vytvořili – pětáctýřicetiletému R. C. a o čtyři roky mladšímu V. F.

Duchovní služba funguje ve vazební věznici už 14 let. Bohoslužby mohou obviněni navštěvovat každou středu. Většina z nich se podle Otty Brocha snaží prostřednictvím víry překonat složité životní období.

Mgr. Martina Žbáňková

Skupina NO MADAM a bývalý legionář

HEŘMANICE • V den státního svátku, 17. listopadu 2005, se návštěvní místnost věznice zaplnila padesátkou odsouzených. Díky iniciativě členů VDP, duchovních Církve adventistů sedmého dne v Ostravě Jana Fůrsta a Jaroslava Marušáka se zde již podruhé uskutečnil koncert křesťanské hudební skupiny NO MADAM. Jak napovídá název, tvořili ji sami muži. Vokálně instrumentální skupina přijela s vlastními písněmi, v nichž zpracovávají biblická, a tedy i životní témata.

Hudební vystoupení bylo prokládáno vyprávěním bývalého legionáře, který přítomné zaujal svým dynamickým projevem. Měl o čem vyprávět. Ve svém životě prošel mnoha pády, po nichž přišlo šťastnější období. O své zkušenosti se přišel podělit s bývalými spoluvězni, neboť byl v minulosti ně-

kolikrát trestaný. Mezi tresty se přihlásil do francouzské legie a po výcviku byl poslán postupně do Turecka, Alžíru a Iráku. V heřmanické věznici se před deseti lety setkal s vězeňskými duchovními, kteří v něm podnítli touhu po změně života. Ale neměl to lehké. Ve Valdčicích mu zjistili zhoubný nádor, následoval pobyt v nemocnici mezi umírajícími a pak přišel zázrak uzdravení a byl mu prominut zbytek trestu. Od té doby žije s manželkou na severní Moravě, pracuje a je zapojen v církvi. Teď chce i ostatním ukazovat směr, kterým byl vyveden ze starého způsobu života. V místní kapli pak ještě rozmloval s odsouzenými, kteří podobně jako kdysi on hledají smysl svého života.

Ing. Jan Kočnar,
kaplan Věznice Heřmanice

Duch radosti a pohody

KARVINÁ • Zpříjemnit sobotní odpoledne odsouzeným ve Věznici Karviná přijeli v polovině prosince 2005 mladí lidé z katolické farnosti Ostrava-Hrabůvka, členové divadelní společnosti Hraduběl. Akci vymyslel a zorganizoval tamní farář Dariusz Spoto, který ve věznici pravidelně slouží bohoslužby a mše. Byl to vlastně malý vánoční dárek pro karvinské odsouzené.

Hra nazvaná „Dvanáct v síti“ podle stejnojmenné knihy Adalberta Seipolta byla znázorněním života Ježíšových učeníků, kteří svou víru prožívají v osobních i rodinných situacích. Celou hrou diváky provázejí dva poutníci, turisté ze současnosti, kteří přicházejí na místa, kde se posléze odehrával děj z Ježíšovy doby. Zdařile provedená hra přinesla silné poselství, což potvrdila závěrečná beseda herců s odsouzenými.

Po skončení představení měli jak herci, tak i diváci nádhernou možnost hovořit o svých zážitcích. Pro hosty to byla jistě zajímavá zkušenost, protože ne vždy mohou slyšet bezprostřední dojmy diváků, které jejich hra vyvolala. Při besedě se její účastníci dozvěděli, jak tento dobrovolný divadelní soubor vznikl, a došlo samozřejmě i na autogramiádu. Na závěr setkání si všichni společně zazpívali koledy, farář přítomným popřál krásné prožití vánočních svátků a udělil jim požehnání.

Všichni, kdo přišli, strávili velice pěkné odpoledne a rád bych touto cestou poděkoval vedení věznice a zaměstnancům, kteří měli ten den službu, že se akce mohla uskutečnit. Jsem velice rád, že i v prostředí věznice může zavánout duch radosti a pohody.

Mgr. Ondřej Prokop, kaplan

Zamřížované Vánoce

Rozjímejte. Tímto imperativem končí jedna ze slok známé vánoční koledy. Hodně lidí se tím řídí. Většinou sice jen jednou do roka, o Vánocích, ale aspoň že tak. I v českých věznicích a vazebních věznicích mělo více než 19 000 vězňů v tento sváteční čas příležitost meditovat o svých skutcích, které je dostaly až do tak nezavidělné situace. Mnozí nesou vánoční svátky za mřížemi těžce a více než kdy jindy si uvědomují odloučenost od svých rodin.

Vedení věznic to ví, a proto se o Vánocích snaží vězňům pobyt zpříjemnit. Těm nejšťastnějším povolilo za odměnu několikadenní opuštění věznice, aby mohli být na svátky se svými blízkými. Ale i za mřížemi lze vykouzlit vánoční náladu. Odsouzení pod vedením specialistů pekli cukroví a vánočky, zdobili stromečky, vyráběli dárky pro své příbuzné, ale i pro cizí děti z dětských domovů, které nemají nikoho, kdo by je obdaroval. V rukoděl-

manické věznici, jinde ho kvůli nebezpečí, že někdo skončí s kůstkou v krku, nahradilo rybí filé nebo vepřový řízek. K večeri dostávali vězni balíček se sladkostmi a ovocem.

Matky ze specializovaného oddělení světel-ské věznice napekly pro své děti dobroty, pod stromeček jim připravily dárky a pak se s nimi dívaly na pohádky v televizi.

Většina odsouzených a obviněných měla na Štědrý večer posunutou večerku. V opavské věznici se na televizi mohli dívat až do půlnoci. A někde si mohli ráno přispat.

Nostalgické nálady, které na vězně obzvlášť o Vánocích doléhají, se nejlépe daří rozptýlit činností. Děláním, jak se říká v jedné písničce, všechny smutky zahání. Proto i za mřížemi byly vánoční dny naplněné sportovními a vědomostními soutěžemi, kulturními vystoupeními, videoprodukci a bohoslužbami. Oblíbené se těšily turnaje v šipkách, stolním tenise, kopané, volejbalu a dalších sportech. V liberecké vazební věznici měl velký ohlas rockový koncert skupiny Citová záležitost, ve Vlnářicích se vystřídaly dvě kapely, které zahrály nejen koledy, ale také rock a cikánské melodie, ve věznicích Oráčov a Nové Sedlo zpívala Eva Henychová. V pardubické věznici byl velký zájem o dopolední bohoslužbu. V litoměřické vazební věznici uspořádala Evangelická církev metodistická a Bratrská jednota baptistů odpolední pásmo, na něž přišla asi padesátka odsouzených. Po bohoslužbě si společně zazpívali koledy i křesťanské písně a každý účastník dostal i drobný dárek.

Ve všehrdské věznici těsně před Vánocemi zahráli odsouzení pro své blízké divadelní hru Jára Cimrmana „Vizionář“ a k vánoční atmosféře přispělo i hudební vystoupení vězňů a breakdance mladistvých z tanečního kroužku. Také odsouzení ve Věznici Horní Slavkov nastudovali k Vánocům divadelní hru na motivy známých pohádek, v níž se snažili vystihnout současné problémy ve společnosti a některé negativní vztahy mezi vězeňskou populací.

Vedení pankrácké vazební věznice již deset let umožňuje vybraným odsouzeným strávit o svátcích alespoň jedno odpoledne se svými dětmi. I loni začátkem prosince se u krásně ozdobeného stromečku sešla spousta dětí, které

přijely navštívit své táty. A ti se snažili, aby děti byly spokojené. Vyrobili jim nebo ve vězeňské prodejně nakoupili dárky, vyzdobili tělocvičnu, připravili kulisy, ustrojili vánoční stromek.

Ve Valdicích uspořádali členové vězeňské hudební skupiny sérii koncertů pro odsouzené z jednotlivých ubytoven. Zahráli a zazpívali písně českých i zahraničních interpretů a nechyběly ani skladby s vánoční tematikou.

Ve znojemské věznici si odsouzení připravili loutkové představení a vystupovali s ním v dětském domově ve Znojme a pro znojemskou Charitu. Týden před svátky přišla do věznice zahrát odsouzeným populární country kapela Paroháči. Kromě kulturních akcí se zde během vánočních svátků pořádal i turnaj v kulečnicku, v šachu, silový trojboj a další soutěže.

Prostě každý si mohl najít něco, čím by si výkon trestu nebo vazby zpestřil a zpříjemnil. Z pohledu vězeňské služby je důležité, že ve všech pětaticeti věznicích a vazebních věznicích byl o Vánocích klid a sváteční pohoda. Zasloužili se o to především zaměstnanci vězeňské služby, kteří každý na svém úseku zvládli mimořádné pracovní povinnosti, jako byl například zvýšený počet návštěv a nápor balíčků, které rodiny uvězněných posílaly, či práce s vězni v oblasti programů zacházení, a zajistili bezpečnost našich věznic.

*Zpracovala Mgr. Eva Montgomeryová
s využitím materiálů tiskových mluvčích OJ*

Ve VV Praha-Pankrác.

ných kroužcích tak vznikly z různých materiálů krásné svícný, zvonky, rybičky, stromečky a další výrobky s vánoční tematikou.

Štědrovečerní večere byla slavnostní. Všude se podával bramborový salát, ale tradičního kapra měli snad jen v ostravské vazební a heř-

Květy zla

PRAHA-PANKRÁC • Květy zla je vězeňská kapela, která se koncem listopadu loňského roku představila v plné parádě v tělocvičně vazební věznice Praha-Pankrác. Tvoří ji vězni v sestavě basová kytara, kytara, bicí a klávesy. Na koncertě předvedli výhradně vlastní tvorbu, hudbu i texty. Stylově se, jak říká její kapelník, řadí do kategorie melodického pop rocku. Koncert si přišlo poslechnout na osmdesát odsouzených. Bylo to pro ně vítané zpestření života ve vězení a skupinu za její výkon odměnili dlouhým potleskem.

A proč si muzikanti vybrali tak zvláštní název? Jak sami říkají: „Dobrym opylením mohou i ze špatných květů vzejít dobré plody. Prostě se snažíme dělat něco, co dává smysl.“

Bc. Jana Jodlová

ŠUTR opět na scéně

BRNO • Rodinné drama se zpěvy o ztracených a nalezených dětech malíře Žily „AKT“ z pera geniálního myslitele Járy Cimrmana a Zdeňka Svěráka představil dne 1. 12. 2005 Divadelní spolek ŠUTR zaměstnancům Vazební věznice Brno. Následující den se uskutečnila premiéra hry pro odsouzené. Hra

Divadelní spolek ŠUTR vznikl ve Vazební věznici Brno na přelomu roku 2004/2005 a v současné době jej tvoří devět odsouzených, kteří se náviku představení věnovali po svém zaměstnání. V červnu 2005 uvedl spolek svou první původní úsměvnou jednoaktovku z vězeňského prostředí pod názvem „Doba kamenná aneb Kameň trochu jináč.“

Divadelní představení se uskutečnilo se souhlasem autora hry pana Zdeňka Svěráka, který souboru odpustil úhradu autorských poplatků. Zároveň podotkl, že by bylo bezesporu pikantnější, kdyby odsouzení nastudovali hru „Vražda v salonním coupé“. Tak snad třeba příště.

PhDr. Soňa Haluzová

Adventní koncert pro obviněné

ČESKÉ BUDĚJOVICE • Vazební věznice České Budějovice důstojně zakončila rok 2005, v němž vzpomenu stého výročí dokončení výstavby tehdejšího Justičního paláce, tj. dnešní budovy krajského soudu a vazební věznice. V polovině prosince přivítali vybraní obvinění studenty českobudějovické konzervatoře, kteří pro ně pod vedením svých profesorů připravili koncert vážné hudby. Zazněly při něm klasické skladby Händelovy i Mozartovy, a to v úpravě pro kytaru a hoboj, rovněž i moderna skladatele Truhláře v bravurním provedení mladého fagotisty opět za kytarového doprovodu. Hudební setkání se líbilo vězňům i studentům – ti spontánně přislíbili, že „pro tak vnímavé obecenstvo“ rádi přijdou zahrát i příště.

Domníváme se, že nová tradice adventních koncertů v českobudějovické věznici dotvoří mozaiku účinného zacházení s obviněnými využívající hlubokých zážitků při setkání s uměním.

Mgr. Petr Brož, Mgr. Petr Čihák

Student konzervatoře se chystá přednést skladbu Sonatina folkloristica.

Blues Alive opět na Mírově

MÍROV • Festival Blues Alive, který se koná každoročně v měsíci listopadu pod záštitou KD Šumperk, si získává mezi příznivci bluesové hudby stále větší ohlas. Stalo se již tradicí, že v rámci festivalu vystupuje některá z přítomných kapel i v mírovské věznici. Loni to byla skupina „Strašidelný Elektrik Band“, jejíž hudba rozezněla prostory kulturní místnosti věznice zaplněné odsouzenými. Jako předkapely se převedly dvě „domácí“ skupiny složené z odsouzených – Malvín Boys a Mírov Boys.

Bc. Magda Petříková

Jóga za mřížemi

Ohlas na článek

NOVÉ SEDLO • Jóga, to je učení, jak poznat sám sebe, jak získat tělesné a duševní zdraví a žít v míru sám se sebou i s okolním světem.

Je rozpracována do nejmenších podrobností lidského bytí v 8 stupních. Každý stupeň je možno považovat za vědní obor, zvládnutí všech 8 stupňů je náročné nejen časově, ale v očích některých lidí se může jevit jako askenze. V průběhu času se ukázala jóga jako velice prospěšná pro lidský organismus, jak po stránce tělesné, tak i duševní. Proto jsou její prvky využívány v medicíně a psychoterapiích.

Snaživí organizátoři jógy v jedné norské věznici (České vězeňství 06/2005) si zřejmě neuvědomili obsah jógy, jinak by přišli na to, že plošné zavedení jógy u lidí stojících na druhé straně zákona je nerozumné. Jógu nelze plošně zavádět ani u ostatní populace, protože jóga je životní styl a záleží na každém, jaký styl si zvolí.

Smysluplné je používat metody a techniky z jógy v psychoterapeutických cvičeních, jejichž cílem je uvědomit si své tělesné schopnosti. Zásadou každé polohy a každého pohybu v józe je sladění pohybu s rytmem dechu. Tato činnost vyžaduje soustředění na vlastní schopnosti a v podvědomí cvičence se rozvíjí vliv autority lektora. Stejně každá poloha i pohyb mají primární nebo sekundární vliv na vnitřní orgány, a to musí cvičící znát. Vzniká tu zdravotní osvěta, která tyto lekce činí přitažlivější a zábavnější.

Jako lektor jógy působím již dvacet let, z toho sedm ve Věznici Nové Sedlo. Úspěch lekcí závisí na jejich obsahu, počtu odsouzených a prostředí, v němž je prováděna. Obsah lekcí na zdravotním a psychickém stavu odsouzených. Předpokladem je zájem ze strany odsouzených. Ze zkušenosti vím, že odsouzení, kteří jsou ve výkonu trestu již poněkoliaké, většinou při této aktivitě ruší, nejví zájem a nespolečupracují. Prostředí by proto mělo být čisté, větřané a působit příjemně. Vhodný počet odsouzených je 8–10, věková kategorie do 28 let.

Náš názor je, že smysluplný program, který vyplňuje veškerý čas odsouzených a je dobře sladěný s terapeutickými lekcemi jógy, vede k tělesnému zdraví a zklidnění celé skupiny odsouzených. Na to asi v Norsku zapomněli.

Jiří Kozler

Několik poznámek DYNAMICKÁ BEZ

Materiál *Koncepce bezpečnosti Vězeňské služby ČR* (uveřejněný ve druhém čísle časopisu *České vězeňství* z roku 2002) pojem *dynamická bezpečnost* ještě nepoužívá, přestože v té době byl již ve světové i evropské teorii a praxi vězeňství dobře znám a dosti frekvencován (viz např. Dünkel & Snacken, 2001). Je ale třeba konstatovat, že zmíněný koncepční bezpečnostní program tento moderní penologický termín v českém penitenciárním prostředí svým způsobem předjímá, a to zejména v pasážích, kde (vedle vnější bezpečnosti) analyzuje oblast *vnitřní bezpečnosti* věznic a vazebních věznic. Teprve v několika posledních letech je dynamická bezpečnost pracovníky Vězeňské služby České republiky častěji uváděna ve své krystalické podobě, a nastal tedy čas zpřesnit obsah pojmu v odborné diskusi.

Moderní evropské vězeňství je založeno na *integrativním pojetí tří principů: humanizace, účinnosti a bezpečnosti*. Zdůrazňují právě onu integrativnost, nikoli pouhé „stavění vedle sebe“ či dokonce izolované chápání naprosté samostatnosti a nesouvztažnosti uváděných principů. To na druhé straně neznamená, že by historický vývoj nepřinášel jistá oprávněná zdůraznění některého z nich, která ovšem nesmí znamenat upřednostňování jednoho na úkor druhého či třetího.

Roku 1984 byla v New Yorku (symbolicky v čase blížících se křesťanských vánočních svátků) sjednána *Úmluva proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání*. Silná multinárodní politická lobby dala tehdy celému světu jednoznačně najevo, že bude nekompromisně prosazovat *princip humanizace*, a to v zacházení s každým lidským jedincem, byť by to byl i pachatel nejzávažnějších trestných činů. Nový impuls dostalo humanizující penitenciární myšlení a jednání v roce 2000, kdy papež Jan Pavel II. vložil do tohoto záměru svoji velkou autoritu a vyhlásil devátý červenec jako *Světový den vězně*. Jsme lidé, vězení (i přes velmi obtížnou realizaci tohoto principu v současné celosvětové praxi) má jen tehdy nárok na přívlastek moderní, jedná-li se o humánní vězení.

Druhým principem je účinnost. Moderní vězení je bezesporu rovněž efektivní vězení. Úspěšně se prosazující *princip účinnosti* nelze před odbornou ani laickou veřejností prokazovat přesvědčivěji než dlouhodobými výzkumnými projekty nacházejícími statisticky signifikantně nižší podíly recidivy trestné činnosti těch, kteří ve výkonu trestu odnětí svobody prošli kvalitními programy zacházení, a to v porovnání s kontrolními skupinami neovlivňovanými v průběhu uvěznění těmito programy. Takovéto výzkumy se v USA i v Evropě realizují, nikoli ovšem „na kolečcích“. Při psaní těchto řádek se nemohu zbavit pochybností, zda Vězeňská služba České republiky, přestože ve svých základních dokumentech penologický výzkum deklaruje, ho skutečně seriálně a v potřebném rozsahu provádí. A přitom právě rozvoj procesu hledání, utváření a evaluace kvalitních (tj. též v diskutovaném „dynamicky bezpečnostním“ smyslu účinných) programů zacházení by mohl přispět k tolik potřebné finanční i morální podpoře managementu českého vězeňství ze strany veřejnosti, médií a státu. Optimální řešení neutěšené situace penologického výzkumu v České republice bezpochyby existuje – je jím obnovení *Výzkumného ústavu penologického v Praze*, a to v intencích po celou dobu činnosti této instituce uplatňovaného těsného sepětí s penitenciární praxí.

Začátek třetího milénia přináší (nejen) pro teorii a praxi vězeňství nové zásadní podněty, jejichž důsledky postupují jakoby v protisměru k humanizačním snahám světového společenství. Nutnost spolehlivě věznit dopadené teroristy, která zde sice již existovala dříve (minimálně třicetiletá je v tomto směru německá praxe – viz např. Schumacher, 2002), ale naléhavěji vyvstala teprve po 11. září 2001, stupňující se boj proti organizovanému zločinu opět spojený s všestranně náročným vazebním řešením řady případů, rovněž tak ve vězeňské populaci narůstající podíl obtížně se přizpůsobujících cizinců, vyvolávají potřebu znovu a důrazněji akcentovat *princip bezpečnosti*. Moderní vězení je bezpečné vězení, a to jak z hlediska veřejnosti

k pojmu ZPEČNOST

(chápáno především tak, že výkon vazby nebo trestu odnětí svobody nejen neohrožuje, ale ani nadbytečně nezneklidňuje nebo neobtěžuje řádné občany pobývající v jeho blízkosti), tak pro vězeňský personál (má právo na bezpečnost a ochranu zdraví při práci) a konec konců i pro samotné vězně (také oni, přestože sami zákon porušovali, mají nezadatelné právo na osobní bezpečnost a další lidská práva).

Dnes je ve vězeňství vyspělých států již překonána koncepce pouhé pasivní, technickými prostředky, tj. vysokými betonovými zdmi, drátěnými překážkami a především důmyslně konstruovanými elektronickými signálními a sítěřicími systémy zajišťované bezpečnosti. Nutně musí být doplňována aktivní *dynamickou* bezpečností, kterou můžeme definovat jako *bezpečnost dosahovanou průběžným monitorováním a pozitivním ovlivňováním psychosociálního klimatu konkrétní věznice zejména prostřednictvím intenzivní a všestranné komunikace vězeňského personálu s vězňnými osobami zaměřené na prevenci a řešení problémů*. Tato komunikace by měla vycházet z poznatků penitenciární psychohygieny (tu lze chápat jako postupně se utvářející soubor zkušeností a výzkumem dobře podložených pravidel, rad a doporučení orientovaných k uchování, případně i zlepšení psychického zdraví vězňných osob) a současně by měla být dobře začleněna do celkového systému *zacházení s vězni* (Hála, 2005). V principu jde o to včas zachytit, správně diagnostikovat a poté účinně regulovat *vnitřní dynamiku* celého vězeňského společenství i jeho jednotlivých podskupin, totiž právě ony reálné působící psychosociální síly, které jsou v případě ponechání živelnosti schopny nasměrovat vývoj až k nežádoucím a nebezpečným mimořádným událostem.

Je zřejmé, že pro současnost i budoucnost nelze slevit z požadavku, aby se na vhodné komunikaci s vězni podílel každý zaměstnanec Vězeňské služby České republiky. Rozdíly mohou a musí být v míře a obsahu těchto kontaktů. Jiné komunikační algoritmy pro předpokládání situace (algoritmus je účelně volený postup, jakýsi vzorec vedoucí při jeho správném použití k vyřešení všech úloh daného typu) budou vyžadovány od strážných či dozorců, vysoká kreativita (a ovšem i patřičná osobní odpovědnost) je také v tomto směru výsadou a povinností specialistů (zejména psychologů) a managementu. Je třeba se na proměnlivou situaci nadcházejícího období dobře připravovat, speciální výcviky komunikačních dovedností pro jednotlivé profese jsou k vlastnímu sebezdokonalování podmínkou nutnou, nikoli však dostačující.

Vše plyne, nic netrvá, pravil Hérakleitos již v šestém století před naším letopočtem. Je dobré uvědomit si tuto stále platnou poučku i při aktuálním řešení problematiky dynamické bezpečnosti.

PhDr. Jaroslav Hála

V poslední době je stále častěji diskutována vrcholovým managementem VS ČR problematika neuspokojivého stavu v oblasti odchodů a potažmo i nedostatečného počtu příslušníků ve služebním poměru v některých českých věznicích. Je to nepochybně dobře, neboť záležitost nadměrné fluktuace je problémem závažným a dlouhodobým. Je tedy nutné se jím začít seriózně zabývat, vždyť kapitál v podobě motivovaného, a tedy spokojeného personálu, který nalezl svou profesní perspektivu ve Vězeňské službě ČR, je jedním ze základních kamenů zdárného plnění úkolů specifické veřejné služby této instituce.

I nepřilíh zaslíbeného člověka napadne otázka, v čem jsou příčiny odchodů příslušníků v produktivním věku ze státní služby, která nabízí kromě řady nadstandardních zaměstnaneckých výhod, zejména mnohem vyšší průměrný plat, než jaký je Českým statistickým úřadem uváděn jako republikový průměr. Odpovědět na ni lze z různých úhlů pohledu, ale pro zdárné nastartování procesu „ozdravení“ v této klíčové oblasti je třeba hledat odpověď v komplexní analýze. Není samozřejmě ambicí tohoto příspěvku takovouto náročnou analýzu na omezeném prostoru nabídnout. Záměrem je otevření této problematiky na stránkách odborného časopisu a uvedení prvního z palety možných důvodů neuspokojivého stavu.

Fluktuace ve VS ČR Téma k zamyšlení

Tak jako žádné formální organizace ani organizační jednotky Vězeňské služby ČR – tedy jednotlivé věznice a vazební věznice – nejsou izolovány od okolního světa. Vnější sociálně-ekonomické podmínky zákonitě působí na jejich chod a projevují se mimo jiné v zájmu o službu či práci v nich. Jednou z těch, které pak mají významný vliv na tento zájem, je situace na lokálních trzích práce v jejich okolí.

V regionech, kde se nezaměstnanost průběžně pohybuje na nízké hladině, tak zcela logicky v důsledku přirozených konkurenčních tlaků bude kvantita i kvalita adeptů o službu nižší než tam, kde nezaměstnanost vysoce převyšuje dvoucifernou hodnotu. Dalším významným činitelem, kromě množství (a také kvality) pracovních míst, je rovněž obvykle nabízená mzda v určitém regionu. I zde jsou z pohledu do statistických údajů patrné významné rozdíly. Je tedy zjevné, že ve výše uvedeném smyslu budou panovat naprosto odlišné podmínky na straně jedné v hlavním městě a na straně druhé například v Ústeckém či Moravskoslezském kraji. Uvedené faktory se v závislosti na svém vývoji budou podstatnou měrou trvale podílet na situaci v oblasti lidských zdrojů jednotlivých organizačních jednotek VS ČR a měly by být vždy brány velmi vážně na zřetel.

Co podniknout s vyřešením fluktuace v pražských věznicích, nabízejících uplatnění v podmínkách obrovské soutěže na trhu pracovních sil za pomoci téměř shodných motivačních nástrojů jako všechny ostatní, je úlohou, která evidentně (pokud je brán v úvahu vliv výše uvedených faktorů) přesahuje možnosti, které má k dispozici nejen vedení konkrétních organizačních jednotek, ale i vrcholové vedení Vězeňské služby ČR. Možností může být zřejmě pouze vyjednání zvláštních motivačních podmínek pro příslušníky těchto věznic u kompetentních nadřízených institucí. V situaci tlaku na stabilizaci veřejných finančních rozpočtů v České republice to jednoduchá vyjednávací pozice zcela určitě nebude, ovšem má-li váhu stále ještě pojem „veřejný zájem“, neměla by být bezvýhodná.

Tolik úvaha o problematice nedostatečného počtu příslušníků a jejich fluktuaci v geografické oblasti, která je nejen v resortu vězeňství specifická a zasluhuje tak do značné míry izolovaný pohled. Jak je však možné, že k masivnímu odchodu příslušníků dochází i tam, kde je hranice lokální nezaměstnanosti velmi vysoká a kde je průměrná mzda výrazně pod úrovní platů, které nabízí služba ve věznicích? Proč někde velmi blízko sebe, za působení obdobných vnějších podmínek, existují věznice, které se problémem fluktuace nemusí zabývat, a věznice, které to činí již delší čas velké problémy?

Nebylo by jistě korektní za stavu neúplných informací pokoušet se nabízet jednoduché odpovědi. Jedno se však jeví být jisté – příčina fluktuace nemusí mít nutně jedinou podobu. Téměř spolehlivě lze konstatovat, že na problém fluktuace příslušníků, tam kde vězeňská služba ne vlastní vinou vládne výrazně nižší konkurenceschopností na pracovním trhu, primárně nemá v současnosti kauzální vliv personální politika a styl řízení těchto věznic.

Kpt. Mgr. Igor Hendrych,
VISS ve Věznici Opava

Vážení čtenáři,
budeme rádi, když se i vy zapojíte do diskuse nad tématy, která jsme v rubrice Čtenářské fórum otevřeli, a napíšete nám svůj názor.

Využití střešních nástaveb

K 31. 12. 2005 bylo ve vazebních věznicích a věznicích Vězeňské služby ČR umístěno celkem 18 937 osob. Trvalým problémem je přeplněnost věznic, kdy na jednoho vězně ve výkonu trestu odnětí svobody připadá průměrně 4 m² ubytovací plochy. Průměrná ubytovací plocha ve vyspělých zemích EU je přitom 6 m² na osobu. Dle nejnovějších prognóz, tak jak s nimi počítá i Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015, lze ve vyspělé Evropě reálně předpokládat další růst počtu vězeňských osob. Tento trend povede k prohlubování tendence přeplňování vězeňských zařízení

věznice, nežádají další pozemky a náklady na zabezpečení. Výhody stavebně-technické jsou především v odstranění zatékání stávající plochou střechy, která je často svou špatnou hydroizolační vrstvou a provedením detailů zdrojem mnoha poruch, dále ve zlepšení tepelně izolační vrstvy plochých střech a vlhkostní bilance střešního pláště, zvýšení odolnosti proti klimatickým vlivům, minimálních nákladech na zdravotnické instalace v nových prostorech, včetně přípojek, které se pouze prodlouží z předcházejících podlaží, zlepšení estetiky stávajících panelových domů a v neposlední řadě v ekonomických úsporách, které úzce souvisí se zlepšením tepelně-technických vlastností nového střešního pláště a z toho vyplývajících úsporami energií.

Materiál a konstrukce nástavby by měly být navrženy co nejlépe, vzhledem ke statické panelového domu. Tyto požadavky splňuje použití oceli jako konstrukčního materiálu. Je výhodné především z důvodů: malé hmotnosti konstrukce, rychlosti a přesnosti montáže, vyloučení mokřích procesů, případně jejich minimalizace, širokého sortimentu prvků a ekologie – možnost recyklace materiálu. Střešní nástavba na bázi nosné konstrukce z oceli se zpravidla skládá ze 2 částí (roznášecí rošt a střešní skelet).

Prostory vzniklé v nástavbě mohou sloužit i jiným účelům než k ubytování vězňů, neboť lze při zachování konstrukčních a statických

Prostorové uspořádání ocelové konstrukce nástavby.

v ČR, a to se všemi souvisejícími dopady na kvalitu zacházení s vězni. Z uvedených údajů je zřejmé, že české vězeňství si vyžádá v následujících letech investice do zvýšení ubytovací kapacity. Na situaci reaguje koncepce vězeňství plánem modernizace vězeňských zařízení a výstavbou nových, což představuje jako jeden z hlavních strategických cílů do roku 2015. Výstavba nových věznic však představuje poměrně vysoké finanční náklady, které budou kryty ze státního rozpočtu či soukromými investicemi v rámci PPP.

Jednou z možností, jak ušetřit investiční prostředky a přitom modernizovat i částečně zvětšit kapacitu věznic, je provedení střešní nástavby nad stávajícími objekty. Tento postup je zejména vhodný u objektů postavených panelovou technologií, které mají plochou střechu. Jedná se například o věznice v Heřmanicích, Kuřimi, Světlé nad Sázavou, Příbrami, Všehrdech nebo Kynšperku. Vzorem může být obdobný postup, jenž se používá při regeneraci panelových bytových domů a přináší nové byty v nástavbách. Náklady na m² takto vytvořeného prostoru jsou dle zkušeností z bytové výstavby o polovinu menší než u novostaveb. Použití střešních nástaveb ve vězeňství má výhody jak provozní, tak stavebně-technické. Nové prostory vznikají v již existujícím areálu

Věznice Heřmanice

pravidel vytvořit téměř jakoukoliv dispozici nezávisle na spodní panelové budově. Je zde možné umístit prostory, pro které se jinak obtížně hledá umístění vzhledem k dispozici panelových domů. Jsou to prostory pro volnočasové aktivity vězňů, učebny, ošetrovny, dílny nebo výstupní oddělení.

Ing. Vojtěch Dubový,
ředitel odboru poradců místopředsedy vlády
a ministra spravedlnosti

Glosa

Musíme si pomáhat

Mám ráda rádio. Odjakživa. Ráno mě probudí, přes den informuje, večer uklidní příjemnou hudbou nebo dobrou rozhlasovou hrou. Jen „zprávy“, které si v dnešní době tak libují v násilí, vraždách a katastrofách přírodních i lidských, by snad ani dávat neměli. To jsem hned rozladěná jak staříčkový tranzistor. Víím, neštěstí se stávají, ale některým tragédiím lze zabránit. Jenomže to bychom museli být méně lhostejní, bezohlední a cyničtí.

Právě vysílají dopravní zpravodajství. „A jedna hodně smutná zpráva. Bezohledný řidič srazil na přechodu šest lidí. Z místa nehody ujel. Podle policejních statistik ujede z místa nehody každý desátý řidič.“ Strašné. A zpravodajství pokračuje. Jakýsi řidič-lidumil v živém vstupu varuje ostatní: „Dejte si bacha, na dvacátém kilometru se griluje...“ (To mluví o radaru.) Moderátor informací doplňuje o dalších pět míst, kde jsou policejní radary umístěny. Mám dojem, že se mi to všechno zdá. Už jen čekám, kdy se začne upozorňovat na to, kde a kdy lidé nemají krást, protože je nablízku policie či bezpečnostní agentura.

Tak takhle „pomáhat“ bychom si snad neměli.

Por. Bc. Ludmila Bezoušková

Partneři

MÍROV • Snad každý z mých kolegů tiskových mluvčích zná situaci před vánočními svátky, kdy nás novináři bombardují otázkami typu Co budou mít odsouzení ke štědrovečerní večeři, jak budou trávit Vánoce a mnoho dalších.

Chtěla bych se s vámi podělit o zkušenost, která mi již několik let usnadňuje toto hektické období. Vedení věznice pravidelně pořádá předvánoční setkání se zástupci zejména regionálních médií, při němž novinářům poskytujeme veškeré informace. Některé podklady dostávají v písemné formě. Přidáváme i další materiály, např. ilustrační fotografie věznic na CD, pohlednice hradu či drobný dárek, letos to byl kalendář Vězeňské služby ČR na rok 2006. Prostřený stůl se svíčkami, cukrovím a ovocem dotváří příjemnou přátelskou atmosféru, která se odráží i v průběhu roku ve vzájemných vztazích. Novináři se na tato setkání vždycky těší a už v říjnu či listopadu se ptají, zda a kdy se bude konat. Zástupci médií nemusí být, a upřímně řečeno, v současné době už ani nejsou, našimi protivníky. Stali se partnery, kteří pomáhají budovat pozitivní obraz Věznice Mírov.

Bc. Magda Petříková

Rekonstrukce výdejny stravy

OPAVA • Koncem listopadu 2005 proběhla v objektu Olomoucká Věznice Opava kolaudace výdejny stravy pro odsouzené. Rekonstrukci provedla na základě poptávkového řízení a nejvýhodnější nabídky stavební firma STAZO, s.r.o., s celkovými finančními náklady ve výši 1 788 219 korun. Po stavebních úpravách vznikly prostory výdejny stravy pro odsouzené, které plně odpovídají všem hygienickým normám a předpisům, a nová jídelna pro odsouzené s kapacitou osmdesáti míst.

Ing. Jiří Antoš, vedoucí oddělení logistiky

Dohoda o spolupráci

PRAHA-RUŽYŇ • Ředitel Vazební věznice Praha-Ružyně pplk. Ivan Horák a starosta Městské části Praha 6 Mgr. Tomáš Chalupa uzavřeli v říjnu minulého roku novou Dohodu o spolupráci. Předmětem dohody je dobrovolná bezplatná pomoc odsouzených mužů při úklidu veřejných prostranství ve vybraných lokalitách na území městské části Praha 6. Úklidové práce odsouzených jsou součástí pracovní terapie vedené odborným zaměstnancem vazební věznice. Dohoda je uzavřena na dobu určitou s tím, že platnost může být po vzájemné domluvě obou smluvních stran prodloužena.

(ji)

Pro radost dětí

HEŘMANICE • Zástupci Věznice Heřmanice předali koncem minulého roku za přítomnosti starosty obce Martinov Josefa Plačka dětem z tamní mateřské školky výrobky odsouzených z výtvarného a dřevomodelářského kroužku. Obrazy, hračky a pomůcky pro rozvoj logického myšlení a motoriky měly u dětí velký úspěch.

Mjr. Mgr. Květoslav Jordán

Marketing ve vězeňské službě

KROMĚŘÍŽ • Jedním z kurzů celoživotního vzdělávání pracovníků vězeňské služby ve školním roce 2005–2006 byl „Marketing hospodářské činnosti VS ČR“, který Institut vzdělávání připravil ve spolupráci s Ekonomicko-správní fakultou MU Brno a GŘ VS ČR. Pracovníci referátů zaměstnávání se seznámili s problematikou organizace hospodářské činnosti ve specifických podmínkách věznic, zejména veřejných zakázek, řízením lidských zdrojů a ekonomikou. Zvláštní pozornost byla věnována nové oblasti činnosti VS ČR – marketingu ve VS.

Kurz proběhl v pětítýdenních bžích a byl ukončen obhajobou závěrečné práce na téma „Koncepte rozvoje hospodářské činnosti věznic“ včetně zkoušky před zkušební komisí.

Hodnotící komise doporučila, aby pro pracovníky, kteří mají ve věznicích na starosti hospodářskou činnost a zaměstnávání vězňů, bylo připraveno pokračování kurzu ve školním roce 2006–2007. Jeho náplň bude předmětem dalšího jednání pedagogické rady IV VS – ESF MU.

Ing. Libor Matieska, vedoucí vzdělávacího střediska Kroměříž

Ruskojazyční

Kniha s tímto názvem vyšla v lednu 2006 jako metodický materiál odboru výkonu vazby a trestu odnětí svobody GŘ VS ČR. Hlavním autorem a iniciátorem vzniku této publikace je tlumočník a publicista dr. Miroslav Grossmann, který připravil slovníček výrazů ruského vězeňského argotu feňa, charakteristiku ruskojazyčných kriminálních skupin, praktický výběr kulturně-geografických údajů a obrazové ukázky tetování. Kniha obsahuje také dva příspěvky vychovatele-terapeuta Mgr. Vojtěcha Roztočila o religiozitě a specifickém zacházení s ruskojazyčnými vězni. Redakčně knihu připravil k vydání Mgr. Michal Petras z GŘ VS ČR.

(LB)

Tužme sílu

OPAVA • Od 1. ledna mohou zaměstnanci opavské věznice a jejich rodinní příslušníci využívat nově zrekonstruovanou posilovnu. Zakázku na dodávku posilovacích strojů vyhrála firma SORTMAR Luhačovice. Náklady na rekonstrukci ve výši asi 420 000 korun byly uhrazeny z Fondu kulturních a sociálních potřeb.

(ds)

Knihovna se přestěhovala

Odborná knihovna Vězeňské služby ČR se přestěhovala z budovy generálního ředitelství VS ČR do samostatného objektu v areálu Na Veselí v Praze 4. Od února je opět otevřena čtenářům.

(red)

Přezbrojení speciálních složek VS

Z rozhodnutí generálního ředitele VS ČR došlo v průběhu roku 2005 k testování a výběru nového samopalu a samonabíjecí pistole v ráži 9mm za účelem přezbrojení speciálních složek VS ČR.

mopaly Brugger&Thomet MP9 a MP5, DAR-15, Steyr AUG, Bushmaster, HK UMP, HK MP7, HK G36C i legendární HK MP5 a HK MP5K. Z pistolí byly testovány např. CZ 75 D COMPAT P01, Glock 17, Glock 19, HK USP, HK P10, HK P2000.

Jako nejvhodnější byla vyhodnocena pistole Glock 17, v současnosti jedna z nejrozšířenějších zbraní ve výzbroji bezpečnostních složek světa, oblíbená pro jednoduchost, spolehlivost a dlouhou životnost. Je vybavena třemi vnitřními pojistkami a nemá žádnou vnější manuální pojistku, která by mohla v případě stresu uživatele ohrozit jeho bezpečnost. Pistole Glock mají mechanicky uzamčený systém nabíjení zpětným rázem, automatický zápallník a pádovou pojistku se systémem „Safe - Action“.

Vítězným samopalem je výrobek světově známé německé zbrojovky Heckler&Koch UMP v ráži 9mm Luger. Vybraný typ vznikl na základě požadavku účinné zbraně s vy-

sokou přesností a spolehlivostí, využívající sílu střeliva 45 AUTO. Jelikož konstrukce legendárního samopalu HK MP5 nedovolovala použití takto výkonné ráže, bylo vyvinuto nové řešení. Universal Machine Pistol (UMP) je v současnosti jediným skutečně moderním automatem v ráži 45 AUTO, 40 SW či 9mm Luger. Zbraň je vyrobena z moderních vysoce odolných polymerů, díky čemuž dosahuje vysoké životnosti a nízké hmotnosti. Přesnost i spolehlivost je plně srovnatelná s HK MP5. Zbraň pracuje v režimu střelby 0-1-2-auto. V průběhu testů bylo z UMP vystřeleno 4000 nábojů bez jakéhokoli čištění zbraně s výskytem pouze dvou závad, a to 1) selhání náboje - vadná zápalka; 2) samovolný double při jednotlivém režimu střelby, způsobený znečištěním spouštěvého mechanismu zbraně. Samopal byl vybaven lištou Picatiny Rail pro rychlé upevnění optického kolimátoru a zařízení pro nasvícení cíle. Jako doplněk zbraně byl vybrán optický kolimátor Aimpoinť CompM3 plně kompatibilní se všemi generacemi NVD. Životnost zdroje 5000-50 000 provozních hodin (tj. obvykle 10 let).

Po přezbrojení budou splněny všechny podmínky pro vytvoření plně profesionální speciální jednotky s výcvikem a výzbrojí odpovídající bezpečnostním rizikům eskort zájmových osob.

z podkladů zpracovala Bc. Jana Jodlová

Přezbrojení si vynutil zcela prostý fakt, že zbraně, které jsou v současné době ve výzbroji VS ČR (Sa vz. 61 a Pi vz. 82), jsou již konstrukčně zastaralé a na hranici své životnosti. Při hodnocení staré výzbroje je na první pohled patrná absence bezpečnostních prvků, které jsou u moderních střelných zbraní povinné a samozřejmé. Dalším neméně významným faktorem je nedostatečný výkon (stop efekt) ráže 7,65mm Browning, 9mm Makarov a také extrémně vysoký výkon ráže 7,62x43 u samopalu vz. 58 na živou sílu. Výše uvedené zbraně jsou navíc obtížně kompatibilní s dnes standardně používanými optickými zaměřovači, kolimátory a zařízeními pro nasvícení cíle.

Vybraní specialisté z řad příslušníků VS ČR se v průběhu loňského roku podrobně seznámili s celou řadou samopalů a pistolí používaných bezpečnostními složkami ve světě. Při praktických testech byli nápomocni i specialisté elitních útvarů Policie ČR (Policejního prezidia a Zásahové jednotky Správy hl. m. Prahy - ROZA), Celní správy (Skupiny operativního nasazení - SON) a Vojenské policie (Special operation group - SOG). Byly testovány např. sa-

*Sa vz. 61 škorpión (nahore),
Sa HK MP5 (uprostřed),
Sa HK UMP (dole).*

Společný výcvik se osvědčil

HEŘMANICE • V souvislosti s užíváním nového strážního stanoviště určeného pro vstup osob do věznice a jeho moderní techniky navázalo oddělení vězeňské stráže spolupráci s úsekem bezpečnosti letiště Mošnov, neboť obě pracoviště se zabývají shodnou služební problematikou – odhalováním přenášovaných nepovolených předmětů. Pracovníci bezpečnosti letiště připravili pro příslušníky věznice koncem minulého roku školení přímo v prostorách odbavovacího terminálu, které bylo zaměřeno na praktické odhalování střelných zbraní, nástražně výbušných systémů a jiných nebezpečných předmětů pomocí RTG zavazadel a průchozího detekčního rámu a na dohledávání těchto předmětů v zavazadlech a při osobních prohlídkách osob pomocí ručního detektoru kovů.

Věznice na oplátku zorganizovala školení personálu úseku bezpečnosti letiště se zaměřením na jednání s jedinci i davem v krizových situacích. Zajišťoval ho psycholog oddělení výkonu trestu PhDr. Vladimír Indra, který využil svých zkušeností z jednání s narušenými jedinci a osobami ve vypjatých situacích, o které není ve věznicích nouze.

Výměna informací mezi zaměstnanci letiště i věznice, kteří plní stejné bezpečnostní úkoly, byť v odlišném prostředí, byla přínosem pro jejich náročnou a bohužel někdy i přehlíženou každodenní práci a bude pokračovat i v budoucnu.

Mjr. Bc. Pavel Podešva

Rukojmí ve věznici

PŘÍBRAM • V ranních hodinách dne 7. 12. 2005 došlo na pracovišti ve Věznici Příbram k dramatické události. Tři odsouzení, kteří se rozhodli, že si zkrátí délku pobytu za mřížemi, se po nástupu na pracoviště zabarikádovali v místnosti a zadrželi dva rukojmí z řad zaměstnanců věznice. Nekompromisně si určili požadavky, které musely být splněny ve stanoveném čase, jinak ...

Tým vězeňských vyjednávačů měl nelehký úkol. Jejich kolegové byli v ohrožení, čas ubíhal. Požadavky pachatelů byly postupně plněny. Sehnat milion korun, jak mj. vzbouřenci žádali, nebylo jednoduché. Pachatelé však jednoznačně dávali najevo, že v případě jakékoliv „zrady“ jsou odhodláni použít všechny prostředky k útěku. Na důkaz, že své výhrůžky myslí vážně, vhodili do prostoru zkrvavený prst ruky jednoho z rukojmích.

Po celou dobu byl objekt pracoviště zajištěn příslušnými operačními jednotkami věznice a na pomoc v krizové situaci byly přivolány speciální zásahové jednotky Policie ČR včetně policejního vyjednávače, který posílil tým vyjednávačů VS ČR. Aktivované pracoviště krizového řízení zpracovávalo průběžně informace a operativně reagovalo na vyvíjející se situaci. Po splnění požadavků pachatelů i s rukojmími vykročili k přistavenému vozidlu.

Vtom se ozvaly ohlušující rány a třeskot. V prostoru před objektem nebylo přes hustý dým možno rozeznat, co se děje. Až když se kouř rozptýlil, bylo jasné, co ostří hoši v uniformách umí. Ti, co si před chvílí diktovali své požadavky a byli odhodláni sáhnout na životy druhých, teď bezmocně leželi na zemi se spoutanými rukama a s tvářemi přitisknutými k zemi.

Úkol skončil i policejním odstřelovačem, kteří nebyli vidět, ale ze střech budov měli celou situaci „na mušce“.

Tak skončilo námětové cvičení, jehož cílem bylo prověřit akceschopnost věznice při řešení krizové situace nebo mimořádné události a spolupráci operační jednotky věznice se zásahovou jednotkou Středočeského kraje. Akce prokázala, že bezpečnostní složky Vězeňské služby a Policie ČR, jsou připraveny řešit i ty nejnáročnější situace.

Jitka Stloukalová

Zleva mjr. Petr Prášil, por. Viliam Majdan, zástupci hlavního sponzora přeboru – firmy VETAMIX, na stupních vítězů strm. Otakar Duda a Hagan, por. Karel Růžička a Cassidy a prap. Jiří Meidl s Grentem, plk. PaedDr. Bohuslav Burkiewicz, plk. JUDr. Miloslav Mádle.

Přeborníkem je Růžička se psem Cassidy

PRACOV • Přeboru Vězeňské služby ČR ve služební kynologii, který se konal ve dnech 10.–14. října 2005 v Zotavovně Pracov, se zúčastnilo 23 závodníků, kteří byli nominováni podle výsledků z předchozích oblastních postupových kol, a dva slovenští kolegové. Soutěžilo se ve třech disciplínách (obrana, poslušnost, pachové práce). Maximální počet dosažených bodů při součtu všech disciplín byl stanoven na 500 bodů.

Titul „Přeborník VS ČR ve služební kynologii pro rok 2005“ a putovní pohár generálního ředitele VS ČR získal s počtem 412 bodů por. Karel Růžička se služebním psem Cassidy z V Stráž pod Ralskem. Na druhém místě se v celkovém hodnocení umístil s počtem 386 bodů strm. Otakar Duda s Haganem z V Heřmanice a na třetím místě s počtem 338 bodů prap. Jiří Meidl s Grentem z V Kuřim.

Mjr. Petr Prášil

Utajená prohlídka

PRAHA-PANKRÁC • Ve Vazební věznici Praha-Pankrác přišli koncem listopadu 2005 s dobrým nápadem – uspořádat uvnitř objektu vazební věznice setkání psovodů jednotlivých složek bezpečnostních sborů (Vězeňské služby ČR, Celní správy ČR a také Armády ČR, kterou reprezentovali psovodi Vojenské policie Armády ČR) a při té příležitosti provést generální prohlídku areálu.

Nezvyklý a atraktivní nápad přilákal takové množství psovodů a jejich svěřenců, speciálně vycvičených pro vyhledávání psychotropních a omamných látek, že to snad žádná věznice nepamatuje. Prohlídku, o níž věděli pouze zasvěcení, zahájili ředitel Vazební věznice Praha-Pankrác plk. JUDr. Jaroslav Gruber a jeho

1. zástupce pplk. Bc. Miloslav Sekerka. Tajená akce následovala jen několik dní poté, co se zde konala generální prohlídka na základě vyhlášení Plánu vyzkoušení a svozu. Psovodi a jejich psi prohledali 75 ložnic, 5 pracovišť a šatny odsouzených osob. Prohlídky skončily až po poledni, ale ani speciálně vycvičení psi nenašli nic mimořádného. Potvrdilo se tak, že předešlá generální prohlídka byla udělána velmi pečlivě.

Ve vazební věznici Praha-Pankrác nic neponechávají náhodě a usilují o to, aby se riziko spojené s případnou trestnou činností osob ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody minimalizovalo.

Por. Viliam Majdan

Jako naostro

OPAVA • Celkem devět tříčlenných družstev Vězeňské služby ČR, Policie ČR, Městské policie a Ředitelství služeb cizinecké a pohraniční policie ČR se sjelo 22. října 2005 na kynologické cvičišťe KK Opava-Kýlešovice, kde se konal 7. ročník srovnávacího závodu družstev psovodů a služebních psů ozbrojených složek.

Soutěž zahájil ředitel závodu kpt. Ivan Bindík z Vězeňské Opava přivítáním závodníků, sponzorů a čestných hostů v čele s plk. JUDr. Vladimírem Klímkem z Ředitelství služeb cizinecké a pohraniční policie ČR a členem Magistrátu města Opavy Danielem Žídkem.

Soutěžilo se ve třech disciplínách – poslušnosti, pachových pracích a obranách. Zajímavým cvikem bylo vyhledávání pachatele v garážích a dílnách, což většině psů činilo potíže, nebo nalezení pachatele při pochůzkové službě se zadržením po překonání dřevěné lávky přes řeku. Diváci obdivovali výkony psů při likvidaci výtržností, eskortě a hlídání zadrženého pachatele nebo zadržení v oranici na vzdálenost 150 metrů.

Smyslem závodu bylo porovnat stupeň vycvičenosti psů, prohloubit vztahy mezi kynology Vězeňské služby ČR, Policie ČR, Armády ČR a Městské policie. A dokázat také, že i v době vyspělé techniky je dvojice psovod a dobře vycvičený pes nezastupitelná v náročném střetnutí s kriminalitou a zločinností.

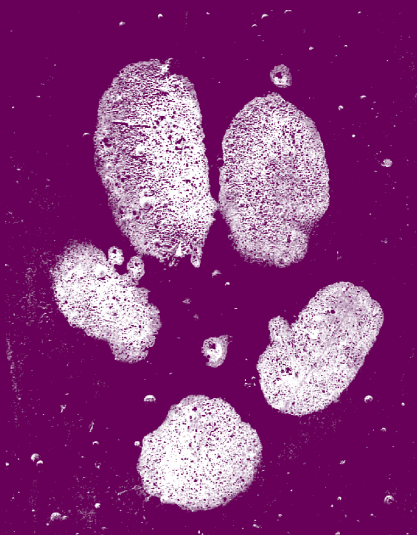
*Kpt. Ivan Bindík, Dagmar Slaná,
Petra Gregová*

VÝSLEDKY

Pachové práce:			Obrana:		
1. místo	prap. Kubátko	PČR Karviná	1. místo	pan Boček	PČR Pelhřimov
2. místo	nrap. Holcman	VS ČR Oráčov	2. místo	nrap. Valošek	OBLŘSCPP Ostrava
3. místo	prap. Houdek	OBLŘSCPP Ostrava	3. místo	kpt. Pochman	VS ČR Oráčov
Poslušnost:			Družstva:		
1. místo	přap. Herman	VS ČR Heřmanice	1. místo	VS ČR Oráčov	
2. místo	prap. Brožová	ŘEDSCPP Praha	2. místo	OBLŘSCPP Ostrava	
3. místo	pan Košler	PČR Pelhřimov	3. místo	PČR Pelhřimov	

Výborná reprezentace

SLOVENSKO • Mistrovství Sboru vězeňské a justiční stráže ve služební kynologii včetně soutěže o nejlepšího psovoda za rok 2005, které se konalo začátkem září 2005 v ZVJS Santovka na Slovensku, se kromě dvaceti slovenských závodníků zúčastnilo i družstvo českých psovodů, které vedl pplk. Mgr. Josef Fára z odboru VAJS GR VS ČR.

Oba naši psovodi si vedli dobře, a to jak v poslušnosti a v pachových pracích, tak i v obraně. Petr Pelikán se služebním psem Erosem z VV Brno (na snímku) v celkovém pořadí obsadil vynikající 2. místo, Josef Šesták a Smile z VV Břeclav se umístili pátí.

Pplk. Mgr. Josef Fára

Vazební věznice Litoměřice

RŮŽOVÉ PATRO

vazba se zmírněným režimem
vícekrát trestaní obvinění muži,
mladí do 26 let a mladiství
obvinění

ZELENÉ PATRO

vazba se zmírněným režimem
prvotrestaní obvinění muži

MODRÉ PATRO

„bezdrogová zóna“
odsouzení v dozoru

ČERVENÉ PATRO

bezpečnostní oddělení
vězni se závažnějšími
trestnými činy

Cely jsou stejné jako ve 3. a 4. patře, jsou tu vyšetřovací místnosti, kam chodí advokáti a rodinné návštěvy. Je tu kantýna, kde si vězni mohou jednou týdně nakoupit zboží do výše 1000 korun. A nemusí to být jen jídlo. Prodávají zde časopisy, baterie, z katalogu dokonce i televizory nebo rádia a další věci. To už je nad rámec tisícikoruny. Kupující si objedná zboží, prodávka mu vystaví stvrzenku. „Učíme je tak komunikovat – pozdravit, vybrat si, objednat, poděkovat, tak jako venku,“ vysvětluje pplk. Žifčák.

ŽLUTÉ PATRO

obviněné ženy

VV Litoměřice byla postavena v letech 1907–1908 jako krajský ústav pro výkon vazby. Tomuto účelu slouží dodnes. V současné době je určena pro výkon vyšetřovací vazby obviněných mužů a žen včetně mladistvých pro okresní soudy zejména v severočeském regionu, je zde zabezpečován příjem odsouzených do výkonu trestu a její součástí je i samostatné oddělení výkonu trestu pro odsouzené muže zařazené do typu věznice s dozorem.

Celkem 24 lidí tráví větší část dne na chodbě, kde je konvice, takže si mohou uvařit kávu nebo čaj. Udržovat pořádek dá obviněným práci. „Musí se jim dát šance uklidit,“ říká zástupce ředitele pplk. Mgr. Jiří Žifčák, který tu slouží už 23 let.

Vedení litoměřické vazební věznice dbá na to, aby se vězni mohli odreagovat – sportovně i společensky. Je tu místnost pro stolní tenis a dvě kulturní místnosti, kde se konají přednášky, probíhá zde výuka a slouží také jako kaple.

Kromě obvyklých cel tu jsou tři krizové cely. V jedné, kde je lůžko s poutacími popruhy pro rychlé zklidnění, již tři roky nikdo nebyl. Ostatní dvě atypicky vybavené cely se záclonkami, pěkným nábytkem a pohodlnými matracemi se využívají pro ubytování. „Tak trochu i za odměnu,“ dozvídáme se od dozorce.

Ve zdravotním středisku ordinuje praktická lékařka, dochází sem kožní a zubní lékař a psychiatr, mají tu i nový rentgen. Čtyři zdravotní cely jsou prázdné, jedna z nich se využívá jako čekárna. Ordinací denně projde více než deset pacientů. „Někteří přicházejí jen tak, aby změnili prostředí, jiné, ty skutečně nemocné, musíme vyhledávat sami. Nejsou zvyklí chodit k doktorovi,“ vysvětluje paní doktorka a dodává, že zdravotní středisko je dobře vybavené, chybí jen přípravná a ordinace pro příslušníky. To by se dalo vyřešit stavební úpravou. Na to jsou ovšem potřeba finance.

Odsouzení většinou pracují jako kuchaři nebo skladníci. Je tu plynová karma, takže koupat se mohou kdykoli, na chodbě je lednice na potraviny a bude se kupovat větší, je tu i kuchyňka na vaření.

Ze sportu mají vězni nejraději stolní tenis, florbal nebo košíkovou.

Odsouzení se mohou věnovat akvaristice, zahrát si šachy, přečíst knížku nebo v klidu napsat dopis rodině. Zázemí pro společenskou činnost mají lepší než obvinění. Mohou se dívat na televizi, zahrát si kulečnick nebo se věnovat kondičnímu cvičení. Tyto aktivity jsou financovány z tzv. protidrogových peněz.

V oddělení pro ženy je ticho. Obviněné tráví celý den kromě hodiny, kterou mají na vycházku, na celách. „Nemají to lehké, některé jsou tu zavřené samy i celé měsíce, stýkat se s nikým nemohou,“ povzdychne si dozorkyně Dana. „Člověk by řekl, že po takové zkušenosti si dají pozor, aby se sem nedostaly podruhé zase, ale bohužel není to tak. Nedají si říct.“

Zpracovali
PaedDr. Lubomír Bajcura
Mgr. Eva Montgomeryová

Mistrovský titul ve váhové kategorii nad 100 kg na Mistrovství České republiky v judu, které se konalo 26. 11. 2005 ve sportovní hale v Praze na Folimance, vybojoval sedmadvacetiletý příslušník VS ČR Vazební věznice Brno pprap. Robert Vojkůvka, člen Sportovního klubu Královo Pole.

„Je to velký úspěch. Všechna mužská finále měla vynikající úroveň,“ komentoval výsledek svazový šéftrenér Michal Vachun. K titulu Robertovi poblahopřálo i vedení Vazební věznice Brno a generální ředitel VS ČR plk. Mgr. Luděk Kula mu koncem loňského roku udělil za úspěšnou reprezentaci Medaili Vězeňské služby ČR III. stupně. Požádali jsme pana podpraporčíka, aby čtenářům Českého vězeňství prozradil, jak se člověk stane mistrem republiky.

Mistr České republiky v JUDO je velmi významný titul. Jaká byla tvoje sportovní cesta k tomuto úspěchu?

K judu mne vlastně přivedl můj otec, který ještě stále zápasí na některých exhibičních utkáních. Od svých osmi let se tomuto sportu věnuji v oddíle Brno-Královo Pole, kde jsem se od žákovských kategorií probojoval až k této seniorské. Byly i chvíle, kdy jsem si říkal, že toho nechám – ze zdravotních důvodů nebo kvůli psychice – , ale nakonec jsem u tohoto sportu zůstal. V poslední době se mi začalo

Judo je pro mne sport číslo jedna

dařit a je to korunováno získaným titulem. Od mládí jsem přibýval a přibýval na váze, takže věkem jsem se prokousal až k této váhové kategorii, ve které zápasím asi dva roky, a vyplatilo se mi to.

Věnuješ se i jiným sportům?

Vždycky jsem měl rád všechny sporty, fotbal jsem počínaje a lyžováním konče. Šlo mi to, měl jsem k tomu talent. Dlouhá léta jsem chodil plavat a byl jsem členem vodní záchranné služby na Brněnské přehradě. Jednu dobu jsem také propadl jízdě na kole. Ale byly to jen doplňkové sporty, judo pro mne bylo a je jasná jednička.

Co všechno musí judista umět, aby si sáhl na titul mistra ČR?

Ve váhové kategorii nad sto kilo se mohou potkat jak rozdílné typy fyzické konstituce, tak technik. Určitá vlastnost zápasníka musí být tak dominantní, že dokáže ostatní soupeře převýšit. V mém případě je to snad rychlost a chytrost při provádění

technik. Zápasník v dnešní době musí mít velkou sílu, musí být rychlý a mít dostatečně pestrou techniku, ale také na tom musí být velmi dobře psychicky.

Kdo byl nebo je tvým sportovním vzorem a co na něm nejvíce oceňuješ?

Musím říci, že vyhraněný sportovní vzor nemám. Mým vzorem jsou ale ti sportovci, kteří i v pozdějším věku dokážou se sebou pracovat a šířit optimismus do života. Smyslem sportu není skončit ve třiceti na operaci, ale fungovat dál a být vitální i po čtyřicítce a bavit se sportem i nadále. Toho bych se chtěl do budoucna držet, to je můj životní postoj, který má pro mne smysl.

Ve svých 21 letech jsi nastoupil k Vězeňské službě ČR. Co tě přivedlo do řad příslušníků našeho bezpečnostního sboru?

Vykonával jsem základní vojenskou službu, a protože jsem nebyl přijat na vysokou školu, musel jsem si najít zaměstnání. No a vzhledem

Pprap. Robert Vojkůvka (vpravo) po získání titulu s dalšími oceněnými.

k tomu, že někteří mí sportovní kolegové tuto profesi vykonávali a doporučovali mi ji, požádal jsem o přijetí. Vězeňská služba mne po splnění všech podmínek přijala a jsem tomu rád.

Ve VV Brno vykonáváš funkci inspektora strážní služby pro eskortní směnu. Je to funkce velmi náročná nejen na důsledný a bezchybný výkon služby, ale i na čas. Jak se ti daří skloubit služební povinnosti se sportovní přípravou, která je vzhledem k získanému titulu jistě precizní?

Jsem zařazen v jednosměnném provozu, takže se dá den rozplánovat tak, abych měl ještě čas na trénink. Mám výhodu i v tom, že několik mých kolegů z eskortní směny se také věnuje bojovým sportům a rádi se mnou zajdou na tatami. Jednak se něco pflučí a jednak se udržují v kondici, což je velmi důležité. V hojně míře také využívám sportovní zázemí VV Brno – tělocvičnu, posilovnu, saunu...

Jaké jsou tvé další sportovní cíle a co všechno jsi ochoten pro ně obětovat?

Nyní mne čekají mezinárodní nominační turnaje na mistrovství Evropy. Pokusím se na ně připravit co nejlépe. Dám do toho ze sebe maximum, ale musí mi i přát štěstí. Snažím se skloubit práci, sport, studium na vysoké škole a také ještě výstavbu rodinného domu.

Jak vnímáš svou budoucnost v řadách moderního bezpečnostního sboru?

V současné době jsem plně spokojen se svým funkčním zařazením a s prací, kterou dělám. Eskorta je oddělení, kde se pořád děje něco nového, vznikají nové situace, takže o kreativitu není nouze. Uvidím, jaké budu mít další možnosti, až dokončím školu, kde studuji sociální pedagogiku. Vlastně se dá se říct, že zatím stále stoupám, takže si nemám na co stěžovat. Od strážného přes vrchního dozorce až k inspektorovi. Některé věci není dobré v životě uspěchat. Pokud budu mít možnost dostat se ještě výše, neodmítnu ji. Nebráním se novým věcem, ale je dobré uzrát.

Těsně před tím, než jsi získal mistrovský titul, jsme se společně zúčastnili intenzivního výcviku instruktorů sebeobrany ve Stráži pod Ralskem po vedením mistra bojového umění Pavla Znamenáčka. Měl tento kurz pro tebe osobně nějaký význam?

Musím říct, že mi ten týden významně pomohl k získání titulu. Přestože jsem netrénoval techniky na judo, osmihodinový denní trénink, protahování těla a neustálý dynamický pohyb mě dost příjemně vyladil po fyzické i psychické stránce. V pátek jsme přijeli večer domů a už v sobotu brzy ráno jsem odjžděl na mistrovství, přesto jsem se cítil vyrovnaný a klidný. Byl to pro mě ideální stav. Z celého výcviku instruktorů sebeobrany jsem měl velmi dobrý dojem, protože nás trénoval člověk, který rozumí své věci.

Co bys chtěl na závěr popřát sobě i čtenářům Českého vězeňství?

Všem bych chtěl popřát pevné zdraví, to je základ, a pak také hodně štěstí ve všem konání.

Mjr. Vlastimil Kříž

Kurz instruktorů sebeobrany

STRÁŽ POD RALSKEM • S novým vedením VS ČR přišly do řady oblastí služební činnosti nové trendy. Jedním z nich je obnovení kurzu instruktorů sebeobrany, který má velký význam pro praktický výkon služby. Do Stráže pod Ralskem tak bylo koncem listopadu 2005 řediteli vybraných organizačních jednotek VS ČR vysláno 22 mužů a jedna žena, aby společně prožili osm hodin denně na tatami. Pod záštitou por. Milana Takáče z IVVS ČR a vedením zkušeného trenéra Pavla Znamenáčka (5. Dan v Schotokan Karate) se všech třiaadvacet účastníků usilovně věnovalo všem základním technikám aktivní, efektivní a přiměřené sebeobrany (hmaty, chvaty, údery a kopy, znehybňovací a vyváděcí techniky), kterou je nutné bezpodmínečně zvládnout, aby jako příslušníci obstáli i v případě bezprostředního fyzického útoku ze strany vězňů.

Významným faktorem při výcviku bylo i to, že mistr Pavel Znamenáček, ač není zaměstnancem VS ČR, vnesl do intenzivního tréninku nové a kvalitní moduly řešení krizových situací a věnoval se také dalším oblastem souvisejícím

Mistr Pavel Znamenáček (vpravo) s účastníky kurzu sebeobrany.

s touto tematikou – etickým normám sebeobrany, životnímu stylu, ale i způsobu stravování a dodržování pitného režimu při výcviku. Na závěr týdenního kurzu po závěrečných zkouškách z prvků sebeobránných technik obdrželi účastníci osvědčení, které je opravňuje k předávání získaných dovedností dalším kolegům a kolegyním.

Mjr. Vlastimil Kříž, Rada VS – zástupce vedoucího oddělení V a JS VV Brno

Malá věznice, velký turnaj

ČESKÉ BUDĚJOVICE • Téměř padesát hráčů se 9. prosince 2005 sjelo z různých koutů naší republiky a tradičně i z Rakouska do Českých Budějovic, kde se konal 6. ročník vánočního turnaje v malé kopané O putovní pohár ředitele VV České Budějovice.

Turnaj, pořádaný touto „malou“ věznicí, je rozsahem možná největší sportovní akcí svého druhu ve Vězeňské službě ČR. Zúčastnila se ho družstva Věznice Teplice a Příbram, fotbalisté z rakouské družební Věznice Krems a dvě družstva postavená z domácích hráčů ještě doplnil celek Celní správy Jihočeského kraje. Po sportovní stránce měl tento ročník již velmi vysokou úroveň. Původní putovní pohár zůstal po minulém ročníku v trvalém držení sportovců

z Příbrami, kteří turnaj vyhráli třikrát v řadě. Nový pohár tentokrát získali příslušníci justiční stráže z Českých Budějovic. Na příbramské favority zbylo jen druhé místo.

Důležitější než výsledky však bylo navázání dalších kontaktů a prohloubení dřívějších sportovních přátelství. Turnaj byl zakončen předáním poháru a dalších cen z rukou ředitele vazební věznice České Budějovice plk. JUDr. Petra Rakovského a přátelským posezením hráčů, organizátorů i hostů u společné večeře.

Letos na jaře by fotbalisté VV České Budějovice měli jet do Kremsu, kde se bude konat jubilejní desáté utkání družstev obou věznic.

Mjr. Zdeněk Kouba,
Rada VS – vedoucí oddělení Vaj stráže

Fotbalisté z věznice v Kremsu (v modrých dresech) společně s družstvem VV České Budějovice.

Vyšlápli si na úřady

ORÁČOV • Vybraní odsouzení z Věznice Oráčov si loni na podzim opět vyšli za bránu věznice. Tentokrát to byl výlet na úřady, aby získali informace, jak si počínat, až se vrátí do běžného občanského života.

Na Městském úřadě v Rakovníku jim vysvětlili, co všechno pro ně může udělat sociální kurátor, a to nejen po ukončení trestu, ale i během výkonu trestu, aby se předešlo problémům spojeným s návratem do civilního života. Na místním úřadu práce se dozvěděli, jak si počínat při hledání zaměstnání. V pobřeží České spořitelny dostali informační materiály a základní poučení o tom, jak založit účet, získat úvěr, uzavřít pojištění, jaké jsou druhy platebních karet a mnoho dalších cenných rad. Ve Všeobecné zdravotní pojišťovně se mj. dozvěděli, jak je možné žádat o prominutí vysokého penále za dlužné částky, které většina odsouzených vůči VZP má, i to, že řadu i těch nejzávažnějších problémů, jako je například exekuce, je možno vyřešit včasným reagováním na výzvy VZP.

(pg)

Počítačová soutěž

RÝNOVICE • Základní znalost práce na PC, orientace na klávesnici, schopnost napsat žádost či životopis v programu Word je při hledání zaměstnání velké plus. Zaměstnanci výkonu trestu i Školské vzdělávací středisko (ŠVS) ve Věznici Rýnovice nabízí odsouzeným získat tyto schopnosti nejen formou vzdělávání, ale také praxí v počítačových kroužcích. Na sklonku loňského roku proběhl v učebnách výpočetní techniky ŠVS netradiční počítačový turnaj. Zúčastnilo se ho 18 odsouzených. Soutěžící se utkali na poli aplikací MS Wordu a MS Excelu. Na závěr kurzu účastníci psali testy, které prověřily jejich obecné znalosti z výpočetní techniky.

Bc. Zdeněk Jirů, speciální pedagog

Díky za nezištnou pomoc

VŠEHRDY • Na závěr roku 2005 byl jeden z našich příslušníků za bezplatné dárčovství krve odměněn zlatou plakétou dr. Janského. V této

souvislosti mne napadlo, že i toto je způsob, jak dobře prezentovat Vězeňskou službu ČR. Kdybych měla vyjmenovat všechny zaměstnance, kteří ve Věznici Všehrdu nezištně darovali krev a byli za to odměněni plakétou, musela bych sáhnout hodně hluboko do historie a byl by to dlouhý seznam. Jen od roku 2002 do konce roku 2005 to bylo 22 dobrovolných dárců krve. Z toho 8 zaměstnanců bylo odměněno bronzovou plakétou dr. Janského za 10 odběrů krve, 8 zaměstnanců stříbrnou plakétou za 20 odběrů a 5 zaměstnanců věznice zlatou plakétou za 40 odběrů. Všichni jsou bezplatnými dárci krve.

Bronislava Vetešníková

Smysluplná spolupráce

MÍROV • Drátodráhy, šnérovadla, skládačky, dřevěná zvířátka, kolébku, puzzle, provlékadla, dřevěný domek i se zařízením, dokonce i zvířecí farmu a další dřevěné pomůcky vyrobilo osm odsouzených z mírovské věznice pro děti z mateřské školy v Dolních Kounicích. Hračky a didaktické pomůcky přivezl dětem osobně ředitel Věznice Mírov plk. Mgr. Vladimír Lang s dalšími zaměstnanci koncem loňského roku.

Odsouzení jsou za svoji práci odměňováni pouze kázeňsky, ale největší odměnou jim je to, že existují lidé, kteří je potřebují a ocení jejich dovednosti. Tím, že přijmou jejich práci, vlastně přijmou i je samotné.

Mgr. Božena Langová

*Zástupce vedoucího OVT
mjr. Mgr. Polák s dětmi.*

Kvalifikace pro život

VALDICE • Dvanáct odsouzených z Věznice Valdice na konci listopadu 2005 úspěšně složilo náročnou závěrečnou zkoušku svářečského kurzu, a získalo tak v praxi ceněný svářečský průkaz. Absolventi kurzu jsou studující 3. ročníku učebního oboru Obráběč kovů. Svářečský kurz probíhá v rámci distančního studia.

Mgr. Roman John

ČESKÉ VĚZEŇSTVÍ č. 1/2006. Časopis vychází šestkrát ročně.

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423;

Vedoucí oddělení pro vztahy s veřejností: Ing. Miroslav Jílek;

Vedoucí redaktorka: Mgr. Eva Montgomeryová;

Foto: Vězeňská služba České republiky;

Odborní konzultanti: JUDr. Jana Hladíková, Ing. Radoslava Hüttnerová, plk. Mgr. Milan Hospodka, plk. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D., Ing. Aleš Kadlec, plk. PhDr. Zdeněk Kreuzzieger, JUDr. Jaroslava Kubátová, plk. JUDr. Miloslav Mádle, plk. Mgr. Stanislav Prchal, JUDr. Petr Veit, CSc.;

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4; <http://www.vscr.cz>; telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072;

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné: Martina Redlichová, tel.: 244 024 407, fax: 244 024 403, e-mail: MRedlichova@grvs.justice.cz;

Cena časopisu: 29 Kč, roční předplatné 174 Kč;

Grafická úprava a sazba: Informica Graphics, s.r.o.;

Tisk: tiskárna PeMa; Publikování údajů a článků z Českého vězeňství není dovoleno bez souhlasu redakce.

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2006, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297;

Uzávěrka vydání: 1. února 2006.

Hon	JAPONSKE MESTO	SLAVNY SLECHTICKY KON	RODNI SLECHTICKY OUCHOD	VYHYNULY PTAK	LITOMEŘICKÁ SPZ	FRANCOUZSKA REKA		AMERIC. MESTO	BULHARSKÉ MESTO	ITALSKÉ MESTO	PLATINA (CHEM. ZN.)		VELKÝ OHNĚ	62 (ŘÍMSKY)	1. DÍL TAJENKY	ŘEKA NSR
OČI (EXPRES, DÍLE HOLANA)							SANCE					PESTROBAREVNÝ LESNÍ PTÁK				
POLSKÉ FESTIVALOVÉ MESTO							UNGROFIL, OCHRANNÝ DUCH, POOLY SKUTEK					KRASOBRUSL. FIGURA (HOVOR), SEVEROČESKÉ MESTO				
RUMUNSKÉ SÍDLO						DRUH ANTILOPY, ŠPANĚL. MYS					STARŠÍ JEDNOTKA JASU, SVAZEK OBILÍ					
AMERIC. VZPĚRÁČ					ČÁST HOUBY, DOPRAV. PROSTŘEDK					TRHLINKY V KŮŽI, CITOSLOVCE, VZBECNU						DRUHÝ (ANGL.)
JAKA (SLOVEN.)				KAZ, HORSKÁ SKUPINA V HIMALÁJÍ					MENŠÍ SUDOKOPYTNIK, VEDEC, TECHN. REVOLUCE (ZKR.)					ZNAČKA PALLADIA, NEALKOHOL. NAPOJ		
	BABIČKA (NĚMECKY)	HŘBITOV, KLAMÁNÍ						VSTUP, MPZ SSSR					SLOVEN. PŘEDLOŽKA, ŘEKA V BĚŽINU			
TAJEMNÉ BUDDHIST. SLOVÍČKO			POJEM DUŠE, STAR. EGYPŤANO, CÍL SNAŽENÍ, KOŠIKÁŘO			UKRAJINSKÉ MUŽ. JMÉNO						SKULPTURA, CITOSL. TÍŠENÍ				
DRUH OPICE						HRA V MARIÁŠI					OSEL (SLOVEN.)					
UDICE (ITALSKY)				STARŠÍ ČES. HEREČ, ADÉLA (DOMÁCKY)								STAROŘEC, FILOZOF, ŠKOLA				KULEČ, UDERY
	CITOSL. ZAKLENÍ	INDOEVRÓPSKÁ SAMOHĽÁSKA, 2. DÍL TAJENKY									TANTAL (CHEM. ZN.)			56 (ŘÍMSKY), ČIHA, TEKUTINA		
KDO LETEC, SPOLEČ. VO			PŘEDLOŽKA, PÍACÍ (LATIN)									HLASITĚ UPLJET, 100PC, STAT (Y) (ZASTAR)				
KOLPIK (ZOOLOG)											ČÁST TENIS. ZÁPASU					
ŘEKA V BÝL. JUGOSLAVII					ŘECKÉ PÍSMENO						UDÍLET RADY					
PŘÍJEMNÝ (ITALSKY)						KORÁLOVÝ OSTROV, CIZÍ MUŽ. JMÉNO, ANONYM (ZKR.)				MÝLO (ANGLIC.)	RODY, TOPENÍŠTĚ					
DONUCENÍ (HOVOR.)				ŘEKA MOHAN (NĚMECKY), SÍT NA PTÁKY					KARETNÍ HRA					OBYTNÝ PŘÍVĚS, OBRÁNCE V JUDU, LESNÍ DRAVEC		
OZNAČENÍ RUS. LETADEL			STRNUTÍ SLJE, ČÁST POSTELE						HORNICKÉ PRACOVÍŠTĚ, KOMEDIE				HRABAVÝ PTÁK, ZMRZLA, POCHOŮTKA			
	NAPODOBITEL V UMĚNÍ, ÚSTUP VOJSKA						DRUH KLÍČO NEBO ZAMKŮ, PLANETKA					NÁTERY, KAPROVITÁ RYBA				
PRAC. KOMBINEŽA						ZAKLADATEL DADAISMU, ČESKÝ HEREČ (KAREL)					ŠACHISTA BÝV. SSSR, KŘEHKÁ SUROVINA					
KANONY					ČÁST TĚLA	ZNAČKA ELEKTRO-SPOTŘEBIČŮ				MADAGASKARSKÉ MESTO					TRAMPSKÁ HUB. SKUPINA	UMĚNÍ
CITOSL. VYBUCHU						PĚKNÝ (ZASTAR.), JUPITERŮV MĚSÍC				KRYCÍ KŘÍDELNÍ PERO, ŮTEC (ŘÍDICE)						
ZVÝŠENÁ NOTA				ŮTES				RUSKÝ POLOOSTROV					SPÍNACÍ ELEKTRONKA (ANGL. ZKR.)			
DOUŠEK				KOLINSKÁ SPZ				DRUH SYNA					ČÁST OBLUČJE			

pomůcky: murt, ajaja, strie

Autor křížovky: Radomír Hon
Autor obrázku: Lubomír Lichý

Tajenka z minulého čísla: Psi počasí. Radši se necháme zavřít.

Stavy vězňů ve vazebních věznicích
a věznicích Vězeňské služby ČR dne 15. 2. 2006

Vazební věznice a věznice	OBVINĚNÍ						ODSOUZENÍ														Vězni celkem	
	Dospělí		Mladiství		Úhrnem obvinění		Celkem obvinění		S dohledem		S dozorem		S ostrahou		Se zvýšenou ostrahou		Mladiství		Úhrnem odsouzení		Celkem odsouzení	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž		
Bělušice					0	0	0	0			25		584						609	0	609	609
Brno	303	18	4		307	18	325	1			151	8	111	4	15		1		279	12	291	616
Břeclav	18				18	0	18	67			2		57						126	0	126	144
České Budějovice	85	5	1		86	5	91	1			104		25	1	1		2		133	1	134	225
Drahonice					0	0	0				205								205	0	205	205
Heřmanice					0	0	0				82		708						790	0	790	790
Horní Slavkov					0	0	0						798						798	0	798	798
Hradec Králové	153	3	2		155	3	158	142			53		49				2		246	0	246	404
Jiřice					0	0	0				174		481						655	0	655	655
Karviná					0	0	0	1			114				48				163	0	163	163
Kuřim					0	0	0				179		351						530	0	530	530
Kynšperk nad Ohří					0	0	0				453								453	0	453	453
Liberec	165	2	2	0	167	2	169	1	1		68	1	175		0				244	2	246	415
Litoměřice	221	12	8		229	12	241	1			64	3	40	3	2		1		108	6	114	355
Mírov					0	0	0				4		30		329				363	0	363	363
Nové Sedlo					0	0	0				489								489	0	489	489
Odolov					0	0	0				285								285	0	285	285
Olomouc	108	6	1		109	6	115	1			108		24						133	0	133	248
Opava					0	0	0	13	11		139	89	70		32		53		205	202	407	407
Oráčov					0	0	0	1	0		30	0	450	0	0		0	0	481	0	481	481
Ostrava	346	9	22	1	368	10	378	3			111	10	92	3	2		10		218	13	231	609
Ostrov	92	11	6		98	11	109	1			708	5	9		1				719	5	724	833
Pardubice					0	0	0		0		380	0	208	0	0		0		588	0	588	588
Plzeň	155	2	6		161	2	163	35			35		809	2	178		1		1 058	2	1 060	1 223
Praha - Pankrác	477		4		481	0	481	31			230	3	263	3	13		5		542	6	548	1 029
Praha - Ružyně	360	73	6		366	73	439	2	21		128	46	40	6	1		1		172	73	245	684
Příbram					0	0	0	4			59		743						806	0	806	806
Rýnovice					0	0	0				95		433						528	0	528	528
Stráž pod Ralskem					0	0	0				655		241						896	0	896	896
Světlá nad Sázavou					0	0	0				246		193				4		0	443	443	443
Teplice	87	5	1		88	5	93				21	1	8	1	1				30	2	32	125
Valdice					0	0	0				21		613		596				1 230	0	1 230	1 230
Vinařice					0	0	0						928						928	0	928	928
Všehrdy					0	0	0	125	0		379	0		0	0		54		558	0	558	558
Znojmo	14				14	0	14	2			198		9						209	0	209	223
Úhrnem	2 584	146	63	1	2 647	147	2 794	432	33	5 749	412	286	8 279	286	1 187	32	130	4	15 777	767	16 544	19 338
Celkem	2 730		64		2 794		2 794	465		6 161		8 565			1 219		134		16 544		16 544	19 338

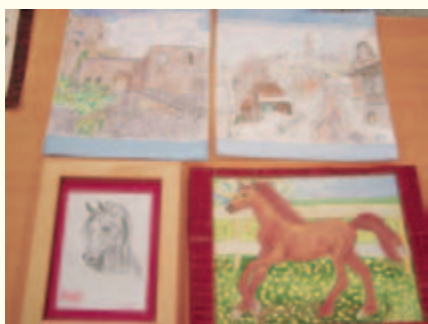
Kráska z rukou odsouzených

Kuřimská věznice spolu s místní radnicí uspořádala koncem listopadu 2005 v kulturním domě výstavu rukodělných prací vězňů pod názvem „Život a proměny po dvou letech“, která navázala na úspěšnou výstavu z roku 2003.

Návštěvníci výstavy si prohlédli ukázky drobného intarzovaného nábytku a hraček, dřevěné plastiky a několik obrazů, provedených nejrozličnějšími technikami. Nechyběla ani kvalitní, rozměrná dřevěná reliéfní plastika „Křížová cesta“, která byla po skončení výstavy předána do vězeňské kaple v Olomouci.

Výstava měla nejen dobrou organizaci a propagaci, ale i vysokou návštěvnost – během šesti dní si ji přišlo prohlédnout 1200 návštěvníků.

Milan Novotný

Také odsouzení z opavské věznice vystavovali koncem loňského roku svá díla, z nichž mnohá by se neztratila ani v obchodech se suvenýry. K vidění byla keramika, batika, obrázky i obrazy, dřevěné hračky, malba na sklo, vyšívání, šperky a další výrobky.

Dagmar Slaná

